

G E M E E N T E

WADDINXVEEN

Programmabegroting 2023 – 2026

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	6
1. Juiste zorg voor iedereen	9
2. Ruimte voor iedereen	14
3. Groeiende gemeente	20
4. Aantrekkelijke gemeente	30
5. Slagvaardige gemeente	36
6. Ov. algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	40
Paragraaf 1 Lokale heffingen	49
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	56
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	62
Paragraaf 4 Financiering	66
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	71
Paragraaf 6 Verbonden partijen	74
Paragraaf 7 Grondbeleid	77
Paragraaf 8 Duurzaamheid (klimaatactie en biodiversiteit)	85
Financiële begroting	
Staat van baten en lasten	89
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	90
Staat van incidentele baten en lasten	96
Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten	97
Uiteenzetting van de financiële positie	99
Bijlage	
Bijlage 1: Samenvatting nieuw beleid 2023 - 2026	106
Bijlage 2: Meerjareninvesteringsprogramma 2023 - 2026	109
Bijlage 3: Overzicht reserves 2023-2026	111
Bijlage 4: Staat van voorzieningen 2023-2026	118
Bijlage 5: Taakvelden	122
Bijlage 6: Subsidies	125

Voorwoord

Voor u ligt de Programmabegroting 2023 - 2026. De eerste in een nieuwe raads- en collegeperiode. De gemeenteraad en het college hebben voor de komende jaren hoge ambities. Daarnaast zijn er grote onzekerheden. Het Rijk geeft geen duidelijkheid over de structurele middelen vanaf 2026. Dit omdat het rijk onderzoek doet naar een nieuwe methode van financiering van gemeenten. Ook geeft het Rijk nog geen duidelijkheid over de bedragen die we als gemeenten krijgen om te werken aan de duurzaamheidsdoelen. Hierdoor kunnen wij niet goed inschatten welke bedragen wij als gemeente kunnen dragen. Daarom is het steeds moeilijker om een sluitende meerjarenbegroting op te stellen. Het college voert een financieel solide beleid. We presenteren u een structureel sluitende begroting 2023 - 2026. Er is een positief saldo in 2023 van € 1.934.000 aflopend naar € 964.000 positief in 2026.

We willen de duurzaamheidskoers volledig uitvoeren

De duurzaamheidskoers is vastgesteld door de gemeenteraad op 26 januari 2022. Tot het moment dat er meer duidelijkheid is vanuit het Rijk nemen wij hiervoor de lasten op van het beleid dat binnen onze mogelijkheden ligt. Indien nodig zetten wij incidentele middelen in om de voortgang te behouden. Het college werkt samen met andere gemeenten en de VNG om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de beschikbare middelen. Op het moment dat het Rijk ook middelen beschikbaar stelt voor 2023 en volgende jaren vragen wij de gemeenteraad via de Burap extra middelen beschikbaar te stellen voor meer structureel duurzaamheidsbeleid.

We willen de maatschappelijke voorzieningen mee laten groeien met het aantal inwoners

Het college gaat een onderzoek doen naar de (structurele) financiële gevolgen. In deze begroting is nog geen rekening gehouden met deze, naar verwachting, aanzienlijke gevolgen. Voor het zwembad heeft de gemeenteraad tijdens het vaststellen van de jaarrekening 2021 door resultaatbestemming een Bestemmingsreserve nieuw zwembad gevormd. In deze begroting vullen we de reserve in jaren 2023 tot en met 2025 verder aan.

We willen duidelijkheid en oplossingen voor de financiële tekorten op de jeugdzorg

Binnen de regio Midden Holland wordt de hervormingsagenda jeugd verder uitgewerkt. Dit moet door verbeterde sturing de kosten verminderen. In samenhang hiermee is het Rijk bezig met aanpassingen in de bijbehorende wetgeving. Het Rijk zet onder andere in op het afbouwen van jeugdzorg+ (gesloten jeugdzorg) en uithuisplaatsingen. Er zijn kleine positieve ontwikkelingen te zien op dit gebied, maar de gewenste kostenbesparing blijft daarbij achter. Dit komt onder andere door de toenemende vraag naar ondersteuning, de hogere kosten voor hulpverlening en de inzet op meer kleinschalige ondersteuning.

Door de groei van het aantal inwoners groeit ook het aantal hulpvragen en nemen de kosten toe. Vanaf 2023 houden we hier rekening mee in de begroting.

We willen onze taken kunnen uitvoeren

Door de groei van de gemeente groeit het aantal taken die daarbij horen mee. Om die groei op te vangen komen er in de jaren 2023 – 2026 zo'n 5 arbeidsplaatsen bij. Daarnaast komen erom onder andere de duurzaamheidskoers te voeren 12 arbeidsplaatsen bij.

We streven naar de laagste woonlastendruk in de regio

De Onroerende Zaakbelasting (OZB) en de begraafrechten verhogen wij niet voor 2023. De afvalstoffenheffing (gemeentelijke belasting voor afval) stijgt wel door toenemende kosten en aanpassingen in beleid. In 2023 werken we aan nieuw beleid voor afvalinzameling en het tegen gaan van zwerfafval. De rioolheffing stijgt ook volgens het Gemeentelijk waterplan 2021-2025.

We willen een gezond Waddinxveen

We willen Waddinxveen gezond houden. Een plaats waar het prettig is om te wonen, te werken en te recreëren. Daarom zorgen we niet alleen dat Waddinxveen bereikbaar blijft, maar ook dat Waddinxveen groen blijft en groener wordt.

Voor een gezond Waddinxveen, is een gezond huishoudboekje nodig. Dat is, ondanks alle uitdagingen, met deze begroting gelukt.

We zien de uitdagingen die we voor ons hebben liggen met vertrouwen tegemoet. Als college en gemeenteraad staan we voor de taak om samen met inwoners, bedrijven, organisaties en verenigingen het beste te zoeken voor Waddinxveen.

Thuis in Waddinxveen.

Het college van B&W

Waddinxveen, 4 oktober 2022

Begroting 2023 in één oogopslag

De begroting van 2023 van de gemeente Waddinxveen in één oogopslag: Het laat zien hoeveel geld er binnenkomt, waar we het aan uitgeven en wat we allemaal gaan doen in het nieuwe jaar. Voor wie meer wil weten: de volledige begroting staat op onze website.

Verwachte inkomsten 2023 x € 1.000,-

Verwachte uitgaven 2023 x € 1.000,-

Totaal:

€108.744

Overige baten

€15.069

Overige bijdragen Rijk

€6.286

Afvalstoffen- en rioolheffing

€7.975

Onroerende zaakbelasting

€8.320

Grondbeleid

€17.046

Algemene uitkering gemeentefonds

€54.048

Juiste zorg voor iedereen

€27.647

Ruimte voor iedereen

€11.671

Groeiende gemeente

€22.731

Aantrekkelijke gemeente

€14.994

Slagvaardige gemeente

€6.176

Algemene dekkingsmiddelen

€15.380

Stortingen in reserves

€8.211

Totaal:

€106.810

We zijn blij dat we in deze nieuwe raads- en collegeperiode een sluitende meerjarenbegroting hebben. Er zijn ook grote onzekerheden. Het Rijk geeft geen duidelijkheid over de structurele middelen vanaf 2026 en heeft nog geen duidelijkheid gegeven over de bedragen die we krijgen om te werken aan de duurzaamheidsdoelen. De financiële tekorten op de jeugdzorg zijn nog niet opgelost. We willen de maatschappelijke voorzieningen mee laten groeien met de groei van Waddinxveen en de (structurele) financiële gevolgen hiervan zullen in de loop van 2023 duidelijk worden. We zien de uitdagingen die we voor ons hebben liggen met vertrouwen tegemoet. Als college en gemeenteraad staan we voor de taak om samen met inwoners, bedrijven en organisaties het beste te zoeken voor Waddinxveen.

Juiste zorg voor iedereen

€ 27.647

We willen dat iedereen in Waddinxveen op een gelijke manier mee kan doen en zijn talenten kan ontwikkelen. Voor iedereen die dat niet kan of echt zorg nodig heeft willen we dat ze de juiste hulp of zorg krijgen. Ook moet iedereen mee kunnen doen aan het omlaag brengen van zijn energieverbruik (verduurzamen).

Wat gaan we doen in 2023?

- We doen een startmeting naar het zo goed mogelijk inzetten van talenten en kwaliteiten
- We ondersteunen huishoudens die problemen hebben met het betalen van hun energierekening
- We kijken welke acties werken en zorgen voor verbeteringen van gezondheid en welzijn
- We stellen apart beleid/visie op voor mantelzorgers en vrijwilligers
- We onderzoeken hoe we ruimtes van o.a. buurthuizen eenvoudiger en slimmer kunnen gebruiken en moedigen andere activiteiten aan tegen eenzaamheid en ondersteunen inwoners met dementie

Ruimte voor iedereen

€ 11.671

We willen een passend en gevarieerd aanbod van voorzieningen als sport, kunst, cultuur, zwembad, onderwijs, kinderopvang, gezondheid, evenementen en ontmoeting die meegroeit met het aantal inwoners. Op die manier zorgen we ervoor dat iedereen in Waddinxveen op een prettige, gezonde manier kan wonen. En dat iedereen zo lang mogelijk zichzelf kan blijven redden.

Wat gaan we doen in 2023?

- We stellen een visie vast voor maatschappelijke voorzieningen
- We breiden de huisvesting voor onderwijs uit
- We hebben aandacht voor voldoende huisvesting van kinderopvang
- We voeren het cultuurbeleid verder uit
- We bundelen het sportakkoord en het preventieakkoord in een leefstijlplan

Aantrekkelijke gemeente

€ 14.994

We willen dat de openbare ruimte aantrekkelijk is en toegankelijk voor iedereen. Het openbaar groen moet meegroeien met de groei van Waddinxveen. We behouden en waar mogelijk verbinden we natuur- en recreatiegebieden. We gaan de overlast van zwerfafval tegen en in het kader van duurzaamheid willen we het restafval naar beneden brengen.

Wat gaan we doen in 2023?

- We actualiseren en stellen verschillende visies op die betrekking hebben op de openbare ruimte
- We laten ons openbaar groen en onze bomen meegroeien met de groei van Waddinxveen
- We starten met het opstellen van een visie op natuur- en recreatiegebieden
- We ontwikkelen de Vredenburgzone verder
- We stellen plannen op en voeren die uit om zwerfafval tegen te gaan
- We scheiden het aangeleverde afval beter op het grondstoffenplein

Groeiende gemeente

€ 22.731

Waddinxveen groeit en daarom willen we bouwen naar behoefte, zodat er voor elke Waddinxvener passende woonruimte is. Daarnaast moet Waddinxveen goed bereikbaar zijn en fietsvriendelijk blijven. Bedrijven moeten zich op de meest wenselijk plek kunnen vestigen zonder dat dit ten koste gaat van de leefbaarheid. We houden de beste eigenschappen van Waddinxveen in balans met de groei van Waddinxveen. Dit alles met duurzaamheid als basis voor de beslissingen die we nemen.

Wat gaan we doen in 2023?

- We gaan door met het opstellen van een woningbouwprogramma en stellen de notitie tijdelijke huisvesting op
- We actualiseren de huisvestingsverordening
- We stellen een visie strategisch grondbeleid op en actualiseren de nota grondbeleid
- We leggen nieuwe wegen aan met de Provincie Zuid-Holland
- We stellen een uitvoeringsplan doorfietsroute op
- We stellen een verkeerscirculatieplan op
- We starten met een lokale visie op duurzame bedrijventerreinen
- We stellen een ruimtelijke visie op de groei van Waddinxveen op en vier gebiedsvisies
- We zetten vol in op duurzaamheid (paragraaf acht)

Slagvaardige gemeente

€ 6.176

We willen heldere participatieprocessen. Het gevoel van veiligheid willen we verhogen door de aanwezigheid en zichtbaarheid van de boa's te vergroten. We willen onze dienstverlening verbeteren door ons makkelijk en snel bereikbaar te maken.

Wat gaan we doen in 2023?

- We maken de kaders voor participatieprocessen duidelijk
- We betrekken onze inwoners meer bij de inrichting en het onderhoud van hun directe woonomgeving
- We zorgen voor een medewerker die inwoners helpt bij het vinden van de juiste weg
- We vergroten de aanwezigheid en de zichtbaarheid van de boa's in de wijken

Leeswijzer

Structuur

Programma's

Het collegeprogramma en de begroting is opgebouwd rondom de volgende programma's:

- 1: Juiste zorg voor iedereen
- 2: Ruimte voor iedereen
- 3: Groeiende gemeente
- 4: Aantrekkelijke gemeente
- 5: Slagvaardige gemeente.

Elk programma kent onderliggende beleidsproducten.

Programma	Beleidsproducten
Juiste zorg voor iedereen	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) Jeugd Werk Inkomen
Ruimte voor iedereen	Volksgezondheid Educatie Nieuwe en kwetsbare groepen Kunst en cultuur Sport
Groeierende gemeente	Ruimtelijke ordening Grondbeleid Verkeer Duurzaamheid & Milieu Economie Wonen
Aantrekkelijke gemeente	Groen en water Wegen Riolering Afval
Slagvaardige gemeente	Algemeen bestuur Dagelijks bestuur Publiekszaken Openbare orde en veiligheid Wijkregie Brandweer

Alle programma's zijn inhoudelijk op dezelfde wijze ingedeeld. Vanuit het maatschappelijk vraagstuk kaderen we op hoofdlijnen onze opgave. Deze is ingevuld op basis van de 3 W-vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Hierbij worden de beleidsmatige en financiële gevolgen van nieuw beleid inhoudelijk toegelicht.

Bij de toelichting op de vraag 'Wat gaat het kosten?' zijn er de volgende aandachtspunten:

- De informatie over welke taakvelden bij een programma behoren is opgenomen in de Bijlage Taakvelden;
- De informatie over welke toekomstige investeringen bij een programma behoren is opgenomen in de Bijlage Meerjareninvesteringsprogramma 2023 – 2026;
- De toelichtingen op de reserves en voorzieningen bij een programma staan in Bijlage Overzicht reserves 2023 – 2026 en de Bijlage Staat van voorzieningen 2022 – 2025 en
- De toelichting op de risico's bij een programma zijn opgenomen in de Paragraaf Weerstandsvormen en risicobeheersing.

Verwerking 1e Burap 2022

In de Staat van baten en lasten en de financiële toelichtingen bij de vraag 'Wat gaat het kosten?' zijn in deze begroting de begrotingswijzigingen meegenomen tot en met de raadsvergadering van 6 juli 2022. In de begrotingscijfers 2023 – 2026 zijn tevens de structurele gevolgen van de 1e Burap 2022 meegenomen, waarover de raad heeft besloten in de raadsvergadering van 21 september 2022.

De financiële toelichtingen bij de vraag 'Wat gaat het kosten?' hebben met name betrekking op de verschillen tussen de begrotingsjaren 2022 – 2023

Paragrafen

In dit onderdeel worden onderwerpen behandeld die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Er is specifiek aandacht voor onderwerpen waar politieke of financiële risico's aan verbonden zijn. De paragraaf Duurzaamheid is toegevoegd omdat het programma overstijgend is en het nieuw beleid wat daar uit voortvloeit staat beleidsmatig en met financieel gevolg in de programma's toegelicht.

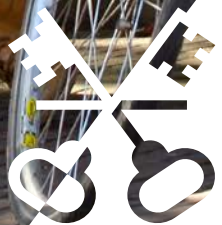
Financiële begroting

De financiële begroting bevat specifieke financiële overzichten en toelichtingen op exploitatie en balansposten. Het betreft onder andere het overzicht van baten en lasten, een toelichting op het overzicht van baten en lasten, overzicht van incidentele baten en lasten, toelichting op het overzicht incidentele baten en lasten en een uiteenzetting van de financiële positie.

Bijlagen

De Programmabegroting wordt gecombineerd met een aantal bijlagen.

Programma: Juiste zorg voor iedereen

1. Juiste zorg voor iedereen

Iedereen telt mee en doet mee.

De vraag naar zorg en ondersteuning neemt al jaren toe. Vergrijzing leidt tot meer mensen met dementie en gevoelens van eenzaamheid. De groei van het aantal jeugdigen leidt tot meer gebruik van maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. Ook de druk op de noodzakelijke zorg neemt toe. Daardoor stijgen de kosten van de maatschappelijke zorg. Daarnaast constateren we dat het kunnen betalen van de energierekening of het kunnen investeren in verduurzaming niet voor iedereen haalbaar is.

Wat willen we bereiken?

We willen dat iedereen in Waddinxveen op een gelijke manier mee kan doen

Niet voor iedereen is dat mogelijk. In die gevallen is het belangrijk dat onze inwoners hulp en zorg krijgen die hen goed helpen om mee te kunnen doen in de samenleving.

We willen dat iedereen kan meedoen aan verduurzaming van de gebouwde omgeving

De duurzaamheidskoers is leidend voor de energietransitie. Het vraagstuk van energiearmoede en het voor iedereen mogelijk maken om bij te dragen aan verduurzaming van de gebouwde omgeving nemen we daarin mee. Het omlaag brengen van het energiegebruik moet uiteindelijk ook bijdragen aan het verminderen van de energiearmoede.

We willen dat iedereen die echt zorg nodig heeft, die zorg ook krijgt

Om ook in de toekomst de noodzakelijke zorg te kunnen blijven bieden, is het belangrijk dat de zorg betaalbaar blijft. Een rechtvaardige en tegelijk zorgvuldige aanpak in het sociaal domein vraagt om een stevige sturing. We monitoren en sturen sterk op onder andere het voorkomen en op tijd verminderen van zwaardere zorg. We werken samen met andere gemeenten in de regio om dit te bereiken, en letten hierbij ook op het behalen van onze eigen gestelde doelen. Dit vraagt om een gemeente die hier zowel lokaal als regionaal aandacht voor heeft. De vraag naar zorg en ondersteuning neemt al jaren toe. Dit komt onder andere door de veranderingen in de samenstelling van de bevolking (zoals steeds meer ouderen).

We zetten in op effectieve preventie. Dat betekent dat we preventie niet als doel op zich zien, maar dat we laten zien hoe preventie kan helpen bij lichtere, veilige zorg. We zetten ons in voor een veilige leefomgeving voor mensen met dementie.

We kiezen daar waar mogelijk voor zorg vanuit (eigen) netwerk en de samenleving. Zo normaliseren we de hulpvraag. We ondersteunen diegenen die de informele zorg verlenen.

We vinden het mentaal welzijn van onze inwoners belangrijk. Meer ouderen in vergelijking met jongeren leidt tot vragen over bijvoorbeeld dementie en/of eenzaamheid. Door nieuwbouw, zoals in Triangel, komen er steeds meer jeugdigen naar de gemeente. Dit zien we terug in de maatschappelijke ondersteuning in de jeugdzorg.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

Iedereen telt mee en doet mee

We doen een startmeting naar het zo goed mogelijk inzetten van talenten en kwaliteiten

We onderzoeken hoe werkzoekenden hun talenten en kwaliteiten zo goed mogelijk kunnen inzetten. Hiervoor gaan we aan de slag met hulpmiddelen. We kijken breed naar de mogelijkheden. Het kan gaan om begeleiding op de werkplek, een sollicitatietraining, maar ook de inzet van een taaltraject of een sportabonnement behoort tot de mogelijkheden.

We zorgen voor passende dagbesteding

Voor inwoners die niet (zelfstandig) kunnen werken, zorgen we dat er passende dagbestedingsplekken zijn.

We helpen bij het vinden van werk

We hebben extra aandacht voor inwoners die aan het werk willen en geen uitkering ontvangen. We willen ondernemers en inwoners aan de lokale arbeidsmarkt verbinden.

We werken samen met het regionale Werkgevers Servicepunt (WSP) en de arbeidsmarktregio

We stemmen hierbij werkgeversinstrumenten op elkaar af, zoals job coaching of proefplaatsingen. Op die manier zorgen we voor zoveel mogelijk gelijke regionale werkgeversinstrumenten.

We evalueren de minimaregelingen

We evalueren ons minimabeleid en kijken hierna of de minimaregelingen voor inwoners met een laag inkomen, moeten worden aangepast.

We stellen handhavingsbeleid op

We stellen beleid op om te kunnen controleren of de uitkeringen terecht worden gegeven. We willen hierbij problemen met uitkeringen voorkomen en gaan uit van vertrouwen naar inwoners. We treden alleen hard op als dit nodig is. We maken dan ook een beleidsdocument met oog voor de inwoner en de situatie.

Minimabeleid

We ondersteunen huishoudens die problemen hebben met het betalen van hun energierekening

We gaan contact zoeken met huishoudens met (een risico op) problemen met het betalen van hun energierekening. Zij krijgen ondersteuning door energiecoaches en (kleine) maatregelen om energie te besparen. Door TNO is in september 2021 de schatting gemaakt dat er in de gemeente Waddinxveen 456 huishoudens in energiearmoede leven. Gezien de ontwikkelingen van het afgelopen jaar is de verwachting dat dit aantal sterk is gegroeid. Wij gaan daarom uit van 800 huishoudens. De kosten hiervoor zijn incidenteel in 2023 € 23.000 en de formatie wordt structureel uitgebreid met 0,5 fte en de kosten hiervoor bedragen vanaf 2023 € 37.000.

We willen energiearmoede onderdeel maken van het minimabeleid

We evalueren het minimabeleid en bekijken of energiearmoede als onderdeel van het minimabeleid kan worden opgenomen.

Zorg krijgen wanneer nodig

We versterken de monitoring van de uitgaven in het sociaal domein

We gaan de uitgaven in het sociaal domein beter bestuderen en controleren om inzicht te geven in de kosten van hulp (trajecten en voorzieningen). Dit overzicht is terug te vinden in de monitor sociaal domein.

We actualiseren de beheersmaatregelen

We houden de vastgestelde beheersmaatregelen actueel en blijven met de vastgestelde punten aan de slag. We geven een jaarlijks overzicht van de beheersmaatregelen sociaal domein.

We gaan zorg (jeugd en Wmo) opnieuw inkopen vanaf 2025

De regio Midden-Holland, waar Waddinxveen onderdeel van uit maakt, koopt sinds 2015 samen de jeugdhulp en Wmo in. In 2025 start de nieuwe contractfase met de zorgaanbieders voor Jeugd en Wmo. In de komende jaren tot 2025, wordt deze inkoop voorbereid. In 2023 worden de kaders voor de inkoop door de raad vastgesteld.

Effectieve preventie kunnen verantwoorden

We kijken welke acties werken en zorgen voor verbeteringen van gezondheid en welzijn

We gebruiken hierbij veel gegevens en informatie die iets vertellen over deze acties en de resultaten van deze acties voor de gezondheid en het welzijn. In 2023 gaan we aan de slag met instrumenten die de gevolgen van de acties en activiteiten voor de inwoners en gemeente in kaart brengen.

Mantelzorgers

We stellen apart beleid/visie op voor mantelzorgers en vrijwilligers

In deze visie beschrijven we hoe we kijken naar mantelzorg en vrijwilligerswerk en hoe we kijken naar de rol van de gemeente bij de ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk. We stellen concrete doelen op om de resultaten te behalen. We nemen het advies van de Participatie Advies Raad (PAR) en mantelzorgers zelf mee bij het opstellen van het beleid. Ook stellen we een uitvoeringsprogramma op. De lasten bedragen incidenteel € 30.000 in 2023.

Verminderen eenzaamheid en dementievriendelijke gemeente

We onderzoeken hoe we ruimtes van o.a. buurthuizen eenvoudiger en slimmer kunnen gebruiken

Dit doen we samen met de besturen van de buurthuizen. Het gaat hierbij om het gebruik van deze ruimtes op het moment dat de ruimtes leegstaan. Hiermee willen we zorgen voor meer samenhang en betrokkenheid binnen de gemeente Waddinxveen. Dit doen we door in 2023 een projectplan op te stellen.

We moedigen activiteiten aan tegen eenzaamheid en ondersteunen inwoners met dementie

Dit doen we door een aangepaste subsidieregeling met (meer) mogelijkheid voor maatschappelijke plannen die helpen bij het bestrijden van eenzaamheid en bij het ondersteunen van inwoners met dementie. De lasten bedragen structureel € 15.000 vanaf 2023. Hiernaast voeren we in 2023 een dementiescan uit met een plan van aanpak en een uitvoeringsagenda. Hiermee willen we inwoners met dementie en hun mantelzorgers beter helpen en steunen.

Sterke regionale samenwerking sociaal domein

We versterken de regionale samenwerking

In het sociaal domein werken we met vele partijen samen aan verschillende opgaven, vaak op regionaal niveau. De samenwerking tussen de regiogemeenten is bekrachtigd door middel van een samenwerkingsovereenkomst. De basis van de overeenkomst is de door de gemeenteraden vastgestelde notitie "Samen scherper aan de wind. Een helder perspectief op regionale samenwerking jeugd en Wmo in Midden-Holland 2021–2024".

De regiogemeenten hebben afgesproken om de kosten die volgen uit het versterken van de samenwerking via een verdeelsleutel te verdelen. Het gaat hier om structurele lasten van € 69.000 vanaf 2023.

Beleidsindicatoren

Jeugd

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Werkloze jongeren	2020	% werklozen 16-22 jarigen	1	1	2
Kinderen in een uitkeringsgezin	2020	% kinderen tot 18 jaar	3	4	8
Jongeren met jeugdhulp	2021	% van alle jongeren tot 18 jr	12	13,3	12,3
Jongeren met delict voor rechter	2020	% 12-21 jarigen	1	1	1
Jongeren met jeugdbescherming	2021	% van alle jongeren tot 18 jr	1,6	1,6	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	2021	% van alle jongeren 12-23 jr	0,3	NB	0,4

Wmo

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	2021	Aantal per 10.000 inwoners	450	593	679

Werk en inkomen

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Banen	2021	Aantal per 1.000 inwoners 15-64 jaar	734,3	706,3	747,6
Netto arbeidsparticipatie	2021	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. (potentiële) beroepsbevolking	74,2	72,5	69,4
Lopende re-integratie voorzieningen	2020	Aantal per 10.000 inwoners 15-64 jaar	65,6	127,9	217,5
Personen met een bijstandsuitkering	2021	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	202,9	289,2	532,4

Verbonden partijen

Promen

We streven naar een inclusieve arbeidsmarkt

De gemeente Waddinxveen heeft belang bij de organisatie Promen gezien het feit dat deze een (beschutte) werkplek kan bieden. Hiernaast ondersteunt de organisatie bij het ontwikkelen van passende (garantie-)banen. Het hebben van werk is belangrijk voor het gevoel dat je maatschappelijk van betekenis bent. Hiermee draagt Promen bij aan een inclusieve samenleving en het verminderen van het aantal inwoners in de bijstand.

Tussen Promen en de gemeenten zijn afspraken gemaakt voor de periode 2018-2025. De uitvoering van de Participatiewet blijft voor Promen binnen de Gemeenschappelijke Regeling de belangrijkste taak. ProWork is een onderdeel van de gemeenschappelijke regeling. Gemeenten nemen daar ook individueel diensten af zodat die zoveel mogelijk aansluiten bij de behoefte van de betreffende gemeente. De komende jaren is het streven om de samenwerking met Promen verder te intensiveren. Er wordt gekeken waar Promen de gemeente verder kan ondersteunen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het screenen van kandidaten op competenties en vaardigheden.

Overige samenwerking

Jeugdhulp en WMO

De uitvoeringsorganisatie Regionale Dienstverlening Sociaal Domein (RDS) bij de gemeente Gouda doet voor de gemeenten in Midden-Holland de inkoop en het contractmanagement bij de aanbieders van maatwerkvoorzieningen jeugdhulp en WMO. Daarnaast levert het RDS de rapportage en analyse van het zorggebruik en coördineert de verantwoording en bijbehorende bestuurs-/ accountantsverklaringen.

Centrumtaken Gouda

We werken regionaal samen met de andere gemeenten in Midden-Holland bij centrumtaken die de gemeente Gouda overdraagt. Het gaat om taken op het gebied van maatschappelijke zorg, een verzamelnaam voor zorg en ondersteuning aan mensen met een psychische kwetsbaarheid.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 1	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-28.640	-30.200	-27.488	-27.270	-26.728	-26.679
Baten	7.628	6.428	6.143	6.143	6.235	6.236
Nieuw beleid						
Lasten			-159	-122	-122	-122
Baten						
Saldo voor bestemming	-21.012	-23.772	-21.504	-21.248	-20.615	-20.565
Bestaand beleid						
Stortingen	-1.210	-61				
Onttrekkingen	261	109	1			
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-21.961	-23.724	-21.503	-21.248	-20.615	-20.565

Bedragen x €1.000

Toelichting

Lagere lasten door eenmalige energietoelage

In 2023 zijn de kosten € 920.000 lager doordat er in 2022 een eenmalige energietoelage verstrekt wordt om mensen tegemoet te komen met een laag inkomen.

Lagere lasten door incidentele tekorten voor jeugd en WMO

Dit komt doordat er in 2021 en 2022 € 1.600.000 meer kosten geraamd zijn voor Jeugd en Wmo. Voor 2023 is er wel € 1.600.000 beschikbaar, maar deze in de egalisatiereserve Sociaal domein gestort bij de resultaatbestemming jaarrekening 2021. De lasten worden mits nodig in 2023 middels een burap geraamd ten laste van de reserve.

Lagere incidentele baten door inkomsten beschermd wonen

De inkomsten in 2023 zijn lager omdat we in 2022 eenmalig voor beschermd wonen € 300.000 van de gemeente Gouda via de compensatieregeling ontvangen hebben.

Programma: Ruimte voor iedereen

2. Ruimte voor iedereen

De voorzieningen groeien mee met de groei van Waddinxveen

Waddinxveen groeit snel. Een aantal maatschappelijke voorzieningen is daar nog niet op afgestemd. Bovendien wonen mensen langer zelfstandig. Dat brengt onder andere een behoefte aan levensloopbestendige woningen met zich mee.

Wat willen we bereiken?

We willen dat de voorzieningen meegroeien met de groei van het aantal inwoners

Waddinxveen is de afgelopen jaren hard gegroeid. En ook de komende jaren groeit Waddinxveen fors. Het aanbod van voorzieningen in Waddinxveen is daar op dit moment niet op ingericht. We willen een passend en gevarieerd aanbod van voorzieningen als sport, kunst, cultuur, zwembad, onderwijs, kinderopvang, gezondheid, evenementen en ontmoeting. Hier zijn goede plekken en gebouwen voor nodig. Dit hoeft niet altijd nieuwe huisvesting te zijn. We gaan onderzoek doen naar maatschappelijke voorzieningen: hoe ziet dit aanbod van voorzieningen er in de toekomst uit, zodat het blijft passen bij de groei van Waddinxveen? Op basis van dit onderzoek vernieuwen we op korte termijn onder andere het sportbeleidsplan. Waar mogelijk gebruiken we gebouwen voor verschillende doelen. Daar waar dit niet lukt, zoeken we naar oplossingen.

Om een toekomstbestendige huisvesting van scholen te garanderen, hebben we blijvend aandacht voor het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs.

We willen voor het basis- en het voortgezet onderwijs kwalitatief goede en voldoende huisvesting (lesgebouwen en gymnastiekgebouwen).

Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) is daarvoor een middel en geen doel op zich. Het regelmatig (1x per 4 jaar) actualiseren en vaststellen van een meerjarig IHP wordt waarschijnlijk een wettelijke verplichting voor de gemeenten. Daarbij wordt waarschijnlijk ook een wijziging van de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op het gebied van de onderwijshuisvesting van schoolbesturen en gemeenten meegenomen. In 2023 gaan we samen met de schoolbesturen werken aan de voorbereiding en vaststelling van het IHP 2024-2040. Hierin nemen wij ook de ontwikkeling mee, van de nieuwe wijk Noordkade en de hierbij horende maatschappelijke voorzieningen.

Sommige ontwikkelingen kunnen niet op de vaststelling van een IHP wachten. Met name in de wijk Park Triangel vraagt de snelle stijging van het aantal leerlingen van de twee daar gevestigde basisscholen (Dick Bruna en cbs TOV) veel aandacht, nu en zeker ook in de komende jaren. Uiterlijk in 2023 zullen er besluiten moeten worden genomen over een nieuwe uitbreiding van de schoolgebouwen in Park Triangel.

We gaan onderzoek (0-meting) doen naar het niveau van de voorzieningen “duurzaamheid en ventilatie” in de gebouwen van de basisonderwijs scholen.

Daarna gaan we kijken welke voorzieningen hier nodig zijn om het (dan actuele) wettelijke minimale niveau of het gewenste beleidsniveau te bereiken.

De raad ontvangt een apart voorstel voor de benodigde voorzieningen/ investeringen.

De te verwachten groei van Waddinxveen heeft ook gevolgen voor het leerlingenaantal van het Coenecoop College. Samen met het schoolbestuur gaan we bekijken welke consequenties dit heeft.

De capaciteitsvraag is ook van toepassing op het bewegingsonderwijs. Omdat binnensportaccommodaties worden gebruikt door zowel de sport als het onderwijs is bij het brede onderzoek naar het aanbod van voorzieningen (zoals hiervoor genoemd) een goede afstemming nodig

Voorzieningen in de vorm van maatschappelijk vastgoed

Daar waar voorzieningen de vorm hebben van maatschappelijk vastgoed, houden we rekening met de energietransitie.

We willen een passende en betaalbare woonruimte voor iedereen

Mensen wonen langer zelfstandig. Dat is een mooie ontwikkeling. Dit brengt wel een groeiende behoefte aan levensloopbestendige woningen (zie programma 3) met zich mee. We stellen een woonzorgvisie op, met bijzondere aandacht voor ouderen en voor eenzaamheid.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

Voorzieningen groeien mee met de groei van het aantal inwoners

We stellen een visie op maatschappelijke voorzieningen vast

De visie geeft aan wat nodig is op diverse beleidsterreinen (zoals welzijn, leefbaarheid, jeugd, zorg, sport, werken, leren en participatie) om als groeiende gemeente een gezond en sociaal dorp te zijn en te blijven. Dat levert een eindrapportage op waarin diverse scenario's van een voorzieningenprogramma worden beschreven dat past bij de groei van de gemeente. De lasten voor het opstellen van de visie bedragen incidenteel (in 2023) € 115.000. De structurele financiële gevolgen zijn pas bekend als het onderzoek is afgerond en zijn niet opgenomen in deze programmabegroting.

We vertalen de visie op maatschappelijke voorzieningen in andere plannen

Bij het opstellen van een globaal kader voor de ontwikkeling van een gebied (gebiedsvisie) wordt rekening gehouden met de visie op de maatschappelijke voorzieningen. Een gebiedsvisie bevat de uitgangspunten voor een omgevingsplan. Dus ook in een omgevingsplan komen de uitgangspunten van de visie op maatschappelijke voorzieningen terug. In Programma 3 wordt hier meer over verteld.

We vertalen de visie maatschappelijke voorzieningen naar geld

De financiële consequenties van de visie worden verwerkt in een meerjaren-investeringsplan. Dat is een overzicht waarin alle investeringen voor de komende vier jaren staan.

We gebruiken de voorzieningenvisie standaard als richtlijn

De visie wordt standaard gebruikt als richtlijn bij het (her)ontwikkelen van gebieden. Ook bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en herbestemmingen van gebieden is de visie 1 van de kaders.

We stellen een leefstijlplan op

De visie is ook de basis voor het opstellen van een vernieuwd leefstijlplan. In het leefstijlplan worden het sport- en preventieakkoord, inclusief de financiële middelen, gebundeld.

We stellen een nota maatschappelijk vastgoed op

Op basis van de visie op maatschappelijke voorzieningen wordt ook een nota over maatschappelijk vastgoed opgesteld.

We stellen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op

We gaan in overleg met de schoolbesturen een nieuw IHP voorbereiden. Nieuwe wet- en regelgeving wordt daarbij betrokken. De kosten van het opstellen van een nieuw IHP in 2023 bedragen incidenteel € 50.000.

We beoordelen aanvragen voor meer capaciteit op basis van het IHP

Aanvragen van schoolbesturen voor uitbreiding van de bestaande capaciteit worden mede op basis van het nieuwe IHP beoordeeld. Bij de vaststelling van het huisvestingsprogramma worden de besluiten genomen over de uitbreiding van de capaciteit.

We nemen een besluit over onderwijscapaciteit in Park Triangel

Uit leerlingenprognoses blijkt dat in Park Triangel uitbreiding van de onderwijscapaciteit noodzakelijk is. Over de uitbreiding van de capaciteiten nemen we een besluit, waarna de uitbreiding kan worden gerealiseerd.

We besteden aandacht aan duurzaamheid en klimaat in schoolgebouwen

Er wordt een onderzoek (0-meting) gedaan naar het niveau 'duurzaamheid en ventilatie' in schoolgebouwen. Doel van het onderzoek is om het huidige niveau op het minimale, wettelijke niveau te brengen. Zo mogelijk wordt het niveau op de basis van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid op het gewenste niveau gebracht. De incidentele lasten van het onderzoek bedragen in 2023 € 25.000. De structurele gevolgen zijn pas bekend als het onderzoek is afgerond en zijn nog niet opgenomen in deze programmabegroting.

We nemen een besluit over huisvesting van een nieuwe basisschool

Er is een aanvraag ingediend voor de stichting van een nieuwe basisschool ('Treehouse Montessori'). Als de minister besluit de aanvraag goed te keuren, dan ontvangt de basisschool financiële bekostiging vanuit het Rijk. Wij zorgen voor adequate huisvesting.

We gaan verder met de uitbreiding van de Theo Thijssenschool

In de komende periode gaan we verder met de voorbereidingen voor de uitbreiding van de Theo Thijssenschool. De start van de bouw is gepland in 2024.

We gaan de onderwijshuisvestingsverordening actualiseren

De 'Verordening voorzieningen huisvesting Onderwijs gemeente Waddinxveen 2017' moet door veranderingen in wet- en regelgeving worden aangepast. Indien van toepassing kunnen dan ook besluiten op basis van het nieuwe

IHP worden vastgelegd in de aangepaste verordening. Daarmee ontstaat een duidelijk toetsingskader voor aanvragen die in het kader van het huisvestingsprogramma worden ingediend.

Kinderopvang

Goede kwaliteit van kinderopvang is belangrijk

Voor de ontwikkeling van jonge kinderen is kinderopvang belangrijk. Daarom hebben we aandacht voor de kwaliteit van kinderopvang en voor voldoende huisvesting van kinderopvang.

Cultuur

We voeren het cultuurbeleid verder uit

We voeren de in 2021 vastgestelde cultuurnota uit en evalueren de inzet van de cultuurmakelaar daarin. Met de 'Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit' is samenwerking gezocht met de Cultuurgroep Leiden (contactpersoon voor de regio Midden-Holland) om cultuureducatie te maken.

We gaan een besluit nemen over huisvesting Cultuurhuys De Kroon

De huurovereenkomst met de eigenaar van het pand loopt in 2024 af. Dat is aanleiding om na te denken over het langer huren of het kopen van het pand. Daarbij wordt ook het huidige gebruik van Stichting De Kroon, Stichting Vonk en de bibliotheek betrokken. En daarnaast ook de uitkomst van het onderzoek naar maatschappelijke voorzieningen.

Maatschappelijk vastgoed verduurzamen

We gaan een duurzaam meerjarenonderhoudsplan maken

We hebben een voorbeeldfunctie in de duurzaamheidstransities. Daarom gaan we voor het maatschappelijk vastgoed een meerjarenplan maken voor het onderhoud van de gebouwen. Waar het haalbaar, betaalbaar en financieerbaar is, gaan wij verduurzamen.

We gaan het maatschappelijk vastgoed naar het gewenste niveau tillen

Dat doen we op basis van het gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. We gaan aan de slag met het 'klimaatadaptief' en het 'natuurinclusief' maken van onze gebouwen. Ook het aardgasvrij aanpassen van ons maatschappelijk vastgoed hoort daarbij. We streven daarbij naar aardgasvrij maatschappelijk vastgoed in deze bestuursperiode. We kijken of het mogelijk is om ook het gemeentehuis aardgasvrij te krijgen.

Inventarisatie en vervanging loden leidingen

Eind 2019 publiceerde de Gezondheidsraad het advies "Loodinname via kraanwater". Het belangrijkste advies was om de resterende loden drinkwaterleidingen in oude huizen te vervangen. Vooral jonge kinderen lopen een risico op gezondheidsschade door lood in drinkwater. Advies van de GGD aan Waddinxveen is om hier ook mee aan de slag te gaan. Hiervoor is € 50.000 incidenteel begroot voor 2023.

Beleidsindicatoren

Sport

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Niet-sporters	2020	%	52,6	50,3	50,1

Sport

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Absoluut verzuim	2021	Aantal niet ingeschreven leerplichtigen per 1.000 inwoners 5-18 jr	0	1,3	2,4
Relatief verzuim	2021	Aantal leerplichtigen wel ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 inwoners 5-18 jaar	43	35	24
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2021	% deelnemers aan VO en MBO	1,6	1,5	2

Verbonden partijen

Hecht

We werken met andere gemeenten aan de gezondheid van inwoners. In de regio Midden Holland werken we met 17 andere gemeenten samen in de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Midden (GGD HM), die onderdeel uitmaakt van Hecht. Het doel van de GGD HM is om de gezondheid en de veiligheid van inwoners in de regio te bewaken en te verbeteren.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 2	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-9.012	-10.714	-11.431	-12.745	-12.733	-12.634
Baten	2.544	2.545	2.401	2.376	2.376	2.376
Nieuw beleid						
Lasten			-240			
Baten						
Saldo voor bestemming	-6.468	-8.169	-9.270	-10.369	-10.357	-10.258
Bestaand beleid						
Stortingen	-6.548	-494	-1.925	-2.898	-3.452	-25
Onttrekkingen	6.659	1.679	1.213	2.458	2.544	1.685
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-6.358	-6.984	-9.982	-10.809	-11.265	-8.599

Bedragen x €1.000

Toelichting

Hogere Structurele lasten onderwijshuisvesting

Vanaf 2023 stijgen de kapitaallasten met € 650.000 vanwege de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan.

Lagere incidentele en hogere structurele lasten wijkaccommodaties

Vanaf 2023 stijgen de kapitaallasten met € 213.000 vanwege investeringen in het kader van het uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed (Mauritslaan 55). In 2023 zijn de kosten lager omdat er € 59.000 is opgenomen voor de sloop van de Peter Zuidlaan 3.

Lagere incidentele lasten onderwijsbeleid

In 2023 geven we € 55.000 minder uit aan het onderwijsachterstandenbeleid. Dit is gedekt met de OAB-middelen die van het rijk worden ontvangen.

Lagere incidentele lasten sportakkoord

In 2023 hebben we minder kosten doordat er in 2022 een bedrag van € 65.000 opgenomen is voor uitvoering van het sportakkoord. Deze kosten worden door het rijk vergoed.

Lagere incidentele lasten zwembad

In 2023 zijn de kosten van het zwembad € 61.000 lager. Dit komt door een verhoging van de energiekosten in 2022. Deze werd in de 1e burap 2022 als incidenteel beschouwd. Voor 2023 - 2026 is er een stelpost prijsstijging in de begroting opgenomen. Deze zal in eerste instantie als dekking dienen mochten de kosten voor energie van bijvoorbeeld het zwembad structureel blijken te zijn.

Hogere structurele lasten volksgezondheid

Vanaf 2023 stijgt de bijdrage aan Hecht met € 175.000.

Stortingen en onttrekkingen reserves en voorzieningen

In 2022 zijn diverse afschrijvingsreserves ten laste van de Algemene bedrijfsreserve algemene dienst aangevuld vanwege een indexering van de verschillende uitvoeringskredieten. Dit zorgt voor hoge onttrekkingen en stortingen in 2022. Per saldo gebeurt er niets.

Bij vaststelling van de jaarrekening 2021 is de reserve nieuwbouw zwembad gevormd en er € 2.000.000 in gestort. In de jaren 2023-2025 vinden aanvullende stortingen plaats van € 1.900.000, € 2.400.000 en € 2.800.000.

Programma: Groeiende gemeente

3. Groeiende gemeente

Een passende woonruimte voor iedere Waddinxvener en ruimte voor ondernemerschap in een goed bereikbaar Waddinxveen

De groei van Waddinxveen brengt een aantal vraagstukken met zich mee. Er is een tekort aan passende en betaalbare woonruimte, voor onder meer starters. Daarnaast heeft Waddinxveen verschillende verkeersknelpunten. Bovendien bevinden bedrijven zich niet altijd op de meest wenselijke plek. Daardoor ontstaat er een spanning tussen bedrijvigheid en leefbaarheid. Een goede balans tussen woningbouw, maatschappelijke voorzieningen, een groene en gezonde leefomgeving, de energietransitie en bedrijvigheid is een blijvende uitdaging

Wat willen we bereiken?

Wonen

We willen bouwen naar behoefte en voor iedere Waddinxvener een passende woonruimte

We willen bouwen naar behoefte en voor iedere Waddinxvener passende woonruimte. Nu én in de toekomst. We willen daarom bouwen en verbouwen voor alle doelgroepen, waaronder starters op de woningmarkt. Daarbij kan sprake zijn van flexibele en vaste oplossingen. Innovatieve oplossingen gaan we niet uit de weg. Ook transformatie van bestaande gebouwen of gebieden is een optie. Daarnaast zetten we in op het bevorderen van de doorstroom, waar mogelijk binnen de eigen wijk, bijvoorbeeld door het realiseren van levensloopbestendige huurwoningen. We kijken ook naar mogelijkheden waarmee de huizenprijs laag kan blijven. Van erfpacht tot collectieve woonvormen: op voorhand sluiten we geen enkele optie uit. We accepteren dat dit gevolgen kan hebben voor stedenbouwkundige keuzes.

Bereikbaarheid

We willen dat Waddinxveen goed bereikbaar en fietsvriendelijk is

Waddinxveen is goed bereikbaar en fietsvriendelijk. Ook in de toekomst moet het verkeer goed doorstromen. Aandacht voor verkeersveiligheid staat daarbij niet ter discussie. We geven prioriteit aan het oplossen of beheersbaar maken van een aantal verkeersknelpunten. Autoverkeer rondom scholen willen we nog meer terugdringen.

We staan open voor initiatieven voor deelmobiliteit

We streven naar een klimaatneutrale samenleving. We staan daarom open voor initiatieven voor deelmobiliteit.

Economie

We willen dat bedrijven zich op de meest wenselijke plek kunnen vestigen

De bedrijvigheid in Waddinxveen ontwikkelt zich goed. Soms levert dit een spanningsveld op met de leefbaarheid van het dorp. We willen dat een groene en prettige leefomgeving niet wordt aangetast door bedrijven.

We willen dat winkels en horeca nabij en toegankelijk zijn voor inwoners

De situering van detailhandel moet passen, mede gelet op de groei van Waddinxveen. Winkels en horeca moeten toegankelijk zijn voor inwoners en nabij inwoners zijn, zeker als zij minder mobiel zijn.

Ruimtelijke ordening

We willen een goede balans tussen het behoud van de beste eigenschappen en groei van Waddinxveen

We willen dat er weer een goede balans ontstaat tussen woningbouw, ruimte voor maatschappelijke voorzieningen, een groene en gezonde leefomgeving, de energietransitie en bedrijvigheid. Parallel daaraan willen we op de korte en middellange termijn inzetten op het ontwikkelen van inbreidingslocaties. Op wijkniveau willen we voldoende (groene) voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

Wonen

We actualiseren het woningbouwprogramma

In het woningbouwprogramma laten we zien welke verschillen in woningen (type, prijsklasse en onderscheid in koop en huur) en woonmilieu we in Waddinxveen willen bereiken in de komende jaren. Het woningbouwprogramma is steeds in beweging en wordt elk jaar bijgewerkt. Bij het bijwerken gaan we uit van ontwikkelingen in de markt en de vraag in Waddinxveen en de regio Midden-Holland.

We actualiseren het dashboard wonen

Om beslissingen te nemen en te volgen op het gebied van bouwen en verdelen van woonruimte, nu en in de toekomst, is het belangrijk om informatie beschikbaar te hebben. In het dashboard wonen hebben we deze informatie overzichtelijk op een rijtje. We actualiseren de informatie en geven nieuwe (regionale) informatie een plaats in het dashboard wonen.

We maken een nieuwe huisvestingsverordening

De huisvestingsverordening van Waddinxveen moet uiterlijk op 1 juli 2023 zijn bijgewerkt. Hiervoor moet op grond van de Huisvestingswet onderzocht worden of het nodig is om een huisvestingsverordening te hebben en welke (nieuwe) onderdelen daarin mogen worden opgenomen. De gemeenten in de regio Midden-Holland werken hierbij samen, omdat we dezelfde methode gebruiken om woonruimte te verdelen. De huisvestingsverordening is in grote lijnen hetzelfde met enkele lokale verschillen.

We sluiten een raamovereenkomst prestatieafspraken

In vervolg van de Woonzorgvisie wordt in de eerste helft van 2023 een raamovereenkomst prestatieafspraken gesloten met Woonpartners Midden-Holland en Huurdersbelangen Regio Hollands-Midden (HRHM). Deze partners op het gebied van wonen geven in de raamovereenkomst aan hoe zij de komende periode een bijdrage leveren aan het uitvoeren van het woonbeleid. Vervolgens wordt elk jaar opnieuw door Woonpartners en HRHM aangegeven hoe ze de uitvoering van het woonbeleid mogelijk willen maken.

We stellen een notitie tijdelijke huisvesting op

We brengen in beeld welke doelgroepen geholpen kunnen zijn bij tijdelijke huisvesting en welke oplossing dit kan bieden voor de korte en middellange termijn. Daarbij maken we duidelijk waar dit in de gemeente mogelijk is.

We maken afspraken over het te realiseren woonprogramma

We moedigen een geschikt en divers woonaanbod aan. Hierbij zetten we in op verschillende woonvormen. De Woonzorgvisie en het erbij horende uitvoeringsprogramma vormen hierbij het kompas. Op basis hiervan maken we over het te realiseren woonprogramma afspraken in nieuwe grondexploitaties en andere overeenkomsten.

We nemen het thema langer zelfstandig wonen mee in gebiedsvisies en ruimtelijke projecten

Langer zelfstandig wonen is een van de thema's in de woonzorgvisie. In gebiedsvisies en ruimtelijke projecten is dit een van de kaders. Via grondexploitaties en anterieure overeenkomsten leggen we het woningbouwprogramma vast per locatie.

Voor de begeleiding van dit alles wordt de formatie voor wonen uitgebreid met 2 fte en de kosten hiervoor zijn in 2023 € 145.000 en vanaf 2024 € 171.000. Daarnaast is er structureel een onderzoeksbudget vanaf 2023 van € 50.000.

Grondbeleid

We stellen een visie strategisch grondbeleid op

We stellen een visie strategisch grondbeleid op. Om zo onder andere in te kunnen zetten op actief grondbeleid. Hiermee stellen we kaders voor actief en faciliterend grondbeleid. We staan hierbij open voor andere vormen van grondbeleid, zoals erfpacht. De kosten voor het opstellen zijn incidenteel in 2023 en 2024 € 50.000.

Om actief grondbeleid te kunnen voeren wordt de formatie uitgebreid met 1 fte voor beleid en 0,5 fte voor juridische zaken en er komt een jaarlijks werkbudget. De kosten hiervoor zijn vanaf 2023 € 213.000 en worden gedekt uit de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie.

We actualiseren de nota grondbeleid

In deze nota nemen we mee welke vormen van grondbeleid er zijn en in welke gevallen deze het beste kunnen worden ingezet. Per ontwikkelgebied/ontwikkellocatie kijken we welke vorm het beste past.

Bereikbaarheid

We komen op voor de belangen voor Waddinxveen in de regionale samenwerking Beter Bereikbaar Gouwe (BBG)

We werken samen met gemeenten in de buurt, de Regio Midden-Holland en de Provincie Zuid-Holland om de bereikbaarheid en leefbaarheid in het gebied op en rond de Gouwe te verbeteren. Hiervoor zijn verschillende maatregelen in voorbereiding.

We ondersteunen de provincie bij de vaststelling van het inpassingsplan N207-Zuid

Het project N207 Zuid heeft als doel dat Boskoop, Hazerswoude-Dorp en Waddinxveen bereikbaar, leefbaar en verkeersveilig blijven. De komende jaren wordt dit gebied steeds drukker en vinden er diverse gebiedsontwikkelingen plaats. De N207-Zuid voorziet in de aanleg van de Bentwoudlaan, (Verlengde) Bentwoudlaan, Verlengde Beethovenlaan, een aantal maatregelen in Hazerswoude-Dorp, een ecologische verbindingzone langs de Bentwoudlaan plus Kleikade en fietspaden langs de Kleikade en Maaltocht. De Bentwoudlaan, Verlengde Bentwoudlaan en Verlengde Beethovenlaan maken onderdeel uit van het inpassingsplan wat nu door de provincie wordt voorbereid.

We leggen nieuwe wegen aan met de Provincie Zuid-Holland

Bijvoorbeeld de Bentwoudlaan, de Verlengde Bentwoudlaan en de Verlengde Beethovenlaan. Hierdoor wordt de bereikbaarheid met de auto beter. En zal er minder doorgaand verkeer via de huidige 50 kilometer per uur wegen door de gemeente gaan. De aanleg van deze wegen kan pas plaatsvinden nadat o.a. het inpassingsplan N207-Zuid is vastgesteld en onherroepelijk is geworden.

We werken samen om drukte op de A20 en de A12 te verminderen

We werken met gemeenten in de buurt, de Regio Midden-Holland, de Provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat aan het verlagen van de drukte op de A20 en de A12.

We werken samen aan de ontwikkeling vijfde-dorp in de gemeente Zuidplas

We werken met de Provincie Zuid-Holland, gemeenten Gouda, Rotterdam en Zuidplas en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) aan mobiliteitsafspraken. Voor deze overleggen wordt Rijkswaterstaat ook uitgenodigd.

We stellen een uitvoeringsplan doorfietsroute op

Het aanleggen van de doorfietsroute is onderdeel van de maatregelen die in voorbereiding zijn voor Beter Bereikbaar Gouwe. We stellen een uitvoeringsplan op om deze route in Waddinxveen te verbeteren. Bij de uitvoering proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij geplande herinrichtingen en gebiedsontwikkelingen.

We geven uitvoering aan de 5 veiligheidsacties

We nemen deel aan de regionale werkgroep om verkeersveiligheid te verbeteren. Via deze regionale werkgroep worden verkeersveiligheidsacties georganiseerd, waar we ook in Waddinxveen aan meedoen.

We evalueren de pilot 'fietsrichtingspijlen'

We evalueren de pilot 'fietsrichtingspijlen' bij Rotonde Zuidplaslaan-Parklaan-Beijerincklaan.

We stellen een verkeerscirculatieplan op

In het verkeerscirculatieplan nemen we een plan op voor de circulatie van vrachtverkeer. Ook starten we met het opstellen van een uitvoeringsplan verkeerscirculatie.

We gaan verder aan de slag met het gebied tussen Gouwe en Reeuwijk-Dorp

We stellen een plan van aanpak op voor het oplossen van de problemen in het gebied tussen de Gouwe en Reeuwijk-Dorp. We voeren in 2023 een deel van de oplossingen uit.

We maken deelmobiliteit mogelijk

We gaan een pilot deelmobiliteit mogelijk maken in samenwerking met een initiatief nemend bedrijf. We ondersteunen ideeën uit de markt, maar we dragen daar niet automatisch financieel aan bij. Daarnaast moedigen we kleine initiatieven aan uit het dorp. De kosten daarvoor zijn structureel vanaf 2023 € 33.000.

Economie**We werken aan een regionale kwalitatieve bedrijventerreinenstrategie**

Regionaal werken we in Midden-Holland aan een kwalitatieve bedrijventerreinenvisie. In deze visie wordt onder andere ingegaan op beter benutten en verduurzamen van bestaande terreinen en kaders voor inrichting en locaties van nieuwe terreinen. Deze visie wordt ter vaststelling aangeboden aan Gedeputeerde Staten.

We starten met een lokale visie op duurzame bedrijventerreinen

In aanvulling op de regionale bedrijventerreinenstrategie starten we met het opstellen van een lokale bedrijventerreinenvisie. Deze lokale visie gaat in op de plaatsing en kwaliteit van bedrijventerreinen en de relatie tot de leefomgeving. De kosten hiervoor zijn incidenteel in 2023 € 50.000.

We spreken met 75% van de winkels en horeca in deze bestuursperiode

We moedigen winkels en horeca aan om maatregelen te treffen die de fysieke toegankelijkheid verbeteren. Dit doen we door hierover in gesprek te gaan met koppelorganisaties en vertegenwoordigers en knelpunten te benoemen.

We voeren samen met het bedrijfsleven en het onderwijs het Economisch Koersdocument uit

In 2022 is door de stuurgroep van het Economisch Koersdocument het uitvoeringsprogramma vastgesteld. Door het koersdocument samen met de ondernemers uit te voeren versterken we het economisch klimaat in de gemeente en zorgen we ervoor dat Waddinxveen een ondernemersvriendelijke gemeente is en blijft. De kosten hiervoor zijn structureel in 2023 € 80.000 en vanaf 2024 € 140.000.

We gaan uit van een verlenging van de samenwerking in de A12-corridor

Samen met 12 partijen, waaronder de provincie, VNO-NCW West en zes gemeenten werken we aan de uitvoering van de 'samenwerkingsovereenkomst logistieke hotspot A12 corridor'. Met de samenwerking proberen we de A12-corridor tussen Bodegraven-Reeuwijk en Den Haag te versterken. We werken samen op het gebied van vestiging van logistieke bedrijven, het verduurzamen van bedrijventerreinen, bereikbaarheid van bedrijventerreinen en beschikbaarheid van opgeleid personeel. De huidige samenwerkingsovereenkomst loopt tot maart 2023. We gaan uit van een verlenging.

We werken samen met ondernemers om het tuinbouwcluster in het Oostland te versterken

In 2020 is het werkboek 'kansen voor de glastuinbouw Oostland' vastgesteld door de colleges van de Oostland gemeenten (Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp, Waddinxveen en Zuidplas). Het beschrijft kansen om het tuinbouwcluster in het Oostland te versterken. We werken samen met de ondernemers aan de uitwerking van die kansen.

Ruimtelijke ordening

We stellen een ruimtelijke visie op groei van Waddinxveen op

De gemeente is volop in ontwikkeling en om te zorgen dat die gaat zoals we willen is de omgevingsvisie belangrijk. Deze visie van Waddinxveen moet op minimaal vier locaties een nadere uitwerking krijgen. De ruimtelijke visie op de groei van Waddinxveen vormt hiervoor het kader. Binnen dit kader worden er gebiedsvisies opgesteld. Voor het opstellen van deze visies is in 2023 incidenteel € 225.000 nodig.

We stellen een gebiedsvisie Noordeinde op

Het gebied rondom het Noordeinde gaat door bijvoorbeeld de komst van de Verlengde Beethovenlaan en de Verlengde Bentwoudlaan veranderen. Dit zorgt voor een andere ruimtelijke indeling van het gebied. We stellen een visie op die duidelijkheid geeft over de mogelijkheden.

We maken bij alle ruimtelijke ontwikkelingen afspraken met de initiatiefnemer over de hoeveelheid groen

Groen is belangrijker om een bijdrage te leveren aan de klimaatuitdagingen en het woonplezier. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is er aandacht voor de hoeveelheid en inrichting van het groen. Hier worden afspraken over gemaakt met de initiatiefnemers.

Duurzaamheid

We geven zoveel mogelijk duidelijkheid over duurzaamheidsmaatregelen aan inwoners

We gaan voor inwoners en verenigingen van eigenaren inzichtelijk maken welke duurzaamheidsmaatregelen voor de warmtetransitie op welk moment zinvol zijn. Bijvoorbeeld dat vanaf 2025 alleen nog maar hybride warmtepompen verkocht mogen worden. Bij grote veranderingen in wet- en regelgeving werken we die bij. De kosten hiervoor zijn incidenteel in 2023 € 30.000.

We gaan inwoners helpen bij energie besparen

We voeren de Transitievisie warmte uit en voeren de gemeente brede aanpak energiebesparing inwoners uit. In 2023 hopen we dat tussen de 60 en 100 woningen worden geïsoleerd door inwoners. De kosten voor de uitvoering van de gemeente brede aanpak is structureel vanaf 2023 € 199.000.

We starten om de eerste buurt aardgasvrij te maken

We starten met het aardgasvrij maken van de eerste buurt. We hebben in de transitievisie warmte gekozen voor een integrale aanpak. Daarom kijken we ook naar andere (duurzaamheids)opgaven in de buurt. We nemen de inwoners in de startbuurt mee in de verandering. We beginnen met een startnotitie. De kosten hiervoor zijn structureel in 2023 € 231.000 en vanaf 2024 € 293.000.

We gaan door met de energietransitie glastuinbouw Zuidplaspolder

De Glastuinbouw in de Zuidplaspolder wil hun energievoorziening verduurzamen. We werken mee met het energieakkoord Greenport West-Holland en de Warmte Samenwerking Oostland. We werken met hen verder aan de regionale restwarmte infrastructuur Oostland met concrete koppeling aan warmtelineQ en het doortrekken B3 Hoekleiding naar Zuidplaspolder met de gemeente Zuidplas en de Warmtecoöperatie ZPP. De kosten incidenteel zijn € 75.000 in 2023 t/m 2025 en daarnaast is structureel vanaf 2023 hiervan € 80.000 nodig.

We blijven werken aan regionale schone energieopwekking en besparing

We werken door aan de Regionale Energie Strategie. Deze strategie moet concrete zoekgebieden opleveren. We zetten waar mogelijk deze in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Binnen de RES ondersteunen we het Servicepunt Energie Transitie bedrijven (SEB) Midden-Holland om ondernemers te helpen verduurzamen. Voor de begeleiding hiervan wordt de formatie uitgebreid met een 0,5 fte en de kosten hiervoor zijn structureel in 2023 € 28.000 en vanaf 2024 € 37.000. Daarnaast is incidenteel in 2023 t/m 2025 € 50.000 nodig.

We stellen een beleidskader op over hernieuwbare energieprojecten

Dat hernieuwbare energieprojecten worden geaccepteerd door onze inwoners is belangrijk. Daarom willen we de lusten en lasten van hernieuwbare energieprojecten goed verdelen. We stellen hiervoor een beleidskader lokaal eigenaarschap op.

We stellen een afwegingskader op voor nieuwe lokale hernieuwbare energieprojecten

Als iemand een idee heeft voor een hernieuwbaar energieproject zoals zon- en windenergie in onze gemeente dan willen we kunnen beslissen hoe we daarmee omgaan. We stellen een afwegingskader op om dat per idee te kunnen beoordelen.

Om de energietransitie te ondersteunen is formatie voor beleidsadvisering opgenomen. De formatie wordt uitgebreid met 1 fte en de kosten hiervoor zijn structureel € 71.000 in 2023 en vanaf 2024 € 95.000.

We starten met de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie en biodiversiteit

We starten in 2023 met de uitvoering met de in 2022 vastgestelde uitvoeringsagenda. Voor de begeleiding hiervan wordt de formatie uitgebreid met 1 fte en de kosten hiervoor zijn in 2023 € 71.000 en vanaf 2024 € 95.000. In 2023 is incidenteel € 20.000 nodig voor aanvullende beleidsontwikkeling.

We gaan voor meer (divers) groen in plaats van stenen bij onze inwoners thuis

Door samen te werken met maatschappelijke partijen en vrijwilligersorganisaties gaan we aan slag met het inwoners en ondernemers vertrouwd maken met onderwerpen als klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulair leven. Door op deze manier in gesprek te gaan streven we ernaar dat in 2025 ruim 200 huishoudens extra hun privéterrein geschikt hebben gemaakt voor het klimaat en meer biodiversiteit.

We willen onze inwoners en ondernemers helpen om subsidie kansen te pakken

Het Rijk stelt regelmatig subsidiemogelijkheden voor de gemeente inwoners of ondernemers beschikbaar. We hebben hier een goed subsidieproces voor nodig. We willen gaan samenwerken met een subsidiebureau om dit proces voor onze inwoners en ondernemers te organiseren. De kosten hiervoor zijn incidenteel t/m 2025 € 20.000.

We onderzoeken de mogelijkheden voor een stimuleringsregeling

We onderzoeken de mogelijkheden voor een geïntegreerde stimuleringsregeling voor de transities. De kosten hiervoor zijn incidenteel in 2023 € 30.000. Structureel zijn de kosten vanaf 2023 € 5.000 en vanaf 2025 € 9.000.

We bouwen verder aan de beweging

De 4 transities zijn niet alleen technisch, maar bovenal sociaal. Om alle inwoners betrokken te krijgen werken we het 'bouwen aan de beweging' zoals staat in de duurzaamheidskoers verder uit. Zo moet het aantal actief betrokken inwoners groeien. De kosten hiervoor zijn structureel vanaf 2023 € 143.000 en vanaf 2024 € 138.000. Vanaf 2024 wordt de formatie uitgebreid met 1 fte en de kosten hiervoor zijn € 88.000 en komt in de plaats van het budget voor inhuur € 95.000 in 2023.

We monitoren integraal de voortgang en organiseren een jaarlijkse transitiegesprek met de gemeenteraad

Transities gaan niet vanzelf en kennen onzekerheden. We ontwikkelen stapsgewijs een instrument om de voortgang te volgen (monitoring). We monitoren de voortgang van de 4 transities. We blijven in gesprek met de gemeenteraad of wij en de samenleving verder komen in de transities. Periodiek beoordelen we of de gekozen rol nog het beste past. Waar we negatieve ontwikkelingen zien (zoals energiearmoede) stellen we beleidsmaatregelen voor of haken we in op landelijke maatregelen. De kosten hiervoor bedragen structureel vanaf 2023 € 45.000. Daarnaast wordt de formatie uitgebreid met 0,2 fte en de kosten hiervoor zijn structureel vanaf € 17.000.

We gaan eerst leren en stellen daarna beleid op

Veel duurzaamheidsvraagstukken zijn innovatief en nieuw. Bijvoorbeeld hoe moeten we circulaire gebiedsontwikkeling vormgeven. Daarom gaan we in projecten leren hoe het voor Waddinxveen werkt. De ervaringen die we opdoen kunnen leiden tot beleid. De kosten om dat beleid op te stellen zijn incidenteel in 2023 € 60.000 en in 2024 € 75.000.

We werken samen met kabelexploitanten en maken de ondergrondse infrastructuur inzichtelijk

We spelen in op de toekomstige behoefte van onze eigen ondergrondse infrastructuur en op de behoefte van de marktpartijen. We reserveren ruimte voor het aanbrengen van nieuwe structuren zoals een warmtenet en het elektrisch laden van auto's. De kosten hiervoor zijn incidenteel in 2023 en 2024 € 50.000.

Beleidsindicatoren

Wonen

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Woningvoorraad	2021	Gewenste woningvoorraadtoename volgens de trendraming 2020	464	295	16.804

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Nieuw gebouwde woningen	2021	Aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen	19,8	11,3	7,9

Economie

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Func tiemenging	2021	Verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).	52,2	50,7	51,6
Vestigingen (van bedrijven)	2021	Aantal per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	152,1	164,3	149,9

Duurzaamheid

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Hernieuwbare elektriciteit	2020	% Elektriciteit afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld	18,8	11,8	12,2

Ruimtelijke ordening

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Demografische druk	2022	% personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar	76,4	76,2	68,1

Verbonden Partijen

Omgevingsdienst Midden-Holland

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving

Dit doet de ODMH door milieutaken en bouw- en woningtoezichttaken uit te voeren die zijn vastgelegd in het jaarprogramma. Hieronder vallen in ieder geval vergunningen die aangevraagd worden op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en diverse milieuwetgeving. Ook het toezicht en de handhaving op die vergunningen voert de ODMH uit. Daarnaast voert de ODMH nog taken uit als milieuadviseur in ruimtelijke procedures en voert zij taken uit binnen het duurzaamheidsveld.

De Omgevingswet treedt (naar verwachting) per 1 januari 2023 in werking. De taken die de ODMH uitvoert blijven grotendeels gelijk. Door de wet verandert de grondslag op basis waarvan de ODMH haar werkzaamheden verricht. Zowel de ODMH als de (regio)gemeenten zijn grotendeels klaar voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De financiële gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet werden neutraal ingeschat. Wanneer er meer zicht is op de financiële gevolgen wordt hierover gecommuniceerd. De jaren 2023 - 2026 zal in het teken staan van het leren werken met de Omgevingswet, werkprocessen opstellen én perfectioneren.

Grondbank RZG Zuidplas

De gemeente Waddinxveen werkt samen in een gemeenschappelijke Grondbank in het gebied van de Zuidplaspolder

Voor de ontwikkeling is een gemeenschappelijk Grondbank opgericht. De gemeente Waddinxveen is voor 5% eigenaar van de Grondbank. We doen dit samen met de gemeente Rotterdam (40%), Gouda (6%), Zuidplas (9%) en de provincie Zuid-Holland (40%). Het eigendom van de Grondbank zijn grote percelen grond. Deze zijn bedoeld voor de ontwikkeling van een groot nieuw dorp in de gemeente Zuidplas.

Op 1 juli 2021 is een overeenkomst gesloten met de gemeente Zuidplas dat ze de Grondbank gaat overnemen. Er is hiervoor een bestuurlijke overeenkomst gesloten en een verkoopovereenkomst. Hierin zijn afspraken gemaakt over de ontwikkeling van het nieuwe dorp en de prijs van de grond. Dit betekent dat de formele samenwerking gaat stoppen. Het is de bedoeling dat we de samenwerking op 1 januari 2025 kunnen stoppen. De gemeente Waddinxveen betaalt vanaf 2021 ook niet meer voor de samenwerking (deelnemersbijdrage).

Bedrijvenschap Regio Gouda (Gouwepark)

De gemeente Waddinxveen werkt samen in het Bedrijvenschap Regio Gouwepark

Hiervoor is het Bedrijvenschap Regio Gouda opgericht. Het doel van het Bedrijvenschap is om bedrijventerrein Gouwe Park 1 te ontwikkelen. We doen dit samen met de gemeente Gouda en de gemeente Zuidplas. We zijn alle drie voor 1/3 eigenaar van het Bedrijvenschap. De ontwikkeling van Gouwe Park 1 is bijna klaar. Alle kavels zijn verkocht aan bedrijven. In 2020 is het Bedrijvenschap gestart met het uitbetalen van winst. Dit loopt door tot 2022. Op 31 december 2022 willen we de samenwerking stoppen. De gemeente Zuidplas gaat zelfstandig bedrijventerrein Gouwe Park 2 ontwikkelen.

GEM CV Park Triangel

Voor de ontwikkeling van de wijk Park Triangel is een Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij opgericht (GEM)

Inmiddels is de ontwikkeling van de Triangel al fors gevorderd en is ongeveer voor 60% van de totale woningbouw opgave gerealiseerd.

De afronding van het project staat gepland voor 2028, maar is afhankelijk van de marktomstandigheden. Momenteel wordt afronding verwacht tussen 2026 en 2028.

Stichting Greenport regio Boskoop

Stichting Greenport regio Boskoop versterkt de boomteeltsector

De stichting zorgt ervoor dat deze sector en de regio als een aantrekkelijke markt- en vestigingsplaats en kennisbron wordt gezien. Ook heeft de stichting als doel dat de boomteeltsector op een goede manier past in de regio. Hier houden we rekening met de thema's:

- Wonen
- Water
- Natuur
- Recreatie
- Landschap

Waddinxveen maakt onderdeel uit van het bestuur van de Stichting Greenport regio Boskoop. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van:

- Gemeente Alphen aan den Rijn
- Gemeente Bodegraven-Reeuwijk
- Gemeente Waddinxveen
- Hoogheemraadschap van Rijnland

De provincie Zuid-Holland is als adviseur betrokken. Vijf mensen vanuit de Stichting Belangenbehartiging Greenport Boskoop vertegenwoordigen het bedrijfsleven.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 3	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-27.026	-29.667	-20.690	-22.615	-15.639	-15.706
Baten	29.423	27.656	17.960	20.364	13.464	13.653
Nieuw beleid						
Lasten			-2.040	-2.068	-1.917	-1.650
Baten						
Saldo voor bestemming	2.397	-2.011	-4.770	-4.319	-4.092	-3.703
Bestaand beleid						
Stortingen	-6.057	-5.599	-4.636	-3.444	-5.598	
Onttrekkingen	1.781	1.322	3.905	2.378	4.457	
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen			221	221	221	221
Saldo na bestemming	-1.879	-6.288	-5.280	-5.163	-5.012	-4.540

Bedragen x € 1.000

Waarvan grondexploitaties:

Programma 3	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-21.185	-23.105	-15.693	-18.145	-11.382	
Baten	24.819	24.224	17.046	19.477	12.594	
Nieuw beleid						
Lasten			-263	-263	-213	-213
Baten						
Saldo voor bestemming	3.634	1.119	1.089	1.068	998	1.050
Bestaand beleid						
Stortingen	-4.582	-1.440	-1.583	-1.407	-1.300	-2.098
Onttrekkingen	793	30	155			742
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen			221	221	221	221
Saldo na bestemming	-154	-290	-118	-118	-81	-84

Bedragen x € 1.000

Waarvan overige beleidsproducten:

Programma 3	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-5.841	-6.562	-4.997	-4.469	-4.257	-4.187
Baten	4.604	3.432	914	888	870	870
Nieuw beleid						
Lasten			-1.777	-1.805	-1.704	-1.437
Baten			0	0	0	0
Saldo voor bestemming	-1.237	-3.130	-5.860	-5.387	-5.090	-4.754
Bestaand beleid						
Stortingen	-1.476	-4.159	-3.053	-2.036	-4.298	
Onttrekkingen	988	1.292	3.750	2.378	4.457	298
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-1.725	-5.997	-5.162	-5.045	-4.931	-4.456

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Grondbedrijfsfunctie

De grondexploitaties, facilitaire projecten en bovenwijkse voorzieningen worden toegelicht in paragraaf 7 (grondbeleid) en zijn hierboven weergegeven in een aparte tabel. De bovenwijkse voorzieningen maken onderdeel uit van het investeringsprogramma 2023-2026. Door investeringen in bovenwijkse voorzieningen en de vorming van afschrijvingsreserves zijn er veel wijzingen in de reserves in 2023.

Lagere Incidentele lasten en baten Woningen en panden

In 2023 zijn de kosten voor panden € 329.000 lager. Dit komt o.a. door de sloop van het pand Peter Zuidlaan 5 in 2022. In 2022 levert de verkoop van Heggewinde 22a een bedrag op van € 420.000. Onder aftrek van de verkoopkosten wordt een bedrag van € 393.000 gestort in de Algemene Bedrijfsreserve Algemene Dienst.

Lagere incidentele lasten Economische ontwikkeling

In 2023 zijn de lasten lager omdat er in 2022 € 180.000 beschikbaar is voor ontwikkeling van de economische agenda.

Lagere Incidentele lasten en baten Duurzaamheid

In 2023 zijn de lasten en baten lager omdat er in 2022 € 644.000 meer beschikbaar is voor diverse projecten Duurzaamheid. Tegenover de kosten van deze projecten stond in 2022 een bate van € 119.000.

Hogere structurele lasten en lagere incidentele last strategisch vastgoed

Vanaf 2023 zijn er kosten geraamd voor aankoop van hotel de Unie (€ 137.000). In 2022 is er een budget van € 500.000 opgenomen voor kosten Kerkweg-Oost 226.

Incidentele bate en last Ruimtelijke Ordening

In 2022 is er een winstuitkering vanuit Gouwepark van € 1.933.000. Deze wordt gestort in de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf.

Stortingen en onttrekkingen reserves niet-grondbedrijf

Door het vormen van afschrijvingsreserves ten laste van de andere reserves zijn er aanzienlijke stortingen en onttrekkingen die per saldo tegen elkaar wegvallen.

Programma: Aantrekkelijke gemeente

4. Aantrekkelijke gemeente

Een schone en veilige openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is

De openbare ruimte dicht bij huis en verder weg is niet overal even aantrekkelijk en toegankelijk. Natuur- en recreatiegebieden zijn nu nog te weinig met elkaar verbonden. Daarnaast is er in Waddinxveen overlast door afval.

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte

We willen een aantrekkelijke openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is

Inwoners willen niet alleen passende woonruimte om in te wonen. Ze willen ook naar buiten. Daarom is het belangrijk dat de openbare ruimte aantrekkelijk en toegankelijk is. Dat vraagt om continue aandacht voor bereikbaarheid en veiligheid van de openbare ruimte.

We willen het openbaar groen laten meegroeien met de groei van Waddinxveen

Het openbaar groen willen we laten meegroeien met de groei van Waddinxveen, mede met het oog op de realisatie van doelen op het gebied van klimaatverandering. Tegelijk willen we in het openbaar groen meer biodiversiteit.

We willen dat inwoners in hun eigen wijk en bij maatschappelijke voorzieningen hun auto kunnen opladen

We maken een visie op de gewenste laadinfrastructuur voor elektrische auto's, waarbij voldoende aanbod op wijkniveau leidend is.

Natuur en recreatie

We willen behoud en waar mogelijk verbinding van natuurgebieden

Het groen om ons dorp heen heeft vaak ook een recreatieve waarde. We willen de natuurgebieden die er zijn behouden en waar mogelijk met elkaar verbinden. Dit geldt ook voor nieuwe natuur- en recreatiegebieden. Voor gebieden verder weg geldt bovendien dat de waarde van recreëren toeneemt als de omliggende natuurgebieden meer dan nu met elkaar verbonden zijn.

Afval

We willen zwerfafval in de buitenruimte tegengaan

Zwerfafval hoort in de buitenruimte niet thuis.

We willen de hoeveelheid restafval verder naar beneden brengen

De hoeveelheid restafval moet verder naar beneden, ter bevordering van onze doelen op het gebied van een circulaire economie.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

Openbare ruimte

We actualiseren en stellen verschillende visies op die betrekking hebben op de openbare ruimte

Zo stellen we visies op voor ecologisch beheer en natuurvriendelijke oevers (zie hieronder). Deze en andere visies komen samen in de Visie Duurzame Leefomgeving. In deze visie staan aantrekkelijkheid, toegankelijkheid, bereikbaarheid, veiligheid en duurzaamheid van de openbare ruimte centraal. Deze visie krijgt een plek in de Omgevingsvisie. Voor het opstellen en uitvoeren van deze visies is incidenteel in 2023 € 75.000 nodig en structureel vanaf 2023 € 95.000 aan formatie.

We inventariseren de belemmeringen als het gaat om de toegankelijkheid van de openbare ruimte

We richten hiervoor een proces in. De jaarlijkse inventarisatie vindt plaats in samenspraak met het Platform Gehandicapten & Chronisch Zieken. Waar mogelijk nemen we deze belemmeringen weg. We sluiten hierbij zoveel mogelijk aan bij herinrichtingen.

We delen en evalueren van alle projecten in de openbare ruimte de participatiemomenten via het participatieplatform

We maken bij projecten in de openbare ruimte gebruik van het participatieplatform *Waddsup*. Op die manier kunnen inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden wensen kenbaar maken. Waar mogelijk nemen we deze mee in onze projecten. Ook evalueren we deze participatiemomenten.

We optimaliseren het proces voor het gebruik van het meldingssysteem openbare ruimte

Via ons meldingssysteem *Fixi* kunnen gebruikers meldingen maken over de staat van de openbare ruimte. We starten een traject om het proces van meldingen maken te verbeteren.

We organiseren de Pilot 'Samen Beslissen Speelruimteplan'

Het huidige Speelruimteplan 2015 - 2025 is verouderd en moet worden geactualiseerd. In 2021 heeft de gemeenteraad aangegeven uitvoering te willen geven aan een pilot 'Samen Beslissen'. Door de pilot 'Samen Beslissen' te verbinden aan de actualisatie van het Speelruimteplan wordt uitvoering gegeven aan de Leidraad Samenlevingsparticipatie.

We gaan verder met het project behoud identiteit Plasweg

Na vaststelling van het plan van aanpak, starten we in 2023 met de planvoorbereiding om te komen tot een ontwerp voor de Plasweg. Bij de totstandkoming van het ontwerp betrekken we bewoners en andere belanghebbenden. Zodra de kaders duidelijk zijn zal er om dit project volledig uit te kunnen voeren aanvullend budget nodig zijn. In deze programmabegroting is nog geen rekening gehouden met de financiële gevolgen daarvan.

We maken een monitor om de omvang van ons openbaar groen bij te houden

We streven naar 48 m² openbaar groen per inwoner. Dit betekent een toename van 3 m² per inwoner. Om dit te kunnen meten gaan we een monitor maken 'omvang openbaar groen'. Dit doen we om bij te kunnen houden hoe het openbaar groen meegroeit met de groei van Waddinxveen.

We maken monitors om de omvang van onze boommassa en het aantal bomen bij te houden

Bomen vormen een belangrijk onderdeel van ons openbaar groen. We streven naar een gezond bomenbestand. Dit betekent dat er soms ook bomen gekapt worden. Via de monitor 'compensatie boommassa' maken we inzichtelijk of de verloren massa van de gekapte boom opnieuw in de openbare ruimte terugkomt. Ook geven we uitvoering aan de Motie 'Voor Elk Huishouden Eén Boom'. Om inzichtelijk te maken hoeveel bomen er meer zijn geplant in de openbare ruimte, maken we een monitor 'uitvoering motie bomen'.

We voeren de activiteiten van het Uitvoeringsplan Groen 2021-2024 uit

In 2023 bereiden we de uitvoeringsactiviteit 'foerageergebieden vleermuizen' voor. Ook voeren we de uitvoeringsactiviteit 'zorg voor bomen' en 'kansen voor biodiversiteit' uit. Verder gaan we aan de slag met de voorbereiding en uitvoering van de 'wijk kwaliteitsimpuls'.

We zijn bij het ingaan van de Omgevingswet verantwoordelijk voor de bodemtaken

Verschillende provinciale bodemtaken en verantwoordelijkheden worden overgenomen door ons als gemeente. Voor de uitvoering van deze bodemtaken is vanaf 2023 € 54.000 structureel nodig.

We voeren parkeeronderzoek uit en geven uitvoering aan het nieuwe parkeerbeleid

We willen een verantwoorde parkeerbalans. Doordat er sinds ons huidige parkeerbeleid veel is veranderd is het nodig een nieuw parkeerbeleid met nieuwe normen vast te laten stellen. Uit het parkeeronderzoek komen de hoeveelheid parkeerplekken en de bezetting van deze parkeerplekken. Er wordt hierbij niet alleen gekeken naar de parkeerdruk, maar ook naar de hoeveelheid autobezit per woning en het type woning.

We gaan een vergunningstelsel oprichten voor een parkeerzone rondom het Centrum

We gaan met vergunningen werken voor parkeren rondom het Centrum. De kosten voor inrichten van het vergunningstelsel zijn in 2023 incidenteel € 125.000 en in 2024 incidenteel € 105.000. Voor de daaropvolgende jaren zijn de kosten nog niet duidelijk en niet meegenomen in de programmabegroting 2023-2026.

We doen een aanvraag voor de Tijdelijke Impulsregeling Ruimtelijke Adaptatie 2021-2027

In 2023 doen we een aanvraag voor de rijkssubsidie. Deze subsidie kunnen we bij projecten in de openbare ruimte gebruiken. Hiermee stimuleren we een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van Waddinxveen.

We koppelen 3% van ons rioolstelsel af

We treffen klimaatadaptieve maatregelen aan onze riool- en watervoorzieningen. Deze maatregelen worden zo veel mogelijk meegenomen bij de herinrichtingen. Hierdoor verdwijnt minder regenwater in het riool.

We zetten in op een overgang naar LED-verlichting voor onze openbare verlichting in 2030

Voor de openbare verlichting gaan we aan de slag met de overgang naar LED lichtbronnen. Hiervoor stellen we in 2023 een routekaart '100% LED in 2030' op.

We houden 2 pilots met verlichting op zonne-energie

Een innovatie op het gebied van openbare verlichting is verlichting op zonne-energie. Aan de hand van 2 pilots testen we of de toepassing van verlichting op zonne-energie bijdraagt aan het duurzaam verlichten van de openbare ruimte.

We starten met het opstellen van een visie op ecologisch beheer van bermen en gazons

Ecologisch beheer houdt in minder maaien, meer gefaseerd maaien en afvoeren van maaisel. In 2023 starten we met het opstellen van een visie op ecologisch beheer van bermen en gazons. Zodra de visie klaar is verbinden we hieraan een onderhoudsplan zodat een eenduidig beeld ontstaat over de beheersmaatregelen, passend bij ecologisch beheer van bermen en gazons.

We starten met het opstellen van visie op typen natuurvriendelijke oevers

Een natuurvriendelijke oever heeft een geleidelijke overgang van water naar land. In 2023 starten we met het opstellen van een visie op passende typen natuurvriendelijke oevers in Waddinxveen. Dit doen we in samenwerking met de hoogheemraadschappen Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard.

Natuur en recreatie

We starten met het opstellen van een visie op natuur- en recreatiegebieden

Doordat de provincie Zuid-Holland uit de Groenalliantie is gestapt, moeten we anticiperen op een andere rol voor de gemeente in het ontwikkelen en behouden van natuur- en recreatiegebieden. We starten daarom met de ontwikkeling van een visie op natuur- en recreatiegebieden in Waddinxveen. Voor het opstellen van deze visie is incidenteel in 2023 en 2024 € 68.000 nodig. De structurele gevolgen hiervan zijn niet bekend en niet meegenomen in deze programmabegroting.

We ontwikkelen de Vredenburgzone

We gaan verder met het kopen van grond in de Vredenburgzone. Daarnaast realiseren we verschillende deelgebieden. Dit zijn de percelen die de gemeente in eigendom heeft langs de Zuidelijke Rondweg en de Vredenburglaan. Ook starten we voor een deelgebied langs het Moerkapellepad het ontwerptraject. Het is de bedoeling dat dit een gebied wordt waar honden los kunnen lopen.

Afval

We stellen plannen op en voeren die uit om zwerfafval tegen te gaan

We stellen een actieplan met daarbij horend actieplan op in de 1e helft van 2023. Vanaf de 2e helft 2023 gaan we die uitvoeren. In onze huidige gedragsbeïnvloedingscampagne nemen we zwerfafval op. Voor het opstellen van het actie- en communicatieplan is in 2023 incidenteel € 45.000 nodig. Structureel is er formatie-uitbreiding nodig in 2023 € 25.000 (half jaar) en vanaf 2024 € 50.000.

We scheiden het afval op het Grondstoffenplein beter

Dit doen we door de samenwerking aan te gaan in het verminderen van de hoeveelheid grof huishoudelijk afval dat op ons Grondstoffenplein wordt ingeleverd. Bruikbare materialen in ons grof huishoudelijk afval zijn ergens anders grondstoffen. Door deze bruikbare materialen eruit te halen, daalt de hoeveelheid (grof)huishoudelijk afval. De kosten voor het beter scheiden zijn structureel vanaf 2023 € 90.000 en leiden tot een structurele verhoging tarief afvalstoffenheffing.

We maken in 2023 afspraken voor een nieuw contract voor inzamelen en verken van afval

We gebruiken uitkomsten uit een evaluatie (2022) van het afvalbeleid en de samenwerking met Cyclus NV om een nieuw contract (2024 en verder) op te stellen. Met dit contract willen we de circulaire doelstelling van de gemeente Waddinxveen behalen. Aandacht hierbij ligt op het terugdringen van de hoeveelheid restafval en zwerfafval (als gevolg van PMD) en communicatie naar onze inwoners. Samen met Cyclus gaan we aan de slag met pilots en extra activiteiten waardoor inwoners nog beter een steentje kunnen bijdragen aan het terugdringen van de hoeveelheid restafval. Met een communicatiecampagne informeren we onze inwoners om hun afval nog beter te kunnen scheiden. Aandachtspunt hierbij is ook de vervuiling in GFT, papier/karton en PMD.

De incidentele lasten in 2023 € 125.000 worden onttrokken aan de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Structureel zullen de lasten voor Cyclus toenemen in 2023 € 150.000 toenemen en vanaf 2024 € 400.000. Dit zal leiden tot een hoger tarief afvalstoffenheffing.

We evalueren het afvalbeleid

Uit een evaluatie van het afvalbeleid moet blijken, welke wijzigingen in het inzamelen en beheren van afval ons gaat helpen om de doelstellingen voor het verminderen van de overlast door zwerfafval (als gevolg van PMD-inzameling) en de hoeveelheid restafval te verminderen.

We geven uitvoering aan het Rijksprogramma 'Van Afval naar Grondstoffen' (VANG)

Pilots, nieuwe ontwikkelingen en successen uit andere gemeenten worden besproken met Cyclus. En bij gebleken geschiktheid samen met Cyclus uitgevoerd in Waddinxveen.

We leggen aan onze inwoners uit wat het nut is van goed afval scheiden

We informeren onze inwoners over wat er met gescheiden grondstoffen gebeurt. Onze inwoners weten dan waarom zij afval scheiden en welke nieuwe producten ervan gemaakt worden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.
Fijn huishoudelijk restafval	2021	Kg per inwoner	113	110

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.
Afval per inwoner (grof en fijn huishoudelijk)	2021	kg	140	176

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.
Scheidingspercentage	2021	Percentage van het gescheiden ingezameld huishoudelijk afval	72%	73%

Verbonden Partijen

Groenalliantie Midden Holland (hierna Groenalliantie)

Groenalliantie zet zich in voor het onderhoud en de ontwikkeling van natuur- en recreatiegebieden

Dit doet de Groenalliantie voor verschillende gemeenten. Voor gemeente Waddinxveen is de Groenalliantie verantwoordelijk voor het onderhoud en ontwikkeling van het Gouwebos en 't Weegje.

Groenalliantie heeft verschillende doelen

- De verschillende kenmerken binnen de gebieden behouden en versterken;
- De verbindingen tussen de verschillende gebieden versterken;
- Het toerisme aantrekkelijk maken;
- Biodiversiteit vergroten.

Groenalliantie geeft uitvoering aan verschillende activiteiten om deze doelen te bereiken

- Zorgen voor het onderhoud en de ontwikkeling van de gebieden, waarbij controles worden gehouden in de gebieden en inwoners op verschillende manieren worden geïnformeerd als er iets verandert;
- Gaat aan de slag met nieuwe plannen op het gebied van recreatie, bewegen, gezondheid, biodiversiteit, klimaat en energie;
- Neemt deel aan verschillende vormen van samenwerking binnen het Groene Hart;
- Werkt de samenwerking met Staatsbosbeheer verder uit.

De Groenalliantie krijgt de komende jaren minder inkomsten en moet vanaf 2026 andere keuzes maken

De provincie Zuid-Holland is per 1 januari 2018 uit de Groenalliantie gestapt (en ook uit andere provinciale recreatieschappen). Vanaf 2022 ontvangt de Groenalliantie hierdoor minder geld van de provincie. Dit vangt de Groenalliantie op met een extra bijdrage van de gemeente Krimpenerwaard. Vanaf 2026 gaat de provincie nog minder betalen. Er zijn gesprekken met de provincie over de manier waarop en hoeveel de provincie blijft betalen aan de Groenalliantie.

Cyclus N.V.

Cyclus N.V. haalt in Waddinxveen afval op en draagt zorg voor de verwerking van afval en grondstoffen

Cyclus verzorgt het contact met inwoners en de communicatie rondom afvalinzameling. Ook adviseert Cyclus de gemeente over de manier van afvalinzameling. Samen met Cyclus werken we aan de doelen in het Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 4	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-13.023	-14.095	-14.143	-14.490	-14.689	-14.907
Baten	9.323	8.696	8.719	8.926	8.982	9.062
Nieuw beleid						
Lasten			-851	-881	-689	-689
Baten			275	400	400	400
Saldo voor bestemming	-3.700	-5.399	-5.875	-6.045	-5.995	-6.134
Bestaand beleid						
Stortingen	-485	-2.455	-1.650			
Onttrekkingen	241	2.873	1.945	409	255	200
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-3.944	-4.981	-5.580	-5.636	-5.740	-5.934

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Hogere structurele lasten wegen

Vanaf 2023 stijgen de kapitaallasten structureel met € 225.000 door investeringen in wegen.

Structurele en incidentele lasten openbare ruimte en groen

In 2023 zijn de kosten lager omdat in 2022 er € 150.000 beschikbaar is voor behoud identiteit Plasweg. In 2022 is ook rekening gehouden met een prijsstijging voor het jaarlijks onderhoud openbaar groen (€ 132.000) en zijn kosten gemaakt voor herstel van stormschade (€ 50.000). Vanaf 2023 is voor de kosten van areaaluitbreiding openbare ruimte een aanvullend bedrag opgenomen van € 196.000.

Hogere structurele lasten en baten riolering

Vanaf 2023 nemen de kapitaallasten met € 152.000 toe. De opbrengsten uit rioolheffing nemen vanaf 2023 toe met € 363.000. De onttrekking aan de voorziening volgend uit de kostendekkendheid riolering is in 2023 € 161.000 lager dan in 2022.

Hogere structurele lasten en baten afval

Vanaf 2023 stijgen de kosten afvalverwerking met € 138.000 en dalen de kapitaallasten met € 31.000. De opbrengsten uit afvalstoffenheffing nemen vanaf 2023 toe met € 198.000.

Programma: Slagvaardige gemeente

5. Slagvaardige gemeente

Een toegankelijke en transparante gemeente

Inwoners voelen zich niet altijd gehoord of genoeg betrokken door de overheid. Daarnaast voelen inwoners zich niet altijd veilig.

We willen heldere en transparante participatieprocessen

Voorwaarde voor goede samenlevingsparticipatie is dat de samenleving kan volgen wat de gemeente doet met haar inbreng. Vooraf moeten de kaders voor het participatieproces duidelijk zijn. Achteraf moet duidelijk zijn waarom de gemeente iets wel of niet doet. Wanneer participatie onderdeel is van een college- en/of raadsvoorstel, maken we de vooraf gestelde kaders en de achteraf genomen beslissingen ook duidelijk voor het college en/of de gemeenteraad.

We willen het veiligheidsgevoel van onze inwoners vergroten, minder overlast en minder vernielingen

We zetten ons in voor meer wijkagenten. We vergroten de aanwezigheid en zichtbaarheid van de politie en de boa's in de wijken door een slimmere inzet. Ook in de avonduren. We stimuleren buurtpreventie en buurtapps. Waar nodig en mogelijk zetten we cameratoezicht in.

We willen onze dienstverlening verbeteren

We willen dat onze inwoners contact krijgen met iemand die hen helpt. En dat ze niet verdwalen in de bureaucratie van de overheid. De overheid is namelijk niet altijd even toegankelijk. Soms lopen mensen vast in de wirwar van regels. Of ze maken mee dat overheden, domeinen of ketenpartners naar elkaar wijzen.

Ook moeten alle inwoners ons gemakkelijk en snel kunnen bereiken. En moeten ze eenvoudig zaken met ons kunnen afhandelen. We blijven in elk geval oog houden voor mensen die moeite hebben met de digitalisering van de samenleving. Zoals mensen die niet zo goed met een computer of mobiele telefoon kunnen omgaan. Digitale diensten zijn namelijk niet voor iedereen te begrijpen. Door daar rekening mee te houden, sluiten we niemand uit en kan iedereen meedoen. We helpen inwoners bij het vinden van de juiste (digitale) weg.

Wat gaan we daarvoor doen in 2023?

Samenlevingsparticipatie

We maken de kaders voor participatieprocessen duidelijk

We trainen de gemeentelijke organisatie in het duidelijk maken van kaders aan het begin van participatieprocessen. Dit geldt voor participatieprocessen waar inwoners aan mee kunnen doen. Het geldt ook, wanneer dit van toepassing is, voor het weergeven van de kaders van participatie in college- en/of raadsvoorstellen.

We stellen een verordening samenlevingsparticipatie op

Vanuit landelijke wet- en regelgeving is het nodig om een verordening over samenlevingsparticipatie vast te stellen. Deze verankert het huidige beleid in de lokale wet- en regelgeving. De verwachting is dat dit deze wetgeving in 2023 vanuit de Rijksoverheid naar de gemeente komt. De kosten voor het opstellen van deze verordening zijn incidenteel in 2023 € 5.000.

Wijkregie

We betrekken onze inwoners meer bij de inrichting en het onderhoud van hun directe woonomgeving

En we delen de verantwoordelijkheid voor zorg van de openbare ruimte met onze inwoners. Dit doen we door inwoners bijvoorbeeld openbaar groen en afvalbakken te laten adopteren. Belangrijk hierbij is dat inwoners zelf aan zet zijn. Via Waddsup en themapagina's in Hart van Holland stimuleren we inwoners met initiatieven te komen. Burgerinitiatieven faciliteren we waar nodig.

Voor sociale burgerinitiatieven werken we samen met de Stichting Wijkwalle Waddinxveen. Via themapagina's in Hart van Holland promoten we het gebruik van Fixi en wijzen we onze inwoners op hun eigen verantwoordelijkheid voor een schone en hele openbare ruimte.

Dienstverlening

We maken een nieuw uitvoeringsplan Dienstverlening

Het huidige plan loopt tot 2023. De basis voor het uitvoeringsplan is onze visie op externe dienstverlening 'we zijn er voor u'.

We zorgen voor een medewerker die inwoners helpt bij het vinden van de juiste weg

Sommige inwoners lopen vast in een wirwar aan regels. Daarom zorgen we voor een onafhankelijk verbinder die zich verantwoordelijk voelt. Die door de hele organisatie heen werkt en ook zicht heeft op andere overheden en ketenpartners van de gemeente.

Veiligheid

We vergroten de aanwezigheid en de zichtbaarheid van de boa's in de wijken

Door gerichte inzet ook in de avonduren. Verder stimuleren we buurtpreventie en buurtapps. We zetten in op een verdere versterking van de samenwerking met de politie. En we zetten cameratoezicht in waar het nodig en mogelijk is. We schaffen voor € 60.000 een dienstauto aan voor de boa's. De kapitaallasten hiervan zijn vanaf 2024 € 13.000.

We stellen een coördinator Bibob aan

De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. We willen via deze wet criminele activiteiten voorkomen die de veiligheid, leefbaarheid, rechtsorde of bestuurlijke slagkracht aantasten. Door aanpassingen in de wet in 2021 is de toepassing van de wet verruimd. Dit is de aanleiding om ons Bibob-beleid te actualiseren en een coördinator Bibob aan te stellen voor 0,5 fte. De kosten hiervoor zijn structureel vanaf 2023 € 42.000.

Beleidsindicatoren

Openbare orde en veiligheid

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Verwijzingen Halt	2021	per 1.000 jongeren	7	6	8
Winkeldiefstallen	2021	Per 1.000 inwoners	0,7	1,6	2
Geweldsmisdrijven	2021	Per 1.000 inwoners	3,3	3,4	5,5
Diefstallen uit woningen	2021	Per 1.000 inwoners	1,3	1,7	1,3
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	2021	Per 1.000 inwoners	3,8	4,7	6,1

Verbonden Partijen

Regio Midden-Holland

We werken samen met Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard en Zuidplas

Dat doen we op basis van een gemeenschappelijke regeling. In de praktijk heeft de samenwerking een netwerk-karakter. We werken samen op een aantal onderwerpen, namelijk:

- economie, onderwijs en arbeidsmarkt
- ruimte en wonen
- verkeer en vervoer
- duurzaamheid

Met ingang van dit begrotingsjaar is het Sociaal Domein geen apart programma meer binnen de begroting. In 2021 is een nieuwe Regiovisie Jeugdhulp en WMO opgesteld. Gezien de grote belangen en intensieve samenwerking op Jeugd en WMO zijn nadere afspraken gemaakt tussen de colleges om de regionale taken goed uit te voeren en (boven) regionale afstemming te organiseren. Deze nadere afspraken zijn vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst Jeugd en WMO 2022-2024. Dit betekent dat niet langer de gemeenschappelijke regeling van de regio Midden-Holland, maar de samenwerkingsovereenkomst de basis vormt voor uitvoering van de gemeenschappelijke taken sociaal domein.

Naast deze programma's is aan de gemeenschappelijke regeling de taak Cultuur toegevoegd, het betreft de stimulering culturele regionale samenwerking. De activiteiten worden vanuit de subsidieregeling Cultuureducatie met Kwaliteit mogelijk gemaakt separaat van de begroting van de regio.

We blijven ook in de toekomst kritisch kijken of deze manier van organiseren past bij de opgaven waar we voor staan.

Lobby en belangenbehartiging zijn een belangrijk onderdeel van de samenwerking

De samenwerking in de Regio Midden-Holland wordt als netwerk vormgegeven vanuit de vijf Midden- Hollandgemeenten. Op de inhoudelijke programma's geven we uitvoering aan de regionale ambities voor groei, bereikbaarheid en economische vitaliteit. Deze drie kernthema's worden beschreven in een positioneringsdocument.

Bescherming van onze inwoners tegen rampen en crises blijft belangrijk

De VRHM is er voor de inwoners van de hele regio. De belangrijkste taak is het beschermen van de inwoners tegen de risico's van rampen en crises. Zo zorgt de VRHM dat de inwoners veilig zijn.

Wat de VRHM in 2023 doet staat uitgelegd in het Regionaal Beleidsplan VRHM 2020-2023 'Veiligheid in samenhang'. In dit beleidsplan zijn alle taken (meldkamer, brandweezorg, GHOR, risico- en crisisbeheersing en bevolkingszorg) van de VRHM opgenomen.

Wat gaat het kosten

Financieel overzicht programma met toelichting

Programma 5	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-5.387	-6.109	-6.129	-6.075	-6.090	-6.101
Baten	621	572	612	612	612	612
Nieuw beleid						
Lasten			-47	-54	-54	-54
Baten						
Saldo voor bestemming	-4.766	-5.537	-5.564	-5.517	-5.531	-5.543
Bestaand beleid						
Stortingen	0	-19				
Onttrekkingen	52					
Nieuw beleid						
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-4.715	-5.556	-5.564	-5.517	-5.531	-5.543

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Hogere structurele baten en lasten leges

We hebben vanaf 2023 meer kosten en opbrengsten op persoonsdocumenten.

Algemene dekkings- middelen en onvoorzien

6. Ov. algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Een solide en gedegen financieel beleid om blijvend te kunnen investeren in goede voorzieningen

Dit onderdeel van de Programmabegroting heeft betrekking op de onderwerpen die niet in andere programma's zijn opgenomen.

Lokale heffingen

In dit deel van de begroting zijn de lokale heffingen opgenomen. De lokale heffingen zijn de onroerendezaakbelastingen en de toeristenbelasting. Deze heffingen zijn niet opgenomen in andere delen van de begroting. De besteding is namelijk niet toe te wijzen aan een bepaald onderdeel in de begroting. Een uitleg op deze heffingen kunt u lezen in Paragraaf 1 Lokale heffingen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Jaar	Eenheid	W'veen	Midden-H.	Zuid-H.
Gemiddelde WOZ waarde	2021	* 1.000 euro	€ 282	€ 298	€ 283
Gemeentelijke woonlasten Eenpersoonshuishouden	2022	euro	€ 909	€ 966	€ 819
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	2022	euro	€ 935	€ 1.031	€ 913

Verbonden Partijen

Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland

De Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR) zorgt ervoor dat we onze belastingen betaalt krijgen.

Ze doet voor onze gemeente de heffing en invordering van alle belastingen en de meeste retributies. De BSGR doet dit zoveel mogelijk geautomatiseerd. Ze houden rekening om bezwaren zo eenvoudig mogelijk af te wikkelen. De BSGR heeft hiermee een hoge kwaliteit en service tegen zo laag mogelijke kosten.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.1	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-390	-427	-457	-457	-457	-457
Baten	8.356	8.353	8.353	8.353	8.353	8.353
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	7.966	7.927	7.896	7.896	7.896	7.896
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	7.966	7.927	7.896	7.896	7.896	7.896

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De deelnemersbijdrage aan de BSGR is vanaf 2023 geïndexeerd.

Algemene uitkering

Met de algemene uitkering krijgen gemeenten geld uit het gemeentefonds van het rijk. Hiermee kunnen gemeenten een deel van hun lasten betalen. Gemeenten bepalen zelf waar ze dit geld aan besteden. Zij moeten dit wel verantwoorden aan de raad. Hoeveel geld gemeenten via de algemene uitkering uit het gemeentefonds krijgen, hangt af van hun kenmerken en belastingcapaciteit. De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een gemeente jaarlijks kan innen en wordt bepaald door de totale WOZ-waarde van alle woningen en niet-woningen in de gemeente. Naast de algemene uitkering ontvangen gemeenten ook integratie/decentralisatie-uitkeringen.

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen in de vorm van circulaire:

- In mei op basis van de Voorjaarsnota;
- In september op basis van de Miljoenennota;
- In december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

De circulaire bevatten ook actuele informatie die op een later tijdstip in de rijksbegroting wordt verwerkt. De mededelingen in de circulaire zijn steeds onder het voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

In deze begroting zijn de gevolgen van de Meicirculaire 2023 verwerkt.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.2	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten						
Baten	46.313	52.741	54.048	54.834	54.992	50.173
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	46.313	52.741	54.048	54.834	54.992	50.173
Stortingen	-517					
Onttrekkingen	369					
Saldo na bestemming	46.165	52.741	54.048	54.834	54.992	50.173

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Meicirculaire

De ramingen van de baten algemene uitkering hebben we gebaseerd op de Meicirculaire 2022 en de op dat moment bekende areaal gegevens. Dit inclusief onze verwachting van het aantal woningen en inwoners per 1 januari 2023. Over de gevolgen van deze circulaire voor de begrotingsjaren 2022 – 2026 hebben we de raad in een memo bij de 1e Burap 2022 geïnformeerd.

In de meicirculaire en deze begroting zijn ook de herverdeeleffecten van de herijking verdeling gemeentefonds en de gevolgen voor de algemene uitkering vanaf 2023 verwerkt. Dit inclusief het bijbehorend ingroepad.

De VNG, het IPO en het rijk hebben daarna verdere afspraken gemaakt over de verwerking van de Hervormingsagenda jeugdzorg in de begrotingsjaren 2024 tot en met 2026. Deze afspraken zijn verwerkt. Een meer diepgaande toelichting is opgenomen in de Toelichting op het overzicht baten en lasten in deze begroting.

Treasury inclusief aandelen en dividend

In Paragraaf 4 – Financiering van deze begroting geven we uitleg over het rentebeleid. Dit rentebeleid staat in de Notities Grondexploitaties 2016 en Rente 2017 van de commissie BBV. Het rentebeleid voor de gemeente Waddinxveen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017. Deze stelde de gemeenteraad op 5 juli 2017 vast. Vanaf 2017 komen op de exploitatie in de gemeente Waddinxveen alleen nog rentelasten voor op rente die gaat over het vreemd vermogen en de rente van de Reserve bovenwijkse voorzieningen. Een goed beeld over de ontwikkeling van de financieringsbehoefte is hierbij noodzakelijk. Dit beeld kregen we uit de ontwikkeling van de meerjarige uitgaande en inkomende kasstromen.

De renteomslag zoals deze in paragraaf 4.2 van de Paragraaf 4 - Financiering is opgenomen heeft in dit onderdeel van de begroting zijn weerslag. Het saldo van dit onderdeel van de begroting heeft betrekking op het 'Renteresultaat op het taakveld Treasury' inclusief aandelen en dividend.

We bezitten aandelen in de BNG Bank N.V., Oasen N.V. en Cyclus N.V. Ook hebben we deelnemingen in de Commanditaire BV Triangel, de GEM Triangel Beheer BV en de GEM CV Park Triangel.

Verbonden Partijen

BNG Bank N.V.

De BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang

De BNG loopt een klein risico bij het geven van leningen. Dit komt omdat:

- Gemeenten, provincies en de Staat eigenaar zijn van deze bank;
- De statuten bepalen dat er een kleine groep van klanten is.

De BNG voegt de verschillende vragen van klanten samen tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd.

Door de combinatie van beide onderdelen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen. Het dividend in 2021 bedroeg € 2,28 per aandeel.

Oasen N.V.

Oasen N.V. is een drinkwaterbedrijf met een maatschappelijke taak

Door veel verbetering en innovatie wil Oasen een nog betere kwaliteit leveren. Nog beter drinkwater, een nog beter transportsysteem en nog betere klantinteractie. Dat doen ze door de verantwoordelijkheid en het vakmanschap van hun medewerkers centraal te stellen, te benutten en te stimuleren. Schoon drinkwater is belangrijk voor onze inwoners.

Cyclus N.V.

Een toelichting op deze verbonden partij staat in Programma 4 Aantrekkelijke gemeente.

GEM CV Park Triangel

Een toelichting op deze verbonden partij staat in Programma 3 Groeiende gemeente.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.3	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-1.889	-1.974	-2.094	-2.547	-2.402	-2.496
Baten	2.111	2.163	2.821	2.997	2.936	2.912
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	222	189	727	449	534	416
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	222	189	727	449	534	416

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Renteresultaat (budgettair neutraal)

De renteomslag zoals deze in paragraaf 4.2. van Paragraaf 4 - Financiering is opgenomen heeft in dit onderdeel van de begroting zijn weerslag. De rekenrente is vanaf 2021 van 1,25% naar 1,5% gewijzigd. De werkelijke lasten liggen momenteel lager. Dit betekent dat er meer rente wordt doorberekend naar de programma's waardoor hier een renteresultaat ontstaat. Per saldo is het voordeel hier een nadeel op de programma's.

Overige algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.4	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-429	-607	-2.501	-2.542	-2.524	-2.520
Baten	305					
Nieuw beleid						
Lasten			-49	-61	-61	-61
Baten						
Saldo voor bestemming	-124	-607	-2.550	-2.603	-2.585	-2.581
Stortingen	107	13				
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-245	-594	-2.550	-2.603	-2.585	-2.581

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Voor een toelichting op het nieuw beleid en beleidskeuzes, inclusief financiële gevolgen, verwijzen we naar de betreffende onderdelen van de begroting. Hieronder worden de lasten 2023 specifiek toegelicht omdat vergelijken met 2022 geen informatieve waarde heeft.

Stelpost prijspeil kosten derden (incl. subsidies)

In deze begroting is een aparte structurele stelpost voor prijsontwikkeling 2023 opgenomen van circa € 985.000.

Stelpost loonstijgingen

Er is nog geen nieuwe cao-gemeenteambtenaren voor 2023 en volgende jaren. Daarom is in deze begroting voor 2023 een structurele stelpost voor loonontwikkeling opgenomen van € 600.000. Deze stelpost is gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de loonvoet sector overheid in 2023 (volgens Meicirculaire 2022) van +/- 3,6%.

Stelpost loon-/prijsstijging

De inflatie is de afgelopen periode dusdanig sterk gestegen, dat er in de begroting structureel een aanvullende stelpost is opgenomen van € 400.000.

Stelpost onvoorzien

In het kader van de ombuigingen in de begroting 2020 – 2023 is deze stelpost m.i.v. 2020 gesteld op € 1 per jaar voor de gehele gemeente.

Stelpost garantiebanen

De middelen die beschikbaar zijn in 2023 voor garantiebanen zijn structureel € 175.000.

Stelpost kantoorkosten

In het Collegeprogramma 2022 – 2026 zijn structurele uitbreidingen van de formatie, inclusief kantoorkosten, opgenomen. Deze zijn verwerkt in deze begroting. De structurele stelpost voor kantoorkosten bedraagt vanaf 2023 € 166.000.

Overhead

De definitie van overhead in het BBV duidelijker gemaakt en moet het voor de vergelijkbaarheid afzonderlijk zichtbaar worden gemaakt. Overhead is "het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces". De kosten van overhead bestaan uit kosten voor personeel, huisvesting, ICT en verbonden partijen die overheadtaken uitvoeren.

In een apart hoofdstuk van de begroting en jaarrekening staan alle bedrijfskosten verzameld op het taakveld overhead. Het is niet mogelijk deze kosten direct toe te rekenen aan een programma.

De totale kosten voor overhead in de jaren 2023-2026 zijn begroot op:

	2023	2024	2025	2026
Totale overhead	-10.894	-10.478	-10.478	-10.379

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Investerings, grondbedrijf en groot onderhoud

Aan investeringen, het grondbedrijf en groot onderhoud dat ten laste komt van een voorziening (beheerplannen) is een deel van de overhead toegerekend. In dit hoofdstuk staan de kosten vermeld die worden toegerekend aan deze producten. De toerekening van overhead vindt plaats door overheadtoeslag op het aantal direct productieve uren dat aan de producten wordt besteed. De berekening is, de totale begrote kosten van overhead gedeeld door het aantal begrote productieve uren voor besteding van externe producten. Het tarief uit deze berekening is vermenigvuldigd met het aantal begrote uren voor de specifieke producten waarvoor toerekening nog mogelijk is. Hieruit komen bedragen die aan de producten zijn toegerekend.

Het gaat hierbij om de volgende bedragen:

Overhead toegerekend aan beheerplannen, investeringen en het grondbedrijf	2023	2024	2025	2026
- Groot onderhoud ten laste van de voorziening	-303	-297	-304	-305
- Investerings	-	-	-	-
- Grondbedrijf	-327	-319	-328	-328
Totaal	-630	-616	-632	-633

Bedragen x € 1.000

Na aftrek van de overhead, die wordt toegerekend aan de hierboven genoemde producten, blijven onderstaande begrote bedragen over op het taakveld overhead. Dit is de overhead die in de betreffende jaren ten laste komt van de exploitatie van de algemene dienst.

	2023	2024	2025	2026
Saldo overhead op taakveld overhead	-10.264	-9.863	-9.845	-9.746

Bedragen x € 1.000

Producten met een kostendekkende heffing

De inkomsten uit de rioolheffing, afvalstoffenheffing en begraafrechten mogen de kosten die voor deze producten gemaakt worden maximaal voor honderd procent dekken. De kosten van overhead mogen bij de berekening van de kostendekkendheid wel meegenomen worden. Voor de berekening van overhead die wordt meegerekend als kosten van de genoemde producten gebruiken we dezelfde methodiek als eerder is beschreven voor investeringen, het grondbedrijf en groot onderhoud.

Dit geeft de volgende kosten van overhead voor kostendekkende producten:

Overheadkosten kostendekkende producten	2023	2024	2025	2026
- Rioolheffing	-369	-364	-372	-372
- Afvalstoffenheffing	-250	-248	-252	-253
- Begraafrechten	-97	-96	-98	-98
Totaal	-715	-707	-722	-723

Bedragen x € 1.000

Verbonden Partijen

Streekarchief Midden-Holland (SAMH)

Het Streekarchief Midden-Holland is werkzaam als het historisch documentatiecentrum voor de aangesloten gemeenten. Het streekarchief verleent een complete dienst bij het opvragen van informatie voor inwoners en andere belangstellenden. De Programmabegroting 2023 - 2026 van Streekarchief Midden-Holland heeft een tweetal speerpunten: het duurzaam bewaren van de digitale overheidsinformatie en het e-depot vergroten van de digitale dienstverlening aan burger en deelnemende gemeentes.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.5	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-9.757	-10.540	-10.096	-9.701	-9.683	-9.584
Baten	246					
Nieuw beleid						
Lasten			-168	-162	-162	-162
Baten						
Saldo voor bestemming	-9.511	-10.540	-10.264	-9.863	-9.845	-9.746
Stortingen	49					
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-9.462	-10.540	-10.264	-9.863	-9.845	-9.746

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Cao-gemeenteambtenaren 2021-2022

In 2022 is de cao-gemeenteambtenaren 2021-2022 ingegaan. Voor Waddinxveen stijgen de lasten in 2022 voor zowel incidenteel als structureel met € 534.000 en vanaf 2023 met € 266.000. In de 1e Burap 2022 is dit in de begroting verwerkt.

Duurzaamheidskoers

De duurzaamheidskoers heeft ook gevolgen voor de formatie die in de overhead valt. Denk aan communicatie, juridische zaken en maatschappelijk vastgoed. Vanaf 2023 wordt de formatie uitgebreid met 1,7 fte van € 138.000. Daarnaast is er een structureel budget vanaf 2023 van € 25.000 beschikbaar voor het verduurzamen van het gemeentehuis.

Wet Vennootschapsbelasting (Vpb)

Vanaf 1 januari 2016 is de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheden ingevoerd. De Vpb-last wordt verwacht vanuit de grondbedrijfsfunctie.

Financieel overzicht met toelichting

Programma 6.5	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Bestaand beleid						
Lasten	-27	-15	-15	-15	-15	-15
Baten						
Nieuw beleid						
Lasten						
Baten						
Saldo voor bestemming	-27	-15	-15	-15	-15	-15
Stortingen						
Onttrekkingen						
Saldo na bestemming	-27	-15	-15	-15	-15	-15

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Op basis van de huidige berekeningen zal er naar verwachting in de jaren 2023-2026 nagenoeg geen vennootschapsbelasting worden betaald.

Paragrafen

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1. Inleiding

In het Europees Handvest voor Lokale autonomie, waaraan ook Nederland zich heeft gebonden, is bepaald, dat lokale overheden ten minste voor een deel van hun inkomsten dienen te beschikken over een eigen belastinggebied. Dit belastinggebied wordt gevormd door heffingen die een belangrijk onderdeel vormen van de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente (onroerende-zaakbelasting en toeristenbelasting) en heffingen die een belangrijk onderdeel vormen van de specifieke dekkingsmiddelen van de gemeente (afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges).

De “Paragraaf lokale heffingen” bevat de beleidsvoornemens voor de lokale heffingen en een overzicht in hoofdlijnen van de diverse belastingen en heffingen, een toelichting op de opbouw van heffingen die maximaal kostendekkend mogen zijn, een duiding van de lokale lastendruk en een beschrijving van het kwietscheldingsbeleid.

1.2. Beleidskaders

In het kader van het beleid voor lokale heffingen zijn onder andere de volgende onderwerpen van belang:

- druk van de lokale belastingen en heffingen.
- kostendekkendheid.
- kwietscheldingsbeleid.

1.3. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

In dit onderdeel wordt de ontwikkeling van de geraamde opbrengsten van de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de begraafrechten nader toegelicht. Daarnaast wordt gekeken naar de kostendekkendheid van de heffingen en leges waarop dit van toepassing is, dit als gevolg van de vernieuwing van het BBV.

Kostendekkendheid leges

Vanaf 1 januari 2013 wordt gestreefd naar een kostendeckingsgraad van 99% per leges titel. Uit de tabellen bij onderdeel 1.3.4. blijkt dat dit uitgangspunt in deze begroting niet volledig wordt gerealiseerd. Dit heeft onder andere te maken met de tarieven van persoonsdocumenten, deze tarieven worden vastgesteld door het Rijk.

Toerekening kosten straatreiniging

In 2020 is het Gemeentelijk Riolerings Plan geactualiseerd (dit heet hierna Gemeentelijk Waterplan (GWP)). Naar aanleiding van dit plan is de toerekening van kosten straatreiniging geactualiseerd. Van straatvegen wordt 50% naar riolering en 50% naar de afval doorbelast. De kosten voor verzorgend onderhoud wegen wordt gelijkmatig verdeeld tussen riolering, afval, wegen en groen.

1.3.1. Precariobelasting

Precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen

De precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van nutsbedrijven is per 1 juli 2017 afgeschaft.

Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor de precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022, zodat gemeenten in deze periode de effecten van de inkomstenderving kunnen opvangen. De gemeente Waddinxveen voldoet hieraan. Onder de overgangsregeling van 5 jaar kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016, de datum waarop het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting is aangekondigd.

De gemeente Waddinxveen heft deze precariobelasting in volledige vorm tot en met het begrotingsjaar 2021. Vanaf 2022 valt in de periode 2022-2026 de reservering cumulatief vrij dalend met 10%. In 2023 valt 40% vrij aflopend naar 10% in 2026.

1.3.2. Onroerende zaakbelastingen en toeristenbelasting

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de opbrengsten onroerende zaakbelastingen:

	2022	2023	2024	2025	2026
Woningen eigenaren	4.138	4.138	4.138	4.138	4.138
Niet-woningen gebruikers	1.705	1.705	1.705	1.705	1.705
Niet-woningen eigenaren	2.477	2.477	2.477	2.477	2.477
Totaal	8.320	8.320	8.320	8.320	8.320

Bedragen x € 1.000

De Waddinxveense ondernemersverenigingen werken mee aan het ondernemersfonds en dragen jaarlijks middels een opslag OZB niet woningen € 50.000 bij aan dat Fonds. De gemeente draagt vanaf 2023 geen € 50.000 meer bij in het ondernemersfonds. Hiervoor komt een waarschijnlijk een extra opslag in de OZB niet woningen. Bij het opstellen van de programmabegroting is die opslag nog niet bekend en nog niet verwerkt.

De opbrengsten Onroerendezaakbelastingen en de gevolgen voor de algemene uitkering wijzigen in 2023 niet ten opzichte van 2022. De actualisatie van 2022 en de gevolgen voor 2023 en verder zullen worden meegenomen in de 2e Burap 2022.

Het tarief voor de toeristenbelasting in Waddinxveen bedraagt met ingang van 2023 € 1 per persoon per overnachting. We blijven daarmee onder het landelijk gemiddelde van € 3,07 en hebben in de regio het laagste tarief.

De bovenstaande ramingen zijn gebaseerd op een statische begroting. Dit betekent dat hierin voor de jaren 2023 tot en met 2026 nog geen rekening is gehouden met opbrengsten uit areaaluitbreidingen.

1.3.3. Heffingen die onderdeel vormen van de specifieke dekkingsmiddelen

De gemeente Waddinxveen heeft als uitgangspunt dat de tarieven voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafrechten 100% kostendekkend dienen te zijn. Indien deze tarieven al 100% kostendekkend zijn, worden de tarieven niet automatisch gecorrigeerd voor inflatie. Dit is op grond van de Gemeentewet niet toegestaan. De tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn inclusief compensabele BTW op de kosten van derden.

Om schoksgewijze tariefsaanpassing over de jaren te voorkomen zijn voor de heffingen die onderdeel uitmaken van de specifieke dekkingsmiddelen egalisatievoorzieningen in het leven geroepen. Overhead wordt door de vernieuwing van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) met ingang van 2017 niet meer doorbelast naar externe producten, maar mag voor de heffingen nog wel extracomptabel als last worden meegerekend bij de berekening van de kostendekkendheid.

1.3.3.1 Afvalstoffenheffing

We gaan extra activiteiten ontplooiën naast de campagne voor gedragsbeïnvloeding, extra toezicht op het Grondstoffenplein en narijden hotspots (waarvoor eerder extra geld is begroot). We doen dit om de hoeveelheid restafval te verminderen door het inzetten van de mobiele milieustraat, schone buurtcoaches, extra scheiden van grof huishoudelijk afval (afkomstig van het Grondstoffenplein en draaien van pilots die bij gebleken resultaat worden geïmplementeerd). We evalueren het huidige afvalbeleid en de samenwerking met Cyclus. We onderzoeken hoe de afvalinzamelaar een extra bijdrage kan leveren aan het bereiken van onze circulaire doelstellingen. In totaal zijn de meerkosten inclusief het nieuw beleid € 365.000. In totaal zal er € 158.000 ten laste wordt gebracht in 2023 van de egalisatievoorziening afval. De definitieve hoogte van de Afvalstoffenheffing wordt in december vastgesteld. De onderhandelingen over de dienstverleningsovereenkomst voor 2023 zijn nog niet afgerond.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:

	2022	2023	2024	2025	2026
Afvalstoffenheffing	4.447	4.795	5.045	5.045	5.045
Totaal	4.447	4.795	5.045	5.045	5.045

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing ziet er voor 2023 als volgt uit:

Berekening van kostendeckendheid van de afvalstoffenheffing	
Kosten afvalverwerking inclusief omslagrente	-4.175
Inkomsten afvalverwerking exclusief heffingen	117
Netto kosten afvalverwerking	-4.058
Toe te rekenen kosten afvalverwerking:	
Overhead	-176
BTW	-719
Totale kosten afvalverwerking	-4.953
Opbrengst afvalstoffenheffing	4.795
Ottrekking aan de egalisatievoorziening tarieven afvalstoffenheffing	158
Totale opbrengst afvalverwerking	4.953
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

Het verwachte verloop van de egalisatievoorziening is als volgt begroot:

	2022	2023	2024	2025	2026
Verwachte stand Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing per 31-12	420	262	229	196	163

Bedragen x € 1.000

1.3.3.2 Rioolheffing

In 2020 is het Gemeentelijk waterplan 2021-2025 door de raad vastgesteld. Hierin wordt ook een inzicht gegeven in de tariefsontwikkeling.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:	2022	2023	2024	2025	2026
Rioolheffing	2.817	3.180	3.180	3.180	3.180
Totaal	2.817	3.180	3.180	3.180	3.180

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendeckendheid van de rioolheffing ziet er voor 2023 als volgt uit:

Berekening van kostendeckendheid van de rioolheffing	
Kosten rioleringstaak inclusief omslagrente	-2.745
Inkomsten rioleringstaak exclusief heffingen	2
Netto kosten rioleringstaak	-2.743
Toe te rekenen kosten rioleringstaak:	
Overhead	-355
BTW	-375
Totale kosten rioleringstaak	-3.474
Rioolheffing	3.180
Onttrekking aan de egalisatievoorziening tarieven rioolrechten	294
Totale opbrengst rioolheffing	3.474
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

	2022	2023	2024	2025	2026
Verwachte stand Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten per 31-12	1.674	1.381	1.012	587	82

Bedragen x € 1.000

1.3.3.3 Begraafrechten

In januari 2022 is het beheerplan begraafplaatsen 2022-2026 vastgesteld.

De opbrengsten/tarieven van de begraafrechten worden in 2023 gehandhaafd op het niveau van 2022.

Het volgende overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de begrote opbrengsten:

	2022	2023	2024	2025	2026
Begraafrechten	359	366	373	381	381
Totaal	359	366	373	381	381

Bedragen x € 1.000

De berekening van de kostendeckendheid van de begraafrechten ziet er voor 2023 als volgt uit:

Berekening van kostendeckendheid van de begraafrechten	
Kosten begraafplaats inclusief omslagrente	-314
Inkomsten begraafplaats exclusief heffingen	-
Netto kosten begraafplaats	-314
Toe te rekenen kosten begraafplaats:	
Overhead	-97
Totale kosten begraafplaats	-411
Begraafrechten	366
Onttrekking aan de egalisatievoorziening begraafplaatsen	44
Totale opbrengst begraafplaats	411
Dekkingspercentage	100%

Bedragen x € 1.000

Het verloop van de egalisatievoorziening ziet er als volgt uit:

	2022	2023	2024	2025	2026
Verwachte stand Egalisatievoorziening begraafplaatsen per 31-12	325	281	237	200	164

Bedragen x € 1.000

1.3.4. Leges

De begrote kostendekkendheid van de leges is als volgt:

Kostendekkendheid van leges Titel I			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Huwelijk	-32.655	33.113	101,40%
Persoonsdocumenten	-328.648	310.236	94,40%
Verstrekingen en Nasporingen	-23.271	17.866	76,77%
Huisvesting	-0	0	0,00%
Handel en (APV-)vergunningen	-4.082	2.232	54,67%
Telecommunicatie	-14.326	18.420	128,58%
Verkeer en vervoer	-15.732	4.154	26,40%
Rioolaansluiting	- 1.584	2.388	150,73%
Totaal	-420.298	388.409	92,41%

Kostendekkendheid van leges Titel II			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Bouwvergunningen	-796.000	796.000	100,00%
Totaal	-829.000	829.000	100,00%

Kostendekkendheid van leges Titel III			
Hoofdstuk	Lasten	Baten	Kostendekking %
Horeca	-2.571	2.313	89,96%
Organiseren evenementen of markten	-4.997	3.290	65,83%
Brandbeveiligingsverordening	-	-	-
Totaal	-7.568	5.603	74,04%

1.4. Kwijtscheldingsbeleid

Bij de beoordeling van een verzoek tot kwijtschelding is de betalingscapaciteit bepalend. Onder betalingscapaciteit wordt verstaan het positieve verschil tussen het netto-bestedbare inkomen en de door het Rijk genormeerde kosten van bestaan. Het netto-bestedbare inkomen is het inkomen dat resteert na de betaling van de huur (na aftrek van huursubsidie) en de premie voor de ziektekostenverzekering. De genormeerde kosten van bestaan bedragen, aldus het rijk, 90% van de bijstandsuitkering. Het staat de gemeente echter vrij dit percentage te verhogen tot 100%, waarbij ervan uitgegaan wordt, dat van een bijstandsuitkering geen gemeentelijke belastingen betaald kunnen worden. In Waddinxveen is dit, net als in het overgrote deel van de andere gemeenten in Nederland, dan ook gebeurd.

Indien bij de beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek blijkt dat belastingplichtige niet beschikt over betalingscapaciteit, wordt kwijtschelding verleend. Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor afvalstoffenheffing. Voor kwijtscheldingen hebben we in deze begroting een structureel bedrag van € 114.000 opgenomen.

1.5. Lokale lastendruk

We willen volgens ons collegeprogramma de laagste woonlasten in de regio Midden-Holland. We verhogen de opbrengsten onroerendezaakbelastingen woningen en niet woningen (excl. areaaluitbreiding) voor het jaar 2023 niet. De opbrengsten rioolheffing zijn voor 2023 en volgende jaren reeds gebaseerd op het Gemeentelijk waterplan 2021 - 2025. Dit is ook van toepassing op de opbrengsten begraafrechten die voor 2023 en volgende jaren gebaseerd zijn op het Beheerplan Begraafplaats Thijmhof 2022 - 2026. De opbrengsten afvalstoffenheffing 2023 worden ten opzichte van 2022 verhoogd met het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Voornaamste oorzaak is de inzet op het hergebruik van restafval door de transitie circulaire economie uit de duurzaamheidskoers, zoals opgenomen onder het nieuw beleid 2023 – 2026.

Onderstaande tabellen geven inzicht in de belastingdruk in 2022 in de gemeente Waddinxveen ten opzichte van omliggende gemeenten in de regio.

Gemeente	Gemiddelde WOZ-waarde	Tarief OZB woningen eigenaren	Tarief afvalstoffenheffing	Tarief rioolheffing
Waddinxveen	282.000	0,1018%	350	209
Bodegraven - Reeuwijk	352.000	0,1162%	330	328
Gouda	245.000	0,0942%	327	500
Zuidplas	317.000	0,1082%	316	192
Krimpenerwaard	295.000	0,0995%	277	257
Gemiddelde	298.200	0,1040%	320	297

Totale belastingdruk bij regiogemeenten in 2022:

Gemeente	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons	WOZ-waarde 250.000	WOZ-waarde 275.000	WOZ-waarde 300.000
Waddinxveen	935	827	852	878
Bodegraven - Reeuwijk	1.154	1.011	1.040	1.069
Gouda	1.140	1.076	1.099	1.123
Zuidplas	940	791	818	845
Krimpenerwaard	921	808	833	858
Gemiddelde	1.018	903	928	955

Bron: Coelo Atlas van de lokale lasten 2022 en Waarderingskamer

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het beleid voor het risicomanagement is vastgesteld op 5 juli 2017. In het beleidskader zijn de volgende doelen opgenomen:

1. Kaderstelling raad en formuleren van beleidsuitgangspunten: De raad is verantwoordelijk voor een sluitende begroting. De raad heeft een kaderstellende, budgetterende en controlerende taken. Vanuit deze rollen geeft de raad de kaders met betrekking tot het weerstandsvermogen en het risicomanagement aan en stelt de raad hiervoor het beleid vast waarbinnen de gemeente Waddinxveen dient te opereren.
2. Voldoen aan wet- en regelgeving: Beleid over weerstandsvermogen en risicomanagement wordt via wet- en regelgeving (BBV, Gemeentewet en Financiële verordening) verplicht gesteld. Door het vaststellen van deze nota en een actualisatie hiervan voldoet de gemeente Waddinxveen aan wet- en regelgeving
3. Verhogen van het risicobewustzijn: Risico's meer inzetten als tool voor bestuur en management met als doel het verhogen van het risicobewustzijn.
4. Borgen van aandacht voor het managen van risico's door het nemen van beheersmaatregelen: Het signaleren van de risico's is de eerste stap. Maar vervolgens moeten de maatregelen worden benoemd die genomen worden om de risico's zo veel mogelijk te beheersen. Op deze manier wordt er proactief met risico's omgegaan, in plaats van reactief. Meer terugkijken en leren van het effect van de beheersmaatregelen.
5. Zorgen voor beter bestuur en voor vertrouwen in bestuur: Een goed risicomanagement zorgt ervoor dat de burgers vertrouwen hebben in de gemeente en haar bestuurders, want zij hechten belang aan een goedwerkende gemeente.

Er moet worden gezorgd dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Daarbij beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente mogelijke risico's op kan vangen zonder dat de continuïteit van beleid of bedrijfsvoering in gevaar komt.

Risicomanagement is het samenspel van activiteiten om de nadelige gevolgen van risico's zoveel mogelijk binnen de grenzen te houden. Het is een dynamisch proces. De raad bepaalt de grenzen en de spelregels. Deze liggen vast in het beleidskader. Gedurende het jaar worden de risico's en beheersmaatregelen geactualiseerd. Er moet worden gezorgd dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Daarbij beoordeelt de gemeente het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente mogelijke risico's op kan vangen zonder dat de continuïteit van beleid of bedrijfsvoering in gevaar komt. Hierover wordt gerapporteerd in de jaarstukken en in de programmabegroting. In het proces van risicobeheersing worden steeds de volgende stappen doorlopen: identificeren, analyseren, beoordelen, maatregelen ontwerpen en implementeren en als laatste evalueren en rapporteren.

Volgens het beleid zijn de risico's van het grondbedrijf niet in deze paragraaf opgenomen wegens de geheel eigen methodiek. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 7 Grondbeleid. Wel is het weerstandsvermogen van het grondbedrijf gecorrigeerd op de beschikbare weerstandscapaciteit van de algemene dienst, zodat het beschikbare weerstandsvermogen, opgenomen in deze paragraaf, een totaalbeeld geeft.

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd. Allereerst rapporteren we over de risico-inventarisatie. Op basis hiervan wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Daarnaast hebben we de beschikbare weerstandscapaciteit in kaart gebracht. Op basis van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit wordt het weerstandsvermogen berekend. Tenslotte worden de kengetallen over de financiële positie van de gemeente weergegeven.

Risico-inventarisatie

Het risicoprofiel omvat 48 risico's. Vanuit het risicomanagement systeem zijn alle risico's geactualiseerd. Hieronder staan de financiële risico's met een gewogen risico vanaf € 100.000.

Daarbij hebben we ook – conform de nota – de beheersmaatregel weergegeven. De berekeningswijze is conform de spelregels in het beleidskader. Hieruit komt de volgende top 4 naar voren. Deze golden ook al bij de vorige risico-inventarisatie. De bij dit risico genoemde investeringsbedragen betreffen – conform de afgesproken systematiek - de kalenderjaren 2023 en 2024.

Het 'gewogen risicobedrag' geeft de vermenigvuldiging van kans en financieel gevolg weer. Dit is het bedrag waar in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit rekening mee wordt gehouden.

Positie	Risico	Kans (in %)	Financieel gevolg (in €)	Gewogen risicobedrag	Programma risico
1	Hogere uitgaven dan geraamd voor het sociale domein	20%	3.875.000	794.000	Participatie in samenhang
	Beheersmaatregel: – Monitoring uitgaven – Inzet op preventie en vroegsignalering – Kostenreductie in het kader van de landelijke hervormingsagenda jeugd				
2	Deelneming van € 4.900.000 via Commandiet Triangel B.V. in C.V. Triangel.	10%	4.900.000	490.000	Algemeen (Treasury)
	Beheersmaatregel: – Invloed via Deelneming Triangel GEM beheer BV. Resultaten vanuit gemeente nauwlettend gevolgd.				
3	Mogelijk beroep op gemeentegarantie bij de ingebrekestelling terugbetaling € 15 miljoen (kredietfaciliteit) door C.V. Triangel aan BNG.	4%	8.000.000	320.000	Algemeen (Treasury)
	Beheersmaatregel: – 50% contragarantie BPD. – Invloed via Deelneming Triangel GEM beheer BV. Resultaten vanuit gemeente nauwlettend gevolgd.				
4	Schending van de AVG; zoals Data-lekken, een onjuiste grondslag, onzorgvuldigheden of het niet naleven van het recht van betrokkene.	30%	500.000	150.000	Algemeen (Treasury)
	Beheersmaatregel: – Privacy beleidskader en verwerkingsregister opgesteld. – Er zijn verwerkersovereenkomsten afgesloten. – Protocollen opgesteld voor bijvoorbeeld een data-lek. – Cyberverzekering afgesloten.				

De tabel hierboven biedt, in lijn met het vastgestelde beleidskader rondom risicomanagement, inzicht in de top 4 risico's, die gezamenlijk voor driekwart het gewogen risico van alle risico's totaal bepalen.

Er is een aantal onderwerpen waarvoor (nog) geen financieel gevolg bij de risico-inventarisatie is meegenomen, maar die wel van belang zijn om als risico te herkennen. Dit neemt niet weg dat er geen aandacht is voor de overige risico's. De belangrijkste daarvan hebben betrekking op:

1. Er is nog een aantal beleidsvoornemens op het gebied van circulaire economie en biodiversiteit waarbij nog geen wettelijk kader beschikbaar is en/of ondersteunende rijksmiddelen zijn toegekend. Wel heeft Waddinxveen in 2015 ambitieuze doelen geformuleerd op deze onderwerpen, waarbij met de kennis van vandaag actualisatie van dat beleid verklaarbaar en noodzakelijk is. Omdat er voor wat betreft het wettelijk kader en rijksmiddelen nog geen duidelijkheid is, zijn de financiële risico's ten opzichte van het geformuleerde beleid niet opgenomen in de tabel.
2. CAO ontwikkelingen gemeenten: de CAO loopt af op 1 januari 2023. Momenteel lopen er onderhandelingen tussen de VNG en de bonden. De onderhandelingen voor de cao gemeenten 2023 starten na half september met als doel voor het einde van het jaar een nieuwe cao af te sluiten. In onze begroting hebben wij rekening gehouden met een loonontwikkeling van 3,6% vanaf 2023. Er is dus een risico aanwezig dat de werkelijk te betalen salarissen vanaf 2023 hoger uitvallen dan de ruimte in onze begroting. In de risicoparagraaf nemen wij dit risico mee, maar met de kwalificatie laag. Dat houdt verband met het principe dat CAO ontwikkeling macro gezien deels worden gecompenseerd in de Algemene Uitkering.
3. De invoering van de Omgevingswet per 1-1-2023 kan ertoe leiden dat het bedrag aan leges wat in de meerjarenraming is opgenomen, niet volledig wordt gerealiseerd, terwijl de kosten die daartegenover staan (capaciteit) niet direct zijn af te bouwen.
4. In de Paragraaf verbonden partijen worden ook de risico's voor de verbonden partijen weergegeven. Deze analyse leidt niet tot de opnemings van gewogen risico-bedragen van meer dan € 100.000 in de risico-inventarisatie.

Benodigde weerstandscapaciteit

Financieel gevolg

De ontwikkeling van het aantal risico's en het totaal aan maximaal financieel gevolg is als volgt.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022-2025	Jaarrekening 2021	Begroting 2023-2026
Aantal geïnventariseerde risico's	48	48	48
Maximaal financieel gevolg alle risico's	27.586	20.478	20.635

Risicosimulatie

Natuurlijk zullen de risico's zich niet allemaal tegelijk voordoen. Van alle risico's is de kans bepaald dat het risico zich zal voordoen. Volgens een statistische berekening kan vervolgens bepaald worden welk bedrag nodig is om de risico's af te dekken. Met een zekerheid van 90% kunnen de risico's worden afgedekt met een bedrag van € 3.830.000 (benodigde weerstandscapaciteit). Dit was bij inventarisatie van de vorige begroting € 3.941.000.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022-2025	Jaarrekening 2021	Begroting 2023-2026
Benodigde weerstandscapaciteit	3.941	3.831	3.830

Beschikbare weerstandscapaciteit

Incidentele en structurele weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit kan worden onderscheiden in incidentele weerstandscapaciteit (vermogen om eenmalige financiële gevolgen van risico's op te vangen) en structurele weerstandscapaciteit (vermogen om structureel de financiële gevolgen van risico's op te vangen). We gebruiken in eerste instantie de incidentele weerstandscapaciteit om zowel incidentele als structurele tegenvallers te dekken. Indien zich gedurende een jaar structurele tegenvallers voordoen, zonder dat daar meevallers tegenover staan, dan worden deze eerst incidenteel afgedekt vanuit de incidentele weerstandscapaciteit. Vervolgens wordt hiervoor bij de samenstelling van de eerstvolgende begroting structurele dekking gezocht binnen de structurele begrotingsruimte. Indien dit niet lukt dan kan de structurele weerstandscapaciteit ingezet worden als dekkingsmiddel.

Incidentele weerstandscapaciteit

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan incidentele middelen van de algemene dienst vermeerderd met het saldo in de incidentele weerstandscapaciteit van het grondbedrijf. Dit wordt hieronder weergegeven. Met ingang van de 1e Burap 2020 wordt er bij de bepaling van de hoogte van de algemene bedrijfsreserve rekening gehouden met toekomstige beslagen tot en met het einde van de begrotingsperiode.

De beschikbare incidentele weerstandscapaciteit is als volgt:

Elementen incidentele weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022-2025	Jaarrekening 2021	Begroting 2023-2026
Vrije algemene bedrijfsreserve algemene dienst	18.412	19.101	19.742
Algemene bedrijfsreserve Zwembad	-	-	-
Post onvoorzien (met ingang van 2020 € 1)	-	-	-
Stille reserve	10	10	10
Totale incidentele weerstandscapaciteit algemene dienst	18.422	19.111	19.752
Saldo weerstandscapaciteit Grondbedrijf, zie Par. 7 - Grondbeleid	-3.663	-1.007	507
Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit	14.759	18.104	20.259

In de Nota Risicomanagement en Weerstandsvormogen is opgenomen dat ook stille reserves in de beschikbare weerstandscapaciteit wordt meegenomen. De mogelijke stille reserves zijn onderzocht. De stille reserves betreffen het positieve verschil tussen de directe verkoopwaarde (actuele waarde) en de boekwaarde (waardering). Het kan hierbij gaan om materiële bezittingen en/of financiële bezittingen (deelnemingen). Van een stille reserve in materiële bezittingen kan pas worden uitgegaan als de bijbehorende activa niet duurzaam aan de bedrijfsuitoefening zijn verbonden en dat de activa vrij verhandelbaar zijn. Voor de gemeente doet dat zich alleen voor bij onroerende zaken die in eigendom zijn van de gemeente en niet meer benodigd zijn voor de bedrijfsuitoefening. De stille reserves zijn geactualiseerd met de jaarrekening 2021. Er is 1 kleine stille reserve. Een aantal gebouwen is in het kader van het IHP niet meer voor onderwijs in gebruik en toegevoegd aan de voorraad '(strategisch) vastgoed'. Mogelijk zijn hier stille reserves. Maar gezien de hoge mate van onzekerheid van toekomstig gebruik en bijbehorende waarde, zijn deze niet in de weerstandscapaciteit opgenomen.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit van onze gemeente wordt toegelicht in de paragraaf Kengetallen.

Benodigde versus beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvormogen toereikend is, wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening maakt het mogelijk om een ratio voor het weerstandsvormogen te bepalen. Om de ratio van het weerstandsvormogen te beoordelen wordt gebruik gemaakt van normen die ontwikkeld zijn in samenwerking met de Universiteit Twente en bij meerdere gemeenten worden toegepast.

ratio	>2.0	1.4-2.0	1.0-1.4	0.8-1.0	0.6-0.8	<0.6
Betekenis	uitstekend	ruim voldoende	Voldoende	matig	onvoldoende	ruim onvoldoende

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2022-2025		Jaarrekening 2021		Begroting 2023-2026	
Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit	14.759		18.104		20.259	
Benodigde weerstandscapaciteit	3.941		3.831		3.830	
Ratio weerstandsvormogen	3,7		4,7		5,3	
Ratio betekenis	uitstekend		Uitstekend		Uitstekend	

Kengetallen financiële positie

De kengetallen moeten worden opgenomen in deze paragraaf om de raad in onderlinge samenhang eenvoudig inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente en daarmee een bijdrage te leveren aan de (verdere) invulling van de kaderstellende en controlerende rollen van de raad. Ze moeten inzichtelijker maken over hoeveel (financiële) ruimte een gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Door de Provincie Zuid-Holland zijn normen gedefinieerd, die in het vervolg als referentie worden gebruikt. De kleuren van de verschillende ratio's per kengetal zijn groen, oranje (volgens website geel) en rood (volgens website oranje). Bij de toelichting op de kengetallen worden de ratio's per kengetal verklaard.

Het verloop van de kengetallen kan als volgt worden samengevat:

Kengetallen	Begroting 2022		JR 2021		B 2023		B 2024		B 2025		B 2026	
Netto schuldquote	78%		55%		101%		90%		94%		95%	
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	78%		54%		100%		90%		93%		94%	
Solvabiliteitsratio	37%		41%		35%		38%		39%		40%	
Grondexploitatie-ratio	15%		22%		19%		3%		-5%		-15%	
Structurele exploitatieruimte	3,6%		0,3%		6,0%		5,6%		6,4%		1,4%	
Belastingcapaciteit	106%		107%		103%		103%		103%		103%	

Toelichting:

Netto schuldquote

Kengetal dat een indicatie geeft van de hoogte van de schuld. Daarmee kan een oordeel worden gevormd over de mate waarin de baten, exclusief reservemutaties, van de gemeente toereikend zijn om de schuldverplichtingen te voldoen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Het percentage komt tot stand door de aangetrokken gelden minus de uitgezette gelden te delen door de jaarinkomsten. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 90% groen, bij 90% - 130% oranje (volgens website geel) en bij > 130% rood (volgens website oranje).

De schuldquote is de verhouding tussen schulden en het totaal van de baten. De netto schuldquote was in 2021 sterk verbeterd, maar vanaf 2023 verslechterd de schuldquote aanzienlijk door het aantrekken van leningen in samenhang met Bijlage 3 – Meerjareninvesteringsprogramma 2023 - 2026, gecombineerd met lagere baten door de teruglopende activiteiten van het grondbedrijf. De rentelasten voor de aan te trekken langlopende geldleningen zijn onderdeel van de exploitatie saldi 2023 – 2026 in deze begroting. Zie hiervoor ook Paragraaf 4 - Financiering.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Bij dit kengetal worden de doorgeleende gelden van de financiële activa gecorrigeerd op de netto schuldquote. Verder is de toelichting op de netto schuldquote van toepassing, inclusief referentiewaarden.

Solvabiliteitsratio

Kengetal dat weergeeft in hoeverre het totaal van de activa is gefinancierd vanuit het eigen vermogen. De ratio wordt berekend door het Eigen Vermogen (de reserves) te delen door het balanstotaal. Volgens de website "staatvan.zuid-holland.nl" is de kleur bij een ratio van > 50% groen, bij 20% - 50% oranje (volgens website geel) en bij < 20% rood (volgens website oranje). De oplopende Netto schuldquote heeft door de teruglopende activiteiten van het grondbedrijf nauwelijks invloed op het balanstotaal. Omdat ook het eigen Vermogen redelijk gelijk blijft, is de solvabiliteit de komende jaren vrij stabiel.

Grondexploitatie-ratio

Kengetal dat een indicatie geeft van de hoogte van de voorraad bouwgrond en de stand van het onderhanden werk bouwgrondexploitatie. De balanswaarde hiervan minus de voorzieningen voor negatieve grondexploitaties wordt gedeeld door de jaarinkomsten om tot deze ratio te komen. De hoogte van dit kengetal geeft aan wat het terugverdienrisico is op de grondexploitaties ten opzichte van de totale inkomsten van de gemeente. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 20% groen, bij 20% - 35% oranje (volgens website geel) en bij > 35% rood (volgens website oranje). Volgens de eerdergenoemde website is de bandbreedte van deze ratio bij de diverse gemeenten groot. Of een gemeente een beheers- of een ontwikkelgemeente is heeft een grote invloed op deze ratio. De ratio daalt omdat de boekwaarde van de grondexploitaties zich ontwikkelt van negatief naar positief door de teruglopende activiteiten van het grondbedrijf. Een positieve boekwaarde geeft aan dat het cumulatief saldo baten hoger is dan het saldo lasten. Dit geeft in 2026 een ratio van +/- 14%.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting/ jaarrekening is, afgezet tegen de inkomsten. Dit kengetal brengt de structurele weerstandscapaciteit of robuustheid van de meerjarenbegroting tot uitdrukking. De structurele exploitatieruimte heeft een positieve invloed op de solvabiliteit als hiermee het eigen vermogen wordt versterkt. Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van > 0% groen, 0% oranje (volgens website geel) en bij < 0% rood (volgens website oranje). De score blijft positief, al daalt de structurele exploitatieruimte in 2026 aanzienlijk.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk (jaar t) in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde (jaar t-1). Volgens de website 'staatvan.zuid-holland.nl' is de kleur bij een ratio van < 95% groen, bij 95% - 105% oranje (volgens website geel) en bij > 105% rood (volgens website oranje). De tarieven zijn bij de gemeente Waddinxveen hoger dan gemiddeld in Nederland.

Financiële kengetallen begroting 2023 – 2026 in samenhang

De gemeente Waddinxveen is een ontwikkelgemeente. Wel lopen de activiteiten van het grondbedrijf terug. Dit wordt zichtbaar in de ontwikkeling van de Grondexploitatie-ratio. De gemeente Waddinxveen is ook een investerende gemeente. Dit is te zien in Bijlage 3 – Meerjareninvesteringsprogramma 2023– 2026 in deze begroting. Deze investeringen worden gedeeltelijk gefinancierd door het aantrekken van langlopende geldleningen, hetgeen invloed heeft op de negatieve ontwikkeling van de Netto schuldquote. Dit is gelukkig van beperkte invloed op de verhouding tussen het Eigen Vermogen en het Vreemd Vermogen waardoor de Solvabiliteitsratio redelijk stabiel blijft. De rentelasten voor de aan te trekken langlopende geldleningen zijn als lasten opgenomen in de Structurele Exploitatieruimte, die aflopend positief is. De Structurele Exploitatieruimte heeft ook een positieve invloed op het Eigen Vermogen als onderdeel van de eerder genoemde Solvabiliteitsratio. Bij de ratio Belastingcapaciteit wordt in de Paragraaf 1 - Lokale heffingen de lokale belastingdruk 2023 ook vergeleken met omliggende gemeenten. Hierbij heeft de gemeente Waddinxveen de op één na laagste belastingdruk.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1. Inleiding

Kapitaalgoederen maken een groot deel uit van het kapitaal van een gemeente. De kapitaalgoederen in eigendom van de gemeente Waddinxveen bestaan uit wegen, bruggen, openbare verlichting, openbaar groen en bomen, speelplaatsen, het rioolstelsel, watergangen, sportvelden, gemeentelijke gebouwen en begraafplaats Thijmhof. De gemeente heeft de taak deze kapitaalgoederen in stand te houden. De kwaliteit en het onderhoud van onze kapitaalgoederen is bepalend voor de (jaarlijkse) lasten. Om het beoogde beheerniveau te waarborgen, stellen we voor de verschillende kapitaalgoederen beheerplannen op.

Bij het in stand houden van de kapitaalgoederen maken we een onderscheid tussen jaarlijks onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. De budgetten voor jaarlijks onderhoud zijn per jaar op een gelijkblijvend niveau opgenomen binnen de exploitatiebegroting van het programma. Deze paragraaf richt zich op het groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

Groot onderhoud vindt plaats om de levensduur van een kapitaalgoed te verlengen. Om het groot onderhoud zonder fluctuaties te bekostigen treffen we voorzieningen. Jaarlijks wordt een evenredig bedrag gestort in de voorzieningen vanuit de exploitatie. De uitgaven voor groot onderhoud in een bepaald jaar onttrekken we uit de voorzieningen. Als kapitaalgoederen aan het eind van de levensduur zijn, vindt een vervangingsinvestering plaats. De kosten van de vervangingsinvesteringen worden geactiveerd en afgeschreven met ingang van het jaar na realisatie op basis van de levensduur van het nieuwe kapitaalgoed.

Openbare Ruimte

We beheren en onderhouden onze kapitaalgoederen in de openbare ruimte volgens gedifferentieerde beheerniveaus. We zetten in op kwalitatief goed beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen voor de disciplines wegen, groen en riolering. De kwaliteit van onze kapitaalgoederen moet zo goed zijn dat we ze kunnen blijven gebruiken. We beheren en onderhouden de openbare ruimte daarom volgens gedifferentieerde beheerniveaus, zoals vastgesteld in de Visie Beheer Openbare Ruimte. Dit zijn de verschillende niveaus waarop de kapitaalgoederen bijgehouden worden. Hierbij spelen we in op de wensen van onze partners en voldoen we aan onze zorgplichten.

De beheerniveaus zijn als volgt onderverdeeld:

	Centra	Hoofdwegen	Woonwijken	Bedrijven	Buitengebied
Jaarlijks onderhoud	A	B	B	B	C
Groot onderhoud	A	B	B	B	C
Vervangingsinvesteringen	A	B	B	B	C

Code	Kwaliteit	Technische staat	Verzorging
A	Hoog	Weinig op aan te merken	Schoon
B	Basis	Lichte schade, een en ander op aan te merken	Matig schoon, niet storend
C	Laag	Duidelijke schade, veel op aan te merken	Vuil, storend

We geven uitvoering aan het Projectenboek Openbare Ruimte 2021-2024

In het projectenboek staat de planning van onze integrale projecten. Integrale projecten zijn projecten waar verharding, groen en riolering zo veel mogelijk op hetzelfde moment worden opgeknapt. We delen deze planning met onze partners. Zo kunnen we werkzaamheden afstemmen en waar mogelijk combineren. Ook kiezen we bij onze integrale projecten een passend participatietraject met betrokkenen. Waar mogelijk verwerken we de wensen in de nieuwe inrichting.

Gemeentelijke Gebouwen

In 2023 wordt een nieuw Duurzaam Meerjaren Onderhoudsplan opgesteld

Voor het beheer en onderhoud van onze gebouwen wordt eens in de vier jaar een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgesteld. Hiervoor worden de gebouwen geïnspecteerd en de gegevens ingevoerd in het onderhoudsprogramma, waarbij het beheerniveau 'sober en doelmatig' uit de NEN2767 wordt aangehouden. Duurzaamheid wordt een belangrijk onderdeel bij het opstellen van het MJOP 2024 – 2027.

Begraafplaats Thijmhof

Een kwalitatief goede begraafplaats draagt bij aan het welzijn van onze samenleving

Gemeente Waddinxveen beheert en exploiteert de algemene begraafplaats Thijmhof, gelegen aan de Alberdingk Thijmstraat 8. Door de begraafplaats in kwalitatief goede staat te houden, dragen we bij aan het welzijn van onze samenleving. Voor de begraafplaats geldt daarom het beheerniveau A.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de kapitaalgoederen zijn onze beheerdisciplines onderverdeeld in wegen, groen, riolering, gemeentelijke gebouwen en begraafplaatsen. Om de kapitaalgoederen te beheren en onderhouden stellen we beheerplannen op. De disciplines wegen, groen en riolering hebben we verwerkt in het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024. Voor de discipline gemeentelijke gebouwen en begraafplaatsen gebouwen hanteren we een meerjaren onderhoudsplan. \

Wegen

Beleidskader

Onder de beheerdiscipline wegen vallen de disciplines wegen, civieltechnische kunstwerken, openbare verlichting en verkeersregelinstanties. We beheren en onderhouden deze disciplines op basis van het beleid uit de Visie Beheer Openbare Ruimte. Daarnaast hanteren we de richtlijnen van onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en de richtlijnen die worden opgesteld door het CROW, zoals de richtlijnen van Duurzaam Veilig. Ook het politiekeurmerk Veilig Wonen is een richtlijn die we voor openbare verlichting hanteren. Het beheer van deze disciplines is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024.

Wegen (x € 1.000) ¹	B2022	2023	2024	2025	2026
Groot onderhoud	1.858	1.221	1.146	1.146	1.146
(Vervangings)Investerings	4.688	2.448	2.453	2.553	2.535
Totaal	6.546	3.669	3.599	3.699	3.681

Groen

Beleidskader

Onder de beheerdiscipline groen vallen de disciplines openbaar groen, spelen en buitensport. We beheren en onderhouden deze disciplines op basis van het beleid uit de Visie Beheer Openbare Ruimte. Daarnaast hanteren we de richtlijnen van onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) en de richtlijnen uit het Handboek Bomen 2018 van het Norminstituut Bomen. Ook hanteren we voor onze speeltoestellen de eisen van het Warenbesluit Attractie- en speeltoestellen. Voor spelen geldt dat veiligheid leidend is en niet de beeldkwaliteit. Voor buitensport geldt een minimale cultuurtechnische en sporttechnische kwaliteit met betrekking tot de buitensportvelden. Het beheer van deze disciplines is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024.

Groen (x € 1.000) ¹	B2022	2023	2024	2025	2026
Groot onderhoud	1.154	145	145	145	145
(Vervangings)Investerings	3.048	767	767	767	767
Totaal Groen	4.202	912	912	912	912

¹ De bedragen voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen zijn inclusief de overhevelingen uit 2021.

Riolering

Beleidskader

Voor het beheer en onderhoud van de riolering sturen we op twee aspecten, namelijk de technische staat en de afvoercapaciteit. Beheer op basis van een verschillende beheerniveaus is dan ook niet aan de orde. We beheren en onderhouden de riolering op basis van het beleid uit het Gemeentelijk Waterplan (GWP). In het GWP wordt voor de periode 2021-2025 ingegaan op manier waarop we invulling geven aan onze zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater. In dit plan is tevens op hoofdlijnen beschreven hoe we ons rioolstelsel in stand houden. Het beheer van ons rioolstelsel is verder geconcretiseerd en vastgelegd in het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte 2021-2024. Daarnaast hanteren we de richtlijnen van onze Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR).

Riolering (x € 1.000) ¹	B2022	2023	2024	2025	2026
Groot onderhoud	-	-	-	-	-
(Vervangings)Investeringsen	4.166	1.908	1.908	1.908	1.908
Totaal	4.166	1.908	1.908	1.908	1.908

Gemeentelijke Gebouwen

Beleidskader

Voor het beheer en onderhoud van onze gebouwen hanteren we het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) 2020-2023. Hiervoor zijn de gebouwen geïnspecteerd en de gegevens ingevoerd in het onderhoudsprogramma, waarbij het beheerniveau 'sober en doelmatig' uit de NEN2767 is aangehouden. Door de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijk Vastgoed zijn in 2024 en 2025 renovaties gepland voor de sportzalen Groenswaard en De Duikelaar. Als gevolg van deze geplande renovaties zullen beschikbare middelen spaarzaam en alleen indien noodzakelijk worden ingezet, waardoor enige achterstand in het onderhoud kan ontstaan. Dit heeft geen gevolgen voor het aan te houden beheerniveau. Sinds oktober 2021 hebben we de tennishal in eigendom, wat betekent dat deze deel uitmaakt van het gemeentelijk vastgoed. Deze tennishal wordt op dit moment gebruikt als opvanglocatie voor vluchtelingen. Uiterlijk eind maart 2023 zal de tennishal worden ingezet voor de binnensport. De bouw van de Gouwehal heeft enige vertraging opgelopen doordat we langer dan gebruikelijk hebben moeten wachten op de omgevingsvergunning. De verwachting is dat we in het eerste kwartaal van 2023 kunnen starten met de bouw. De Mauritslaan 55 wordt momenteel gerenoveerd. Als alles volgens plan verloopt, wordt dit pand in de zomer van 2023 opgeleverd. Tevens wordt in 2023 een nieuw duurzaam MJOP opgesteld voor de periode 2024-2027.

Begraafplaats Thijmhof

Beleidskader

Het Beheerplan Begraafplaats Thijmhof 2022-2026 is opgesteld vanuit de behoefte aan een meerjarenperspectief op het beheer en onderhoud van begraafplaats Thijmhof. Met dit beheerplan geven we inzicht in de capaciteit op onze begraafplaats, waarbij we rekening houden met de groei van ons inwonersaantal, het sterftecijfer en landelijke trends. Het beheerplan bevat de kosten die nodig zijn om te voldoen aan de Wet op de Lijkbezorging.

Begraafplaats Thijmhof (x € 1.000) ¹	B2022	2023	2024	2025	2026
Groot onderhoud	53	53	53	53	53
(Vervangings)Investeringsen	277	143	0	0	0
Totaal	330	196	53	53	53

3.3 Verloop voorzieningen

Voorziening onderhoud openbare ruimte

Om de uitgaven voor het groot onderhoud, opgenomen in het Integrale beheerplan openbare ruimte, te egaliseren is de Voorziening onderhoud openbare ruimte ingesteld. Het verloop van deze voorziening is als volgt:

Voorziening onderhoud openbare ruimte (x € 1.000)	B2022	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo	773	750	751	827	904
Storting	1.372	1.372	1.372	1.372	1.372
Onttrekking	-1.395	-1.371	-1.296	-1.296	-1.296
Eindsaldo	750	751	827	904	980

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Om de uitgaven voor het groot onderhoud opgenomen in het MJOP 2020 - 2023 te egaliseren is de Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen ingesteld. Het verloop van deze voorziening is als volgt:

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (x € 1.000)	B2022	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo	324	451	598	655	671
Storting	283	283	283	283	283
Onttrekking	-156	-136	-226	-267	-289
Eindsaldo	451	598	655	671	664

Paragraaf 4 Financiering

4.1. Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het rentebeleid op basis van de Notities Grondexploitaties 2019 en Rente 2017 van de commissie BBV. Het hierbij behorende rentebeleid voor de gemeente Waddinxveen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017 die op 5 juli 2017 door de raad is vastgesteld. Met ingang van 2017 komt in de gemeente Waddinxveen alleen nog maar het saldo rentelasten dat samenhangt met het vreemd vermogen tot uitdrukking in de exploitatie aangevuld met de rentevergoeding over de reserve bovenwijkse voorzieningen. Een goed beeld met betrekking tot de ontwikkeling van de financieringsbehoefte is hierbij noodzakelijk. Dit beeld wordt niet verkregen uit de ontwikkeling van de baten en lasten en het verloop van de financieringspositie zoals opgenomen in deze begroting, maar uit de ontwikkeling van de uitgaande en inkomende kasstromen in meerjarenperspectief. Daarom hebben we informatie over de ontwikkeling van de financieringsbehoefte toegevoegd aan deze paragraaf.

4.2. Renteomslag 2023-2026

De renteomslag kan voor de begrotingsjaren 2023 – 2026 als volgt worden samengevat:

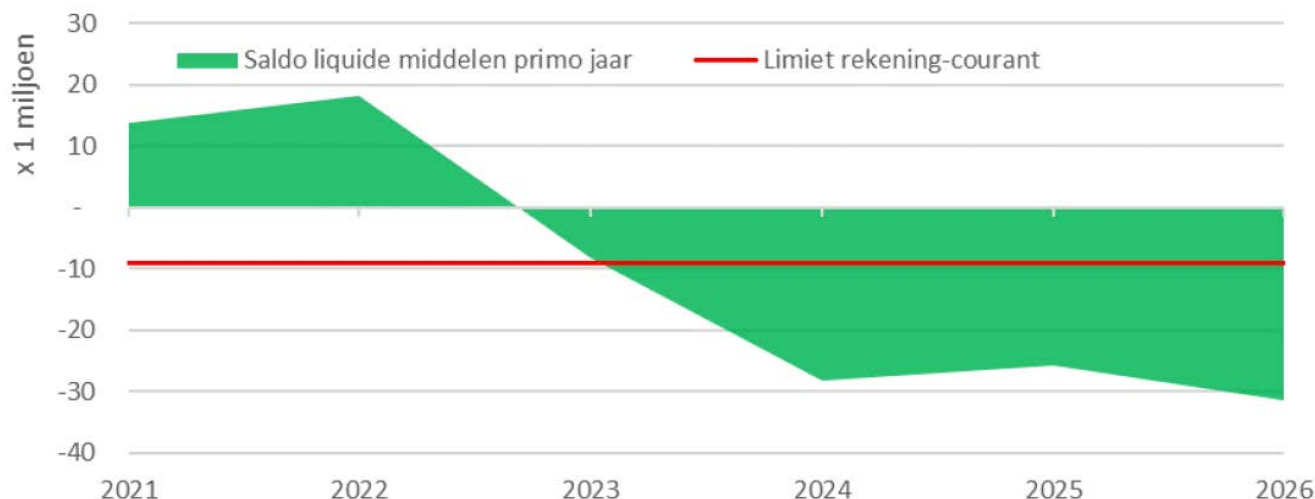
	2023	2024	2025	2026
Rentelasten kort- en langlopende geldleningen	-1.897	-2.324	-2.185	-2.277
Rentebaten kort- en langlopende vorderingen	-	-	-	-
Saldo rentelasten en baten	-1.897	-2.324	-2.185	-2.277
Doorberekende rente aan grondexploitatie	193	159	34	-91
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-1.704	-2.165	-2.151	-2.368
Rente over eigen vermogen	-81	-36	-28	16
Rente over voorzieningen	-	-	-	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	-1.785	-2.201	-2.179	-2.352
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.386	2.568	2.639	2.737
Renteresultaat op het taakveld Treasury	601	367	460	385

Bedragen x € 1.000

Saldo rentelasten en baten

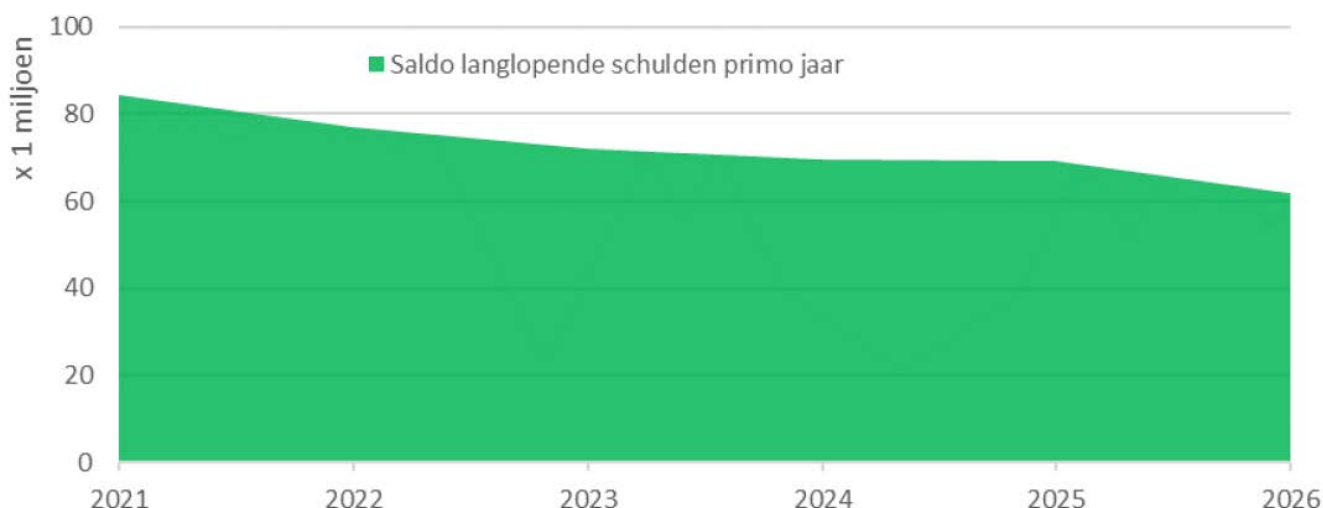
Bij het opstellen van deze begroting 2023-2026 heeft er een actualisatie plaatsgevonden van de liquiditeitsprognose op basis van het investeringsvolume en de ontwikkelingen van de grondexploitatieprojecten. Op basis van deze cijfers luidt de verwachting dat al in de loop van 2023 of 2024 nieuwe financieringsmiddelen aangetrokken dienen te worden. Vanwege het grote volume aan investeringen –en in de uitvoering daarvan- is op dit moment lastig in te schatten wanneer daadwerkelijk financiering nodig zal zijn.

Liquiditeitsverloop 2021 - 2026

In samenhang hiermee ziet de ontwikkeling van de langlopende geldleningen er als volgt uit:

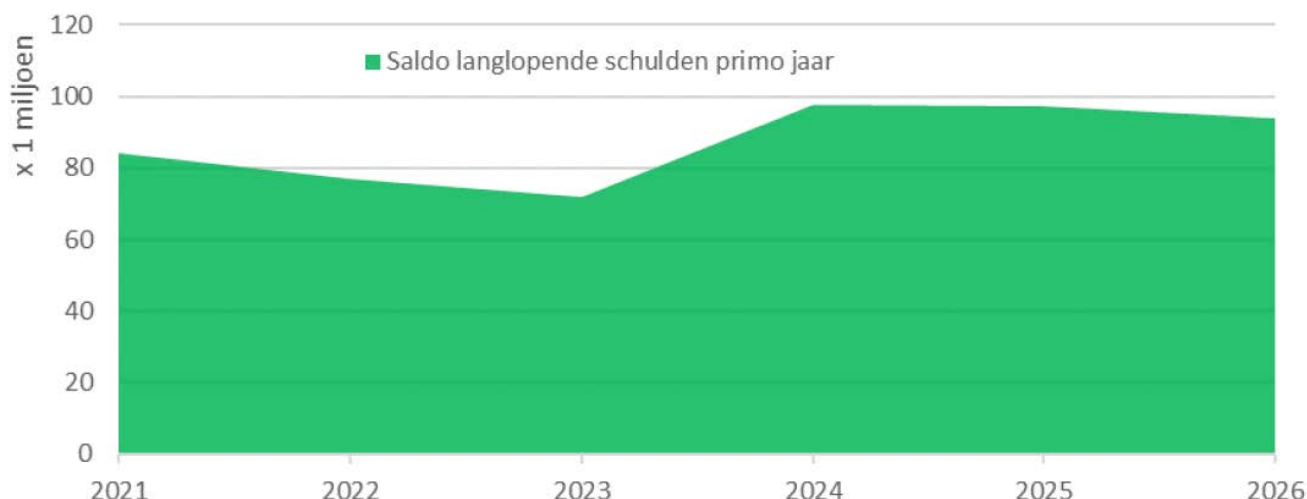
Verloop langlopende geldleningen o/g 2021 - 2026

Bovenstaande ontwikkeling van de langlopende geldleningen is gebaseerd op de huidige bestaande leningenportefeuille. Het schuldrestant van € 62 miljoen eind 2026 bestaat uit 10 langlopende vastrentende fixe-geldleningen en 1 langlopende geldlening met jaarlijkse aflossing bij de BNG bank. Daarvan is € 52 miljoen het restant van de herfinanciering van € 64 miljoen uit 2015. De huidige leningenportefeuille is een zogenaamde 'dakpanconstructie' (looptijd geldleningen afgestemd op liquiditeitsbehoefte in meerjarenperspectief) waardoor het renterisico 'gespreid' is in de tijd.

Bij de grondaankopen Bouwfonds Property Development (BPD) in het kader van het actief grondbeleid gemeentelijke grondexploitatie Triangel is er sprake van 'projectfinanciering' door een langlopende geldlening van BPD voor hetzelfde bedrag. Hiervoor wordt met ingang van 2021 een rentepercentage gehanteerd van 1,80% en de lening wordt afgelost ultimo 2023. Deze rentelast wordt doorberekend aan de gemeentelijke grondexploitatie Triangel. Bij de overige langlopende geldleningen is er sprake van 'integrale financiering'. Bij deze vorm van financiering worden alle activa van de gemeente beschouwd bij het aantrekken van een langlopende geldlening.

Verloop langlopende geldleningen o/g 2021 - 2026

In de eerste grafiek lopen de langlopende schulden af omdat deze is gebaseerd op de bestaande leningenportefeuille. In de tweede grafiek ziet u het verwachte verloop van de bestaande geldleningen inclusief aan te trekken langlopende leningen op basis van het netto financieringstekort. De berekening van het financieringstekort kunt u terugvinden in de uiteenzetting van de financiële positie. Er is rekening gehouden met de rentelasten van de nog aan te trekken langlopende leningen tegen rentepercentage van 2,50%. We hebben uit voorzichtigheid geen rekening gehouden met het saldo baten/lasten cumulatief vanaf 2022.

- Doorberekende rente aan grondexploitatie

Het in de grondexploitatie actief grondbeleid te hanteren rentepercentage wordt bij 'integrale financiering' bepaald uit het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Hierbij blijven de eerdergenoemde langlopende geldlening BPD en de uitgestelde betalingsregeling Centrum dus buiten beschouwing.

De rente aan een grondexploitatie actief grondbeleid wordt toegerekend over de boekwaarde van de actieve grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar. Er wordt gekozen voor een stabiel rentepercentage in de meerjarenprognose actief grondbeleid. Bij een afwijking van 0,5% van dit rentepercentage moet volgens de Notitie Grondexploitatie 2019 het percentage worden bijgesteld. Het doorberekende rentepercentage aan actief grondbeleid is met ingang van 2021 berekend op 1,50%.

- Rente over eigen vermogen

Met ingang van 2017 komt in de gemeente Waddinxveen in principe alleen nog maar het saldo rentelasten dat samenhangt met het vreemd vermogen tot uitdrukking in de exploitatie. Enige uitzondering vormt de Reserve Bovenwijkse voorzieningen, waarbij wél een rentevergoeding plaatsvindt.

- Doorberekende rente aan taakvelden

De aan de taakvelden (programma's en overzicht Overhead), als onderdeel van de kapitaallasten (Staat van vaste activa) toe te rekenen rente is de sluitpost van de renteomslag. Er mag in de renteomslag sprake zijn van een renteresultaat maar dit is maximaal een afwijking van 0,5% van de aan de taakvelden toegerekende rente. Dit saldo blijft achter op Onderdeel 6.3 Treasury inclusief aandelen en dividend van deze begroting. Met deze maximale afwijking van 0,5% wordt de mogelijkheid geboden om de toegerekende rente aan de taakvelden op basis van de Staat van activa in de (meerjaren)begroting te stabiliseren. De rente van de vaste activa is net als in 2022 gehandhaafd op een structureel percentage van 1,50% voor de jaren 2023 – 2026. Voor alle genoemde jaren wordt binnen de bandbreedte van 0,5% gebleven.

4.3. Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. De Wet fido heeft een gezonde financiering van openbare lichamen, waaronder gemeenten, als centrale bedrijfseconomische doelstelling.

Naast het beheersen van de financieringsrisico's kent de Wet fido ook een macro-budgettaire doelstelling. Dit betreft de beheersing van de grenswaarde van het zogenoemde EMU-tekort van 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP).

4.4. Wet Houdbare overheidsfinanciën

De wet Hof regelt in essentie twee zaken die voortvloeien uit Europese verplichtingen. De eerste is dat het nationale systeem van begrotingsvoorbereiding en de toepassing van vaste uitgavenkaders wettelijk worden vastgelegd. Ten tweede worden gemeenten gebonden aan een maximaal begrotingstekort (macronorm) op kasbasis. Gemeenten mogen een tekort hebben van 0,3%.

4.5. Risicobeheer

Voor het risicobeheer worden als risico's onderscheiden het renterisico van de korte termijnfinanciering, het renterisico voor de lange termijnfinanciering en het kredietrisico voor uitgezette gelden. In de Wet fido zijn voor het beperken en beheersen van de genoemde risico's concrete normen opgenomen, te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Deze worden in het vervolg verder uitgewerkt.

- Kasgeldlimiet

Voor het bepalen van de liquiditeitspositie – dit is de mate waarin op korte termijn (ten hoogste 12 maanden) aan de opeisbare verplichtingen kan worden voldaan – is de kasgeldlimiet van belang. Dit is het bedrag dat maximaal als kasgeld mag worden opgenomen. Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Vooral bij kortlopende financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de korte rente direct een relatief grote invloed op de rentelasten hebben. De Wet fido stelt daarom grenzen aan de omvang van korte financieringen. Voor 2023 - 2026 zien de verwachtingen voor de kasgeldlimiet er als volgt uit:

Kasgeldlimiet	Bedragen per jaar			
	2023	2024	2025	2026
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	106.810	108.146	103.014	95.959
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
– in procenten van de grondslag	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %
– in bedrag	9.079	9.192	8.756	8.157
(2) Omvang vlottende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	9.916	9.916	9.916	9.916
Schuld in rekening-courant	28.197	25.778	31.493	32.386
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	299	299	299	299
Tegoeden in rekening-courant	0	0	0	0
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	12.612	12.612	12.612	12.612
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2) – (3)	25.202	22.783	28.498	29.391
Toegestane kasgeldlimiet (1)	9.079	9.192	8.756	8.157
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (1) – (4)	-16.123	-13.591	-19.742	-21.234

Bedragen x € 1.000

- Renterisiconorm

De rentegevoeligheid – het renterisico – kan worden gedefinieerd als de mate waarin het saldo van de rentelasten en rentebaten verandert door wijzigingen in het rentepercentage op leningen en uitzettingen met een rente typische looptijd van een jaar of langer. Om de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de gemeente te beperken stelt de Wet fido een limiet aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een zeker jaar moet worden aangepast aan de dan geldende markttarieven.

Dergelijke aanpassingen doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening. De renterisiconorm volgens de Wet fido heeft als uitgangspunt om voldoende spreiding in de (rente-)looptijden van lange leningen aan te brengen. Zoals eerder beschreven is de huidige leningenportefeuille een zogenaamde 'dakpanconstructie' waardoor het renterisico 'gespreid' is in de tijd.

Voor de begroting 2023 – 2026 is de renterisiconorm voor Waddinxveen als volgt:

Renterisiconorm	2023	2024	2025	2026
1. Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
2. Te betalen aflossingen	2.323	375	7.375	375
3. Renterisico op vaste schuld (1 + 2)	2.323	375	7.375	375
4. Renterisiconorm (zie onderstaande berekening)	21.362	21.362	21.362	21.362
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	19.039	20.987	13.987	20.987
5b. Overschrijding renterisiconorm (3>4)				

Bedragen x € 1.000

Berekening renterisiconorm 2023 (bedragen x € 1.000):

- 4a Begrotingstotaal (lasten) jaar 2023 □ 106.810
- 4b Percentage regeling □ 20%
- 4 Renterisiconorm o.b.v. 21.362 (4a x 4b/100)

De renterisiconorm kan worden gezien als een nuttig instrument bij het beheersen van lange termijn renterisico's. Dit betekent niet dat deze norm alle renterisico's van de organisatie bestrijkt. Bijvoorbeeld de risico's op nieuw af te sluiten leningen voor zover deze niet worden aangegaan om andere leningen af te lossen, maken geen deel uit van de berekening van de renterisiconorm. De renterisiconorm wordt in de begrotingsperiode 2023 – 2026 niet overschreden.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Wat is bedrijfsvoering?

De gemeente Waddinxveen speelt in op vragen en ontwikkelingen van het dorp en levert producten en diensten voor het dorp. Bedrijfsvoering zorgt dat onze processen en taken zo goed mogelijk kunnen worden uitgevoerd.

We zorgen dat onze organisatie toekomstbestendig is en blijft

Onze omgeving is steeds vaker onvoorspelbaar, onzeker en ingewikkeld. En verandert snel. Daarom zorgen we dat onze organisatie daarop is ingericht en toegerust. En dat ook blijft. Onder ingericht verstaan we: denken en werken als één organisatie. Onder toegerust verstaan we het kunnen sturen op 4 manieren. Soms ligt de nadruk bij dit sturen op rechtmatigheid. Soms op het resultaat. Soms op samenwerken met anderen. Of op het versterken van anderen. En vrijwel altijd is het een combinatie hiervan. We zorgen dat onze cultuur, medewerkers, leiderschap, organisatie en systemen daarmee in de pas (blijven) lopen. Alleen zo kunnen we publieke waarde blijven toevoegen.

We zorgen dat we voldoende talentvolle medewerkers vinden en houden

We zorgen dat onze plaats als werkgever op de (gemeentelijke) arbeidsmarkt sterker wordt. We zorgen dat toekomstige medewerkers zien wat onze organisatie uniek maakt en wat onze sterke punten zijn. We ontwikkelen nieuwe manieren waarop we vacatures, nu én in de toekomst, gaan vervullen.

Iedere medewerker beschikt over unieke talenten. We willen deze talenten zo ontwikkelen en inzetten, dat zowel medewerker als organisatie hiervan profiteren. Werk dat aansluit bij talenten en interesses van medewerkers zorgt voor een duurzame arbeidsrelatie. Uiteindelijk streven we ernaar dat medewerkers ten minste 5 jaar bij ons willen blijven werken.

We zorgen dat onze medewerkers duurzaam inzetbaar zijn en blijven

Medewerkers zijn duurzaam inzetbaar als ze kunnen en willen werken tot hun pensioenleeftijd. Daarbij gaat het om gezond blijven, en houden van kennis en ervaring. Werkeisen en energiebronnen in het werk hebben grote invloed op duurzame inzetbaarheid. Daarom zorgen we voor een positieve balans tussen deze werkeisen en energiebronnen. Dit is het geval wanneer het werk medewerkers meer energie oplevert dan dat het ze kost. We zorgen voor zelfstandigheid, afwisseling in taken en steun van leidinggevenden en collega's. We stimuleren meer 'zelfleiderschap' bij medewerkers. Dit door gerichte cursussen en het ontwikkelen van eigentijdse vaardigheden. We zetten in op 'bevlogen leiderschap'. Dit is gericht op het versterken, verbinden, enthousiast maken en ontwikkelen van medewerkers.

Uiteindelijk zorgt dit dat medewerkers 'bevlogen' worden. Bevlogen medewerkers zijn enthousiast en krijgen energie van hun werk. Ze ervaren een positieve band met hun werkomgeving.

We werken nog slimmer en meer digitaal

We verbeteren telkens onze processen en gebruiken daarbij de beste programma's en betrouwbare gegevens. Medewerkers kunnen altijd en overal werken.

We vinden de bescherming van persoonsgegevens en de veiligheid van alle informatie belangrijk

We beschermen de persoonsgegevens

Per proces zorgen we voor goede maatregelen. We maken personen die ermee te maken hebben duidelijk waarom privacy belangrijk is. Op onze website laten we zien welke persoonsgegevens we gebruiken en waarom.

We beveiligen alle informatie

We controleren altijd ons netwerk op dreigingen en vreemde gegevens en gebeurtenissen. Informatie die niet bekend mag worden, is alleen bereikbaar met de juiste toestemming. We leggen onze maatregelen uit aan de organisaties die ons controleren.

We werken aan een open en toegankelijke gemeente

We maken documenten en gegevens actief openbaar. Zoals regels, afspraken, raadsstukken, bestuursstukken, plannen, verslagen, Woo-verzoeken, onderzoeken, beslissingen en klachten. Dit gebeurt in fases, we houden ons aan de wettelijke fasering. Ook voor mensen met beperkingen. Zodat iedereen kan zien wat wij doen en wat wij weten. Burgers en bedrijven kunnen ook op een makkelijke manier elektronisch berichten naar ons sturen en aanvragen doen. En als wij elektronisch berichten sturen, geven we duidelijke informatie en controleren we of deze berichten zijn ontvangen. Communiceren per post, telefoon en andere kanalen blijft uiteraard ook mogelijk.

We tonen aan dat de financiële rechtmatigheid van de gemeente op orde is

Vanaf boekjaar 2023 tonen we via de rechtmatigheidsverantwoording (RMV) aan dat de financiële rechtmatigheid van onze gemeente op orde is. De RMV nemen we op in de jaarrekening 2023. We leggen rechtstreeks verantwoording af aan de raad over hoe we ons hebben gehouden aan wet- en regelgeving over het financiële reilen en zeilen van gemeenten. Bijvoorbeeld over voorwaarden voor subsidies en Europese aanbestedingen. Maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor nog geen dekking was opgenomen in de begroting. Voor 2023 waren we al staatsrechtelijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. De accountant bracht hierover verslag uit en voerde het gesprek met de raad. Vanaf 2023 stellen we zelf deze verantwoording op en voert de raad daarover het gesprek met ons. De accountant geeft nu een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en daarmee tevens over de RMV. In verband hiermee passen we onder andere de financiële verordening, de controleverordening en het extern controleprotocol aan. Daarna kan de raad ze vaststellen. Daarbij horen de verantwoordings- en rapportagegrenzen. We stellen voor 2023 in samenwerking met de accountant een controleplan op. Bij de uitvoering bouwen we een goed controledossier op. Zo zorgen we dat we een goedkeurende verklaring krijgen voor de z.g. "getrouwheid" bij de verantwoording over 2023.

Doelstellingen en inspanningen

Indicator	Toelichting	Doelstelling / inspanning 2023
Personeel		
Verzuim	<i>In het kader van duurzame inzetbaarheid zetten we blijvend in op het verminderen van verzuim. Dit doen we met gerichte acties, met name bij teams of aandachtsgebieden, waar het verzuim hoger is dan de gestelde norm.</i>	<i>5,5%, inclusief langdurig verzuim</i>
Financiën		
Goed budgetbeheer	<i>We zijn en blijven in control. Afwijkingen zijn beperkt en worden op tijd in de bestuursrapportages (Burap) gemeld.</i>	<i>Maximale afwijking van € 500.000 tussen het voorspelde resultaat in de 2e Burap en de verantwoording in de jaarrekening. (exclusief resultaat op opendeinde regelingen).</i>
Informatie		
Beschikbaarheid van computers, programma's en netwerk	<i>Voor een groot deel van ons werk is het noodzakelijk dat we computers, programma's en netwerk kunnen gebruiken.</i>	<i>De computers, programma's en het netwerk zijn voor 99,5% beschikbaar. Met uitzondering van vooraf gepland onderhoud.</i>
Informatiebeveiliging	<i>We regelen dat informatie klopt en dat de toestemming voor informatie klopt. Dat leggen we uit aan de organisaties die controleren hoe we ons aan de regels van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) houden.</i>	<i>Voor de grootste risico's nemen we de belangrijkste en meest dringende maatregelen.</i>
Juridisch advies		
Zorgvuldig juridische proces	<i>We handelen zorgvuldig, zoals de samenleving van ons verwacht en zorgen daarmee ook dat extra kosten worden voorkomen.</i>	<i>In minimaal 20% van de ingekomen bezwaarschriften voeren we pre-mediation gesprekken, waarbij vervolgens in minimaal 30% het geschil wordt opgelost met pre-mediation. Pre-mediation is een gesprek met de betrokkenen om te bekijken wat er speelt en of dat in een gesprek kan worden opgehelderd en het bezwaarproces kan stoppen.</i>

Indicator	Toelichting	Doelstelling / inspanning 2023
<i>Juridische kwaliteitszorg</i>		<i>Onze medewerkers zijn opgeleid om de juridische kwaliteit van onze producten te verbeteren.</i>
Inkoop		
<i>Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)</i>	<i>Voor Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) gaan we het actieplan MVOI bijwerken. We stellen richtlijnen voor circulariteit tijdens aanbestedingstrajecten op. Ook gaan we kennissessies voor inkoopende medewerkers organiseren.</i>	<i>Het actieplan MVI herijken en uitbreiden met het nieuwe landelijke kader maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven. Ook circulair inkopen wordt verder in de organisatie ontwikkeld. De doelstellingen en beoogde resultaten worden voor de periode 2023-2025 vastgelegd in een concreet actieplan MVOI.</i>
<i>Contractmanagement</i>	<i>We stellen het proces voor contractmanagement op en zorgen voor de invoering van dit proces in de organisatie.</i>	<i>Het vastleggen van de processen van contractmanagement.</i>
<i>Programma Beter Aanbesteden</i>	<i>De landelijke overheid heeft het programma Beter Aanbesteden gelanceerd om lokale overheden te ondersteunen in het verder professionaliseren van hun inkoop- en aanbestedingspraktijk.</i>	<i>We gaan medewerkers inspireren, het kennisniveau over duurzaamheid en innovatie verhogen en concrete handvatten bieden om deze kennis, methodieken en instrumenten in de praktijk toe te kunnen passen.</i>
Vastgoed		
<i>Gebouwen</i>	<i>We voeren het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijk Vastgoed uit, zoals vastgesteld bij raadsbesluit van 8 juli 2020.</i>	<i>We bouwen een nieuwe sporthal, de Gouwehal.</i>

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laat uitvoeren. Het is daarom van belang de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen. In de programma's is beschreven hoe de verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de programma's. Om te kunnen sturen op hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de programma's is ook de financiële positie van belang. In deze paragraaf is per verbonden partij vermeld op welke wijze de gemeente financieel en bestuurlijk is verbonden. Ook is opgenomen of er sprake is van risico's voor de gemeente waarvoor geen maatregelen bij de verbonden partij zijn getroffen, maar die wel van materiële betekenis zijn voor de financiële positie.

De 'Leidraad sturing en grip op verbonden partijen 2017' schetst de wijze waarop raad, college en ambtelijke organisatie – ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid – zorgen voor sturing en grip.

Gegevens per verbonden partij

Gemeenschappelijke regelingen	Soort regeling/rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemersbijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in AB)	Eigen vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Vreemd vermogen aan begin en einde begrotingsjaar	Verwachte omvang financiële resultaat	Omvang risico's (i.r.t. weerstandvermogen)
Veiligheidsregio Hollands Midden (Leiden)	College - Openbaar lichaam	€ 1.606.909	1 collegelid 1 van 19 stemmen	01-01-2023: € 5.037.132 31-12-2023: € 5.037.132	01-01-2023: € 58.541.000 31-12-2023: € 73.258.181	€ 0	Het weerstandvermogen bedraagt in 2023 € 2.137.990. De risico's zijn bepaald op € 932.000.
HECHT (voorheen Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg) (Leiden)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 2.220.000	1 collegelid 2 stemmen	01-01-2023: € 9.098.000 31-12-2023: € 9.298.000	01-01-2023: € 66.589.000 31-12-2023: € 72.689.000	€ 0	Het weerstandvermogen van Hecht wordt bepaald door de omvang van de reserves. Het weerstandvermogen bedraagt in 2022 € 6.688.000. De risico's zijn bepaald op € 2.630.000.
Regio Midden-Holland (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 51.552	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2023: € 371.000 31-12-2023: € 371.000	01-01-2023: € 687.000 31-12-2023: € 687.000	€ 0	De Regio Midden-Holland beschikt over een weerstandscapaciteit van € 100.000, conform de hierover in het Algemeen Bestuur gemaakte afspraak.
Omgevingsdienst Midden-Holland (Gouda)	College - Openbaar lichaam	€ 1.657.466	2 collegeleden stemverhouding 16/183e	01-01-2023: € 2.280.000 31-12-2023: € 2.126.000	01-01-2023: € 9.459.000 31-12-2023: € 9.421.000	€ 0	De risico's zijn € 1.693.201, het weerstandvermogen € 1.402.500.
Werkvoorzieningschap Promen (Gouda)	College - Openbaar lichaam	€ 2.091.000	1 collegelid	01-01-2023: € 3.214.000 31-12-2023: € 3.442.000	01-01-2023: € 7.149.000 31-12-2023: € 7.164.000	€ 0	Het weerstandvermogen bedraagt in 2023 € 2.300.000. De risico's zijn bepaald op € 2.400.000.

Streekarchief Midden-Holland (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 195.718	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2023: € 290.219 31-12-2023: € 287.667	01-01-2023: € 295.672 31-12-2023: € 276.960	€ 0	De risico's zijn gekwantificeerd op € 180.000 en het weerstandsvermogen is € 94.462.
Grondbank RZG Zuidplas (Den Haag)	College - Openbaar lichaam	€ 0	2 collegeleden 2 van de 40 stemmen (= 5%)	01-01-2023: € 16.825.000 31-12-2023: € 3.000.000	01-01-2023: € 94.500.000 31-12-2023: € 95.500.000	€ 0	Het weerstandsvermogen van de Grondbank is nihil. Op 1 juli 2021 is er een bestuurlijke overeenkomst en koopovereenkomst getekend tussen de GR Grondbank, Provincie Zuid-Holland en gemeente Zuidplas. Met deze overeenkomst is er duidelijkheid gekomen over de toekomst van de GR Grondbank. Alle gronden worden bij het opheffen van de GR Grondbank eigendom van de gemeente Zuidplas. De GR Grondbank heeft een looptijd tot 31 december 2024. Op grond van de afspraken is de vermogenspositie van de Grondbank veiliggesteld. De verliesvoorziening is op grond van deze afspraken in 2021 ingelopen. De GR Grondbank heeft een looptijd tot 31 december 2024. De gemeente Waddinxveen betaalt vanaf 2021 ook niet meer voor de samenwerking (deelnemersbijdrage).
Bedrijvenschap Regio Gouda (Gouwe Park) (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 0	2 collegeleden	01-01-2023: € 0 31-12-2023: € 0	01-01-2023: € 0 31-12-2023: € 0	€ 0	De gemeente Waddinxveen is voor 1/3 aandeelhouder van het Bedrijvenschap. Vanaf 2020 is de GR gestart met winstuitkeringen aan de deelnemers. In 2020 en 2021 was dit voor Waddinxveen per jaar €1,0 mln. Het restant zal in 2022 opgedeeld worden onder de deelnemers. De exploitatie en GR zullen per 31-12-2022 beëindigd worden.
Groenalliantie Midden-Holland en omstreken (Gouda)	Gemengd - Openbaar lichaam	€ 230.600	2 collegeleden 2 van de 10 stemmen	01-01-2023: € 8.321.000 31-12-2023: € 8.238.000	01-01-2023: € 1.862.000 31-12-2023: € 2.177.000	€ 0	Er is een gekwantificeerd risico van 309.000. Daarnaast zijn er een aantal ongekwantificeerde risico's. Het weerstandsvermogen van Groenalliantie is € 3.000.000. Financiering exploitatie tekort door uittrekking provincie Zuid-Holland vanaf 2026 (aannee is 25% of meer).
Belasting-samenwerking Gouwe Rijnland (Leiden)	College - Openbaar lichaam	€ 539.743	1 collegelid 3,77% van het stemrecht	01-01-2023: € 695.000 31-12-2023: € 695.000	01-01-2023: € 5.748.000 31-12-2023: € 5.643.000	€ 0	De risico's zijn gekwantificeerd. Het totaal aan risico's in geld bedraagt € 1.200.000. Het weerstandsvermogen is niet voldoende om al deze risico's indien ze tegelijk voordoen, te kunnen afdekken.

Vennootschappen	Rechtsvorm	Financieel belang (omvang deelnemers-bijdrage)	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in AB)			Verwachte omvang financiële resultaat	Risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
BNG Bank	N.V.	N.v.t.	1 collegelid in de AVA. 17.823 aandelen.	N.v.t.	N.v.t.	Gezien de aanhoudende onzekerheden doet de bank hier geen uitspraken over.	De bank heeft een laag risicoprofiel, hetgeen ook blijkt uit de ratings.
Oasen	N.V.	N.v.t.	1 collegelid in de AVA 27 van de 748 aandelen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Cyclus	N.V.	N.v.t.	1 collegelid in de AVA 5,5% van de aandelen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Het College geeft Cyclus NV opdracht om het afval op te halen. Het College spreekt af dat Cyclus NV in Waddinxveen afval ophaalt. Voor 2023 spreken we met Cyclus nieuwe prijzen af voor het werk dat Cyclus doet. De kosten zijn gedekt door de afvalstoffenheffing.
Triangel	C.V./B.V.	N.v.t.	1 collegelid en 1 directielid in de AVA 50 % van de aandelen	CV begin: € 10.563.300 CV Einde: € 10.563.300 BV begin: € 18.000 BV einde: € 18.000	CV begin: € 19.338.200 CV Einde: € 15.322.300 BV begin: € 192.900 BV einde: € 192.000	Verwacht resultaat totale deelneming circa € 4 mln.	De GEM CV heeft zelf een uitgebreide risicoparagraaf. Daarnaast zijn in de gemeentelijke grondexploitatie gekwantificeerde risico's opgenomen.
Stichtingen en Verenigingen	Rechtsvorm	Financieel belang	Bestuurlijk belang (vertegenwoordiging en stemverhouding in AB)		Verwachte omvang financiële resultaat		Risico's (i.r.t. weerstandsvermogen)
Stichting Greenport regio Boskoop	Stichting	€ 3.250	1 collegelid 1 stem per lid	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Er zijn geen risico's. De stichting is als het ware een overlegorgaan.

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Inleiding

In deze paragraaf geven we een financieel totaalbeeld van de portefeuille van de Grondbedrijfsfunctie (GBf). Dit doen we op basis van de per 1 juli 2022 geactualiseerde grondexploitaties en recente beoordelingen van de lopende facilitaire projecten. De effecten van deze actualisaties hebben een directe invloed op de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfs-functie (ABG), de voorzieningen en de weerstandscapaciteit. In deze paragraaf grondbeleid wordt een verdere toelichting gegeven op de mutaties.

Vanaf 2023 wordt ook ingezet om de formatie van grondzaken met 1 fte te vergroten om zo te kunnen blijven voldoen aan de invulling van de verdere ambities van de gemeente. Daarnaast is in de begroting ook extra budget opgenomen voor de uitwerking en actualisatie van de Nota kostenverhaal en de Nota Grondbeleid.

7.2 Visie en uitvoering grondbeleid in relatie tot doelstellingen uit programma's

Het grondbeleid van de gemeente is geen doel op zich, maar een middel om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. In de Structuurvisie Waddinxveen 2030, beleidsnota's en bestemmingsplannen is vastgelegd hoe we ruimtelijk ontwikkelen. Vanuit risicobeheersing doen we dit primair vanuit facilitair grondbeleid, we geven de ruimte om andere partijen te laten ontwikkelen binnen de gestelde kaders. Echter de gemeente heeft de mogelijkheid om actief grondbeleid te voeren als dat vanuit een strategisch belang gewenst is. Daarnaast voert de gemeente grondbeleid uit via een deelname in Verbonden partijen.

Facilitaire projecten

Zoals hiervoor is aangegeven streven wij in principe de vastgestelde doelstellingen na, door middel van facilitair grondbeleid. We geven bij facilitaire projecten de ruimte aan andere partijen om te ontwikkelen binnen de gestelde kaders. De aankoop en uitgifte van gronden wordt bij facilitair grondbeleid uitgevoerd voor rekening en risico door andere partijen. De invloed van de gemeente Waddinxveen loopt dan niet via het grondeigendom, maar via bestemmingsplannen, overeenkomsten en/of een exploitatieplan.

In de volgende tabel, tabel 1, zijn facilitaire projecten aangegeven die bij opmaak van deze paragraaf in ontwikkeling zijn in de gemeente Waddinxveen. Deze facilitaire projecten lopen veelal door in 2022 en verder.

Tabel 1 Facilitaire projecten in ontwikkeling

R.6810 Locatie Postkantoor (Kerkweg Oost 161)	R.6820 Noordeinde 65	R.8802 Plasweg 39 - 41	R.0801 PostNL locatie
R.6811 Noordpark	R.6824 GEM Triangel	R.9802 Noordeinde 4, 46, 46bis, 46a	R.0804 Middelburgseweg 5
R.6812.1 Glasporel+ fase 2	R.6825 Esdoornlaan 26	R.9803 Noordeinde 74, 122a en 134	R.0805 Bredeweg 7-11
R.0806 Overslagweg-Truckparking	R.7801 Pluimveehouderij Zesde Tochtweg tegenover 6	R.9816 Zorgboerderij Noordkade 108	
R.9814 Matrix Locatie Roskam	R.7809 Kerkweg-Oost 214-216	R.9817 Kanaaldijk 6	

Een project dat zich nog in de voorbereidende fase bevindt en waarbij de keus nog niet is gemaakt of dit meer een facilitair project wordt dan wel een eigen grondexploitatie of mix daartussen is de ontwikkeling van de Noordkade.

Met twee van de drie grootste eigenaren in het gebied is een intentieovereenkomst gesloten. De derde wil eerst meer zekerheid ten aanzien van de nieuwe locatie (Businesspark Vredenburg fase 2) voordat zij zich door middel van een overeenkomst willen vastleggen.

De intentieovereenkomst beslaat de periode tot en met december 2022 waarin is vastgelegd hoe de haalbaarheidsonderzoeken worden uitgevoerd. In december 2022 wordt dan door iedere eigenaar de haalbaarheid op basis de stedenbouwkundige visie bepaald. De gemeente laat momenteel een mobiliteitsonderzoek uitvoeren en op termijn een kostenopstelling voor het openbaar gebied. Vanaf januari 2023 start het proces wijziging bestemmingsplan.

Een deel van de kavel met adres Staringlaan 14 is aangekocht en weer doorverkocht aan een derden. Hiermee is de aanhechting van de infrastructuur op de Staringlaan en een deel van de woningbouw conform de stedenbouwkundige visie veiliggesteld. Tevens is er WVG gevestigd op een aantal kavels. Op korte termijn zal een voorbereidingsbesluit worden genomen voor de gehele ontwikkeling van het gebied Noordkade.

Actieve gemeentelijke projecten.

Naast de bovengenoemde facilitaire projecten zijn ook projecten in ontwikkeling genomen die onder 100% regierol van de gemeente Waddinxveen worden ontwikkeld. Hierbij hebben wij een actieve rol waarbij we voor eigen rekening en risico ruimtelijke plannen ontwikkelen. Actief grondbeleid wordt alleen gevoerd indien dit van strategisch belang is voor de gemeente, in een dergelijk geval verwerven en ontwikkelen wij zelf de benodigde gronden.

Per 1 juli 2022 bestaan de volgende gemeentelijke actieve grondexploitaties: het Centrum, het Sleutelkwartier, Coenecoop III, 't Suyt fase II, de Dreef en Park Triangel.

Verbonden partijen

Naast facilitaire projecten en gemeentelijke grondexploitaties maken we binnen het GBf deel uit van een drietal Verbonden Partijen. Verbonden Partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en/of een financieel belang heeft.

De Verbonden Partijen zijn:

1. GEM CV Park Triangel en
2. Bedrijvenschap Regio Gouda (Gouwe Park 1).

Nota kostenverhaal

Nieuwe ontwikkelingen brengen kosten met zich mee. Daarom heeft de gemeente de 'Nota Kostenverhaal 2019' opgesteld. In deze nota is uiteengezet hoe om wordt gegaan met:

- Plankosten,
- Bovenplanse kosten
- Bijdragen voor ruimtelijke ontwikkelingen en
- Bijdragen aan bovenwijkse voorzieningen.

De Nota kostenverhaal zal in samenhang met de invoering van de nieuwe Omgevingswet worden herzien in het 1e kwartaal van 2023. De omgevingswet wordt ingevoerd per 1 januari 2023.

7.3. Prognose resultaten Grondbedrijfsfunctie

Portefeuillerisico

Voor de portefeuillebeheersing van de GBf is het noodzakelijk een inschatting te maken van de risico's die zich in de verschillende portefeuilleonderdelen en totale portefeuille kunnen voordoen. De risico's worden op het niveau van de gehele portefeuille alsmede op het niveau per onderdeel in beeld gebracht.

De belangrijkste risico's vloeien voort uit de woningbouwprogrammering versus de woningbehoefte-raming op langere termijn. De gemeente heeft een forse woningbouwprogrammering ten opzichte van de woningbehoefteraming die door de provincie Zuid-Holland is opgesteld. In de Regionale Agenda Wonen en de bijbehorende woningbouwprogrammering worden hier regionaal afspraken over gemaakt. De huidige projecten zijn allemaal afgestemd met de regio.

Prognoses per portefeuilleonderdeel

Bij het opstellen van de begroting en de jaarstukken worden de grondexploitatiebegrotingen geactualiseerd en de projecten facilitair grondbeleid tegen het licht gehouden, ook worden de resultaten en risico's bij de verbonden partijen beoordeeld. Hier wordt beoordeeld of de resultaten in financieel opzicht en qua voortgang moeten worden bijgesteld. In deze paragraaf worden de mutaties, voorzieningen en risico's per onderdeel beschreven.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om nadelige gevolgen van niet-afgedekte risico's op te vangen en welke grootte de ABG moet hebben om risico's in de portefeuille te kunnen dekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in en benodigde weerstandscapaciteit en beschikbare weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit is het totaal van de financiële vertaling van alle project specifieke en conjuncturele of generieke risico's die voor deze begroting in beeld zijn gebracht.

Beschikbare weerstandscapaciteit, de ABG, geeft aan in hoeverre de benodigde weerstandscapaciteit (risico's) hieruit gedekt kan worden.

In onderstaand schema is de geprognosticeerde weerstandscapaciteit van de GBf weergegeven. De stand van de ABG minus de risico's geeft het weerstandsvermogen weer.

Tabel 2 Stand weerstandscapaciteit ²

	Begroting 2022-2025	Jaarrekening 2021	Begroting 2023-2026
ABG	2.504	2.325	4.764
Risico's Actief Grondbeleid	6.167	3.332	4.178
Risico's Verbonden Partijen	0	0	0
Weerstandscapaciteit	-3.663	-1.007	586

Bedragen x € 1.000

Weerstandsvermogen

Ná vaststelling van de begroting 2023 - 2026 door de gemeenteraad bedraagt de geprognoseerde beschikbare weerstandscapaciteit (het saldo van de Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijfsfunctie (ABG) ná aftrek van eventuele generieke en project specifieke risico's) per 1 januari 2026 circa € 0,6 mln. De ontwikkeling van het totale weerstandsvermogen, waar het ABG-onderdeel van uit maakt, blijft de komende jaren voldoende om de ingeschatte risico's te kunnen afdekken.

Actief Grondbeleid

Parameters

Jaarlijks worden de grondexploitaties bij jaarrekening en begroting geactualiseerd. Dit betekent dat de grondexploitaties marktconform worden gemaakt zodat we in staat zijn de te verwachten investeringen te kunnen plegen. Ook wordt opnieuw gekeken naar de te verwachten opbrengsten als tegenhanger van de te verwachten investeringen. Om de investeringen en opbrengsten in de toekomstige jaren vanaf 1-1-2022 op peil te houden worden deze bedragen geïndexeerd (Tabel 3 Parameters per 1-1-2022 Investerings). De toe te passen indexatie betreft een percentage welke "parameters" worden genoemd. De toe te passen parameters zijn indexcijfers voor kosten- en opbrengststijging, rentekosten en -opbrengsten en de verplicht te hanteren discontovoet (voorschrift Commissie Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)).

Ten aanzien van de te verwachten investeringen is met name gekeken naar de nog te investeren budgetten van eventueel te verwerven gronden, plan- en overige kosten vanaf 1-1-2022. Ook is beoordeeld of de beschikbare budgetten voor de te verwachten civieltechnische kosten voldoende aanwezig zijn om de te verwachten werken te kunnen uitvoeren.

Met betrekking tot de opbrengsten zijn in de rekentechnische uitgangspunten 2022 de te hanteren grondprijzen opgenomen die zijn verwerkt in de actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties per 1-1-2022. De grondprijzen per 1-1-2021 zijn geïndexeerd met 2% opbrengststijging. Dit percentage wordt de komende jaren in de actualisatie toegepast (Zie tabel 4 Parameters per 1-1-2022 Grondopbrengsten).

Bij actualisatie van de gemeentelijke grondexploitaties wordt rekening gehouden met de volgende parameters:

Tabel 3: Parameters per 1-1-2022 Investerings

	Totaal beeld parameters	2022	2023	2024 en verder
1	Verwerving, civiele kosten en plankosten	3,00%	3,00%	2,00%
2	Rente over de te verwachten kosten en opbrengsten (o.b.v. BBV richtlijnen)	1,50%	1,50%	1,50%
3	Opbrengsten woningbouw en bedrijventerreinen	5,00%	3,00%	2,00%
4	Discontovoet ten behoeve van netto contant maken van de eindwaarde per 1-1-2020 conform BBV- regelgeving	2,00%	2,00%	2,00%

² Conform de systematiek bij paragraaf 2, worden bij deze paragraaf nu ook de geactualiseerde risico's van dit moment afgezet tegen de reserve aan het einde van de begrotingsperiode.

Tabel 4 Parameters per 1-1-2022 Grondopbrengsten

	Opbrengstensoort	2022	2023	2024	2025 en verder
1.1	Woningbouw	5%	3%	2%	2%
1.2	Woningbouw sociaal *	2%	0	0%	0%
2	Bedrijven	3%	2,5%	2,5%	2,5%

De te hanteren parameters zijn begin 2022 door het college van burgemeester & wethouders vastgesteld via het document "Rekentechnische uitgangspunten ten behoeve van actualisatie Grondexploitaties gemeente Waddinxveen per 1-1-2022" en verwerkt in alle gemeentelijk te actualiseren grondexploitatiebegrotingen per 1-1-2022.

Voor een nadere analyse, onderbouwing en detaillering van bovengenoemde parameters en te hanteren grondprijzen per 1-1-2022 verwijzen wij naar de "Rekentechnische uitgangspunten ten behoeve van actualisatie Grondexploitaties gemeente Waddinxveen per 1-1-2022".

Mutaties

Algemeen

Er is destijds gekozen voor het hanteren van een stabiel rentepercentage in de meer-jarenprognose van ons actief grondbeleid. Bij een afwijking van 0,5% van dit rentepercentage moet volgens de Notitie Grondexploitaties 2016, welke in de augustus 2019 is aangescherpt, aangevuld en extra toegelicht, van de Commissie BBV het percentage worden bijgesteld. Het doorberekende rentepercentage voor actief grondbeleid is 1,5% zoals ook in tabel 3 hiervoor is opgenomen. Dit percentage is gerelateerd aan het percentage van de vreemd vermogen portefeuille.

De gehanteerde jaarlijkse kostenindexatie is aangepast van 2,0% naar 3,0% voor 2022 als gevolg van de stabilisatie van het kostenniveau in de GWW-sector in 2022. De verwachting is dat die indexering ook voor 2023 dient te worden toegepast. Vanaf 2024 is gekozen om het jaarlijks te hanteren kostenindexcijfer van 2,0% weer toe te passen. Zie ook tabel 3 "Parameters per 1-1-2022 Investerings".

Nadere toelichting actieve grondexploitaties

Op dit moment lopen er zeven actieve grondexploitaties (BIE):

1. het Centrum,
2. Coenecoop III,
3. 't Suyt fase II,
4. De Dreef
5. Peter Zuidlaan
6. Gemeentelijk deel Park Triangel
7. Sleutelkwartier

Centrum

In de centrumontwikkeling volgen nog drie delen: 23 spoorwoningen (fase 1b), appartementencomplex in plaats van kantoor (fase 1b) en fase 2.

In 2021 is gestart met de bouw van de 23 spoorwoningen aan het Spoorpad. Op 16 juni 2021 is de raad akkoord gegaan met de aanpassing van de uitgangspunten voor de kantoorwoning. Hiermee is het bouwvolume vergroot en is het aantal woningen van 38 naar ca. 50 woningen gegaan. Deze veranderende uitgangspunten zorgen voor een aanpassing van de grondexploitatie. Deze veranderingen zijn in de jaarrekening 2021 doorgevoerd.

Voor fase 2 heeft contractpartij ASR aangegeven te willen ontbinden en heeft contractpartij MRP aangegeven het ontwikkelrecht voor fase 2 over te willen nemen. In 2021 is zowel de ontbindingsovereenkomst met ASR als de overeenkomst met MRP over de nieuwe uitgangspunten voor fase 2 besproken. Deze nieuwe uitgangspunten zorgen voor een aanpassing van de grondexploitatie. In februari 2022 zijn deze uitgangspunten ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad. De financiële gevolgen zijn tevens verwerkt in de actualisatie jaarrekening 2021.

Het totaal financieel resultaat van de grondexploitatiebegroting Centrum betreft circa € 5.465.000. (eindwaarde per 31-12-2026) negatief/ nadelig. Bij de administratieve afsluiting (2025) van de grondexploitatie dient de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 742.000, alsnog via een resultaatbestemming plaats te vinden. Gezien het feit dat er sprake is van een negatief resultaat, komt deze bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen ten laste van de ABG.

Coenecoop III

In 2021 zijn 5 kavels verkocht waarvan 4 kavels al zijn geleverd. De 5e verkochte kavel wordt, na het verstrekken van de omgevingsvergunning, in 2022 geleverd.

De resterende 3 kavels zijn in optie genomen. De verwachting is dat in 2022 deze resterende 3 kavels worden verkocht en geleverd. De optanten hebben hun plannen al uitgewerkt, deze worden beoordeeld door het ODMH.

De civieltechnische werkzaamheden worden uitgevoerd in relatie tot de verkoop van de kavels.

Begin 2019 is mede ten behoeve van de nog te verkopen kavels binnen het bedrijventerrein Coenecoop III door een daartoe deskundig bureau een grondprijadvies opgesteld. De in dit rapport aangegeven grondprijzen zijn verwerkt in de grondexploitatie.

In de huidige situatie is vanuit de gebruikers aangegeven dat er mobiliteitsknelpunten zijn. Na verkoop van alle kavels en ingebruikname van de gerealiseerde bedrijfspanden wordt beoordeeld of er aanvullende maatregelen getroffen moeten worden voor het oplossen van deze knelpunten.

Het totaal financiële resultaat van de grondexploitatie Coenecoop III bedraagt € 590.000 (eindwaarde per 31-12-2023) positief. Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 283.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

't Suyt Fase II

In 2021 is het bestemmingsplan in procedure gegaan. Op 15 december 2021 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan en het stedenbouwkundig plan als addendum op de welstandsnota vastgesteld. Daarnaast is in 2021 gewerkt aan het inrichtingsplan. Het college heeft dit plan op 29 oktober 2021 vastgesteld.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project 't Suyt fase 2 bedraagt circa € 1.300.000 positief (eindwaarde per 31 december 2026). Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 896.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

De Dreef

In juni 2021 is de grondexploitatie voor De Dreef vastgesteld. De afgelopen maanden is gestart met de voorbereidende werkzaamheden op de aanbesteding. Doel van deze aanbesteding is om een gebiedsontwikkelaar te selecteren die met de gemeente de planvorming gaat maken voor De Dreef.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project De Dreef bedraagt circa € 1.263.000 positief (eindwaarde per 31 december 2027). Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 458.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

Peter Zuidlaan

In kwartaal 1 van 2022 is de grondexploitatie Peter Zuidlaan vastgesteld.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project Peter Zuidlaan bedraagt circa € 89.000 positief (eindwaarde per 31 december 2026). Bij beëindiging en financieel administratief afsluiten van de grondexploitatie vindt de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 29.000 ten laste van dit financieel resultaat, alsnog via een resultaatbestemming plaats.

Gemeentelijk deel Park Triangel

Bij een voorspoedige voortgang zou de afronding van de gehele bouwlocatie kunnen plaatsvinden in het jaar 2028. Het resultaat van Park Triangel is op eindwaarde nu bepaald op een bedrag van €13.569.000. Hierbij is uitgegaan van een financiële en administratieve afronding ultimo 2028. Ten opzichte van de jaarrekening 2021 is het resultaat op eindwaarde heel licht afgenomen met name door de aanpassing van de fasering van de afname van de gronden en aangepaste rente.

Sleutelkwartier

Afgelopen jaar is deelgebied passage (locatie 7/8/9) verder uitgewerkt. Deze uitwerking is voor de zomer van 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze actualisatie is deze uitwerking verwerkt in de grondexploitatie.

Binnen de exploitatie wordt voorzien in de bouw van circa 190 woningen. De grondexploitatie bestaat uit vier deelexploitaties, per deellocatie wordt een doorkijk gegeven naar 2022 en verder:

- Overall (plankosten en hoofdinfrastructuur): In 2022 wordt naar verwachting een gedeelte van het ontwerp openbare ruimte opgeleverd, de Beukenhoflocatie. Daarnaast zijn er in 2021 fors meer plankosten gemaakt dan begroot in de grondexploitatie. Deze overschrijding was voorzien omdat er veel inzet is geleverd in 2021. Bij deze actualisatie van de begroting 2023 is een geactualiseerde plankostenraming worden opgenomen.

- Locatie 3 Oude gemeentehuis: In 2021 wordt gestart met de bestemmingsplanprocedure, in 2022 wordt deze naar verwachting afgerond.
- Locatie 4 Kerkweg oost 222: In 2022 is gestart met de bouw van de vier woningen.
- Locatie 6 Beukenhof: In 2021 wordt gestart met de bestemmingsplanprocedure, in 2022 wordt deze afgerond. Daarnaast is in deze actualisatie het definitieve programma en de definitieve grondwaarde opgenomen.
- Locatie 7/8/9 Passage: In 2022 is gestart met de bestemmingsplanprocedure. Daarnaast is er in 2022 een verdere uitwerking geweest van dit deelgebied. Deze uitwerking is in kwartaal 2 van 2022 in de gemeenteraad vastgesteld en is bij deze actualisatie verwerkt.

Het financieel resultaat van de grondexploitatie van project Sleutelkwartier bedraagt circa € 5.183.000 negatief (op eindwaarde per 31 december 2024). Bij administratieve afsluiting (2024) van de grondexploitatie dient de bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen, groot circa € 107.000, alsnog via een resultaatbestemming plaats te vinden. Gezien het feit dat er sprake is van een negatief resultaat, komt deze bijdrage aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen ten laste van de ABG.

Boekwaarde en resultaat

Tabel 5: Boekwaarde grexen

Overzicht boekwaarde mutaties/ contante waarde per 31-12-2021 (x € 1.000) exclusief tussentijdse winstneming

Project	boekwaarde per 1-1-2022 in €	V/N
Centrum	9.867	N
Coenecoop III	175	V
Triangel gemeente	2.225	N
Sleutelkwartier	3.700	N
't Suyt fase II	5.023	N
De Dreef	0	
Peter Zuidlaan	0	
Totaal	20.640	N

Tabel 6: Resultaat grexen

Samenvattend overzicht resultaat contant en op eindwaarde grexen (x € 1.000)

Project	Begroting 2023 – 2026			Jaarrekening 2021			Verschil		Eindwaarde	
	Saldo contante waarde per 01-01-2022	V/N	Eind Datum	Saldo contante waarde per 01-01-2022	V/N	Eind Datum	Saldo contante waarde per 31-12-2021	V/N	Resultaat op eind- waarde	V/N
Centrum	4.950	N	2026	4.950	N	2025	0		5.465	N
Coenecoop III	568	V	2023	568	V	2023	0		590	V
Triangel gemeente	12.226	V	2028	12.248	V	2028	22	N	13.569	V
Sleutelkwartier	4.884	N	2024	5.173	N	2024	289	V	5.183	N
't Suyt fase II	1.173	V	2026	1.173	V	2026	0		1.295	V
De Dreef	1.121	V	2027	1.121	V	2027	0		1.263	V
Peter Zuidlaan	83	V	2026	n.v.t		n.v.t	83	V	90	V
Totaal	5.337	V		5.001	V		372	V	6.159	V

Het in de tabel gepresenteerde eindwaarde resultaat per grondexploitatie is exclusief de correctie van de boekhoudkundige tussentijdse winstnemingen. De tussentijdse winstnemingen worden bepaald op basis van het saldo per jaar in relatie tot de procentuele voortgang van het project. Vanzelfsprekend maken de tussentijdse winstnemingen gedurende de looptijd de winst aan het einde van de grondexploitatie, zoals hierboven in tabel 6 weergegeven, kleiner.

Tussentijdse winstneming

In de Notitie Grondexploitatie 2016 en nog eens aangescherpt in de notitie van het BBV in juli 2019 is aangegeven op welke wijze rekening gehouden moet worden met tussentijds winst nemen bij positieve grondexploitatiecomplexen. Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat (drie criteria). Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex.

Voor het berekenen van de tussentijdse winstneming geldt de "percentage of completion methode" (POC-methode): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Dit is mogelijk wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen die aan het project zijn verbonden naar de gemeente zullen toevloeien. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Volgens het realisatiebeginsel dient in die gevallen de winst ook te worden genomen. Voor de grondexploitaties binnen de gemeente Waddinxveen geldt dat de navolgende tussentijdse winstneming worden geprognosticeerd bij de jaarrekening:

Tabel 7 Tussentijdse winstneming (bedragen x € 1.000)

Project	Cumulatieve winstneming tot en met 31/12/2021	Vermeerdering winstneming in 2022	Cumulatieve winstneming t/m 31/12/2022
Centrum	0	0	0
Coenecoop III	399	56	455
Triangel gemeente	8.163	0	8.163
Sleutelkwartier	0	0	0
't Suyt fase II	0	0	0
De Dreef	0	0	0
Peter Zuidlaan	0	0	0
Totaal	8.562	56	8.618

Bij bepaling van de hoogte van tussentijdse winstneming is de eindwaarde gebruikt waarbij tevens rekening is gehouden met de tussentijdse winstneming in voorgaande jaren. De BBV-richtlijnen (bladzijde 50 van de Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van juli 2019 op bladzijde 44 in paragraaf 6.2.) geeft aanwijzingen hoe hier mee om te gaan.

Voorzieningen en risico's

Vanuit het BBV bestaat de verplichting om voorzieningen te treffen voor grondexploitaties met een geprognostiseerd verlies. Bij de projecten van de gemeente Waddinxveen geldt dit voor de grondexploitatie Centrum (circa € 5,5 mln.) en voor Sleutelkwartier (circa € 5,2 mln.). Ten opzichte van de jaarrekening 2021 is de verliesvoorziening met € 0,3 mln. verlaagd.

Bij de projecten actief grondbeleid maken we onderscheid in generieke (conjuncturele) risico's en project specifieke risico's. In totaal zijn project specifieke risico's toegenomen met circa € 0,5 mln. Met name de risico's voor de projecten Centrum, Sleutelkwartier en de Dreef zijn aangepast op basis van nieuwe risico inschattingen Daarnaast zijn de risico's van de nieuwe grondexploitatie Peter Zuidlaan toegevoegd.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Vanaf 1 januari 2016 zijn gemeenten conform de "Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen" verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over winstgevende activiteiten. Gemeenten zijn onder de nieuwe wet in principe Vpb-plichtig voor alle werkzaamheden, die als ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. Voor de begroting 2023 – 2026 is de gemeente uitgegaan van de meest actuele data uit de grondexploitaties (1-7-2022). De getallen geven een indicatie aan van de te verwachten Vpb-last hetgeen aangemerkt kan worden als een voorlopig te betalen bedrag in het kader van de vigerende wetgeving Vpb.

Bij opmaak van deze paragraaf 7 Grondbeleid voor de jaarrekening 2021 is een definitieve aangifte gedaan voor de boekjaren 2016, 2017 en 2018. De aangifte voor het boekjaar 2019 staat gepland voor het 3e kwartaal 2022. De beide aangiften voor de boekjaren 2016 en 2017 waren negatief. Gezien het incidentele karakter van de GBf wordt de Vpb-druk gedekt uit de ABG. De onderstaande tabel is exclusief het aandeel van de Vpb druk van de C.V. Triangel (Vpb transparant).

Over het boekjaar 2018 is Vpb verschuldigd. Over het jaar 2019 wordt een fors fiscaal verlies geleden, wat inhoudt dat het fiscaal verlies verrekend kan worden met de Vpb-last over het boekjaar 2018. Per saldo is er dan geen VPB verschuldigd.

Tabel 8: Vpb-last

Boekjaar	2022	2023	2024	2025	2026
Vpb	0	0	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Vanuit de berekende voorlopige getallen op basis van de laatst gehanteerde uitgangspunten van de fiscus is te zien dat conform de laatste berekeningen over de periode 2016 t/m 2021 geen Vpb verschuldigd is. Dit is thans gebaseerd op de voorlopige verwachtingen en keuze in uitgangspunten.

Facilitair Grondbeleid

Mutaties

Conform de richtlijnen van de commissie BBV dienen alle kosten die bij facilitaire projecten worden gemaakt en welke niet kunnen worden verhaald direct te worden afgeboekt. Op het moment dat er aanvullende kosten gemaakt worden, dienen deze in het jaar dat ze worden gemaakt ten laste te worden gebracht van de ABG.

Dit is het saldo van projectverliezen en voordelige projectresultaten.

Verbonden partijen

In deze paragraaf is slechts beperkt ingegaan op de financiële resultaten van de drie verbonden partijen die betrekking hebben op het gemeentelijke grondbeleid. Verdere informatie is opgenomen in Programma 4 – Dorp in ontwikkeling en Paragraaf 6 – Verbonden Partijen.

7.4 Cijfermatige samenvatting voorzieningen en risico's

In dit hoofdstuk worden de totalen weergegeven van de voorzieningen zoals opgenomen in tabel 9. Eventuele mutaties zijn eerder in de paragraaf toegelicht.

Tabel 9 Voorzieningen

Portefeuilleonderdeel	Jaarrekening 2021	Begroting 2023 - 2026
Actief Grondbeleid	10.959	10.648
Verbonden Partijen (Grondbank)		0
Totaal	10.959	10.648

Bedragen x € 1.000

Paragraaf 8 Duurzaamheid (klimaatactie en biodiversiteit)

8.1 Concrete maatregelen, met aandacht voor haalbaarheid en betaalbaarheid

We lezen het dagelijks in de krant: de groeiende wereldbevolking en het snel toenemende verbruik van grondstoffen stellen ons voor enorme uitdagingen. Deze uitdagingen ontstaan doordat economische groei, verdeling van welvaart en de toenemende druk op onze ecosystemen niet in balans zijn. We leven op een 'te grote voet'. De ontwikkeling van de mensheid is de afgelopen eeuw ten koste gegaan van natuur en milieu. Ook Waddinxveen wil bijdragen aan de omslag naar een samenleving die beter in balans is.

We doen dit door over te gaan op andere vormen van energie en warmte (de energietransitie, waaronder de warmtetransitie) en aan een overgang naar hergebruik van grondstoffen (circulaire economie). En door rekening te houden met de verandering van ons klimaat (klimaatadaptatie) en onze natuur te herstellen (biodiversiteitsherstel). Dit noemen we de 4 transities.

Op 26 januari 2022 heeft de raad het document "Koers naar Duurzaam Waddinxveen – (her)verbinden met de natuur" vastgesteld. In dit document bespreken we de opgave waar we in Waddinxveen voor staan. We beginnen hoog-over en vertalen het naar onze eigen gemeente.

Het koersdocument is daarmee de basis voor het Collegeprogramma 2022 – 2026 en hoe het uitwerkt in de Programmabegroting.

8.2 Missie voor duurzame toekomst

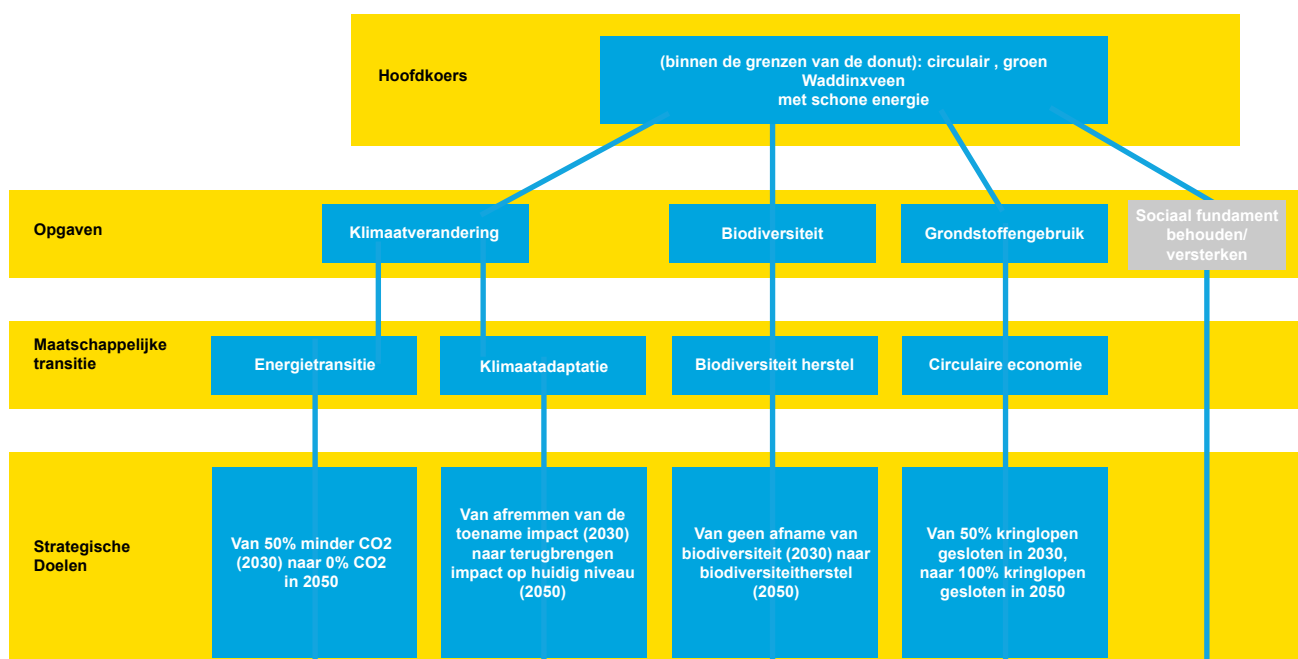
De missie voor de duurzaamheidskoers is: Waddinxveen wordt **uiterlijk in 2050 een circulaire en groene gemeente met schone energie** waarbij we gelijktijdig blijven doorwerken aan het behoud en versterken van een goede sociale basis. **In 2030 zijn we op de helft van deze opgave en overgang.**

8.3 Wat willen we bereiken?

We willen deze periode flinke stappen zetten in het realiseren van de doelstellingen uit het koersdocument
Duurzaamheid

De transities op het gebied van warmte en energie, klimaatadaptatie, biodiversiteit en grondstoffengebruik zijn ingrijpend voor iedereen. De doelen die eraan verbonden zijn, zijn ambitieus en eisen veel van de inwoners, het bedrijfsleven en alle overheden. De vraagstukken zijn moeilijk en kennen verschillende mogelijke oplossingen met erbij horende onzekerheden. Wie doet wat? Is marktwerking de oplossing? Of is een zware rol van de gemeente als aanjager en (mede-)investeerder nodig? Een inzet op alle vier de transities is belangrijk want ze versterken elkaar. We vertalen de doelen uit het koersdocument naar duidelijke maatregelen, uitgezet in de tijd. Of het te halen en te betalen is voor de inwoners is van groot belang. De rol van de gemeente, bedrijven en inwoners bij het waarmaken van de daarbij horende doelen maken we duidelijk.

Samenvatting koers duurzaamheid en de hoofddoelen:

In het koersdocument zijn voor de inwoners, ondernemers en gemeente zelf duidelijke resultaten benoemt. Als we deze resultaten halen, dan blijven we op koers liggen naar 2050. Deze beoogde resultaten gebruiken we om belangrijke initiatieven in de programma's te sturen en door middel van monitoring te kijken naar de voortgang.

8.4 Hoe gaan we ermee om?

De 4 transities zijn 1

Een transitie is een blijvende verandering van de maatschappij. De 4 transities zijn 1 grote overgang. De veranderingen zijn niet alleen technisch. Ze gaan vooral over veranderingen in de samenleving. Zo draait het bij energie niet alleen om de vervanging van aardgas voor schone energie. De opwekking van energie door nieuwe bronnen, zoals zon en wind, nemen meer ruimte in beslag dan nu. Deze zitten op daken van huizen, bedrijven, in weilanden of groenstroken. Zo krijgen inwoners direct te maken met de energievoorziening. Maatschappelijke overgangen zijn nauwelijks stuurbaar, maar wel beïnvloedbaar. Vanuit de gemeente kijken we hoe we de gewenste richting op gaan en waar nodig versterken. Dat kan met subsidies, verordeningen, vergunningen, bestemmingsplannen, inkoop- en aanbestedingsbeleid of aanvullend beleid.

Als we voor 1 van de transities aan de slag gaan, kijken we ook naar de mogelijkheden voor de andere transities. We nemen hier de mogelijkheden voor inwoners en bedrijven mee. Zo kunnen we bij een reconstructie van een straat of een buurtaanpak voor schone energie, ook meteen in gesprek met de inwoners over de tegels in hun eigen tuin.

Iedereen moet kunnen meedoen

De gevolgen zijn niet voor iedereen gelijk. Sommige inwoners of buurten zijn meer kwetsbaar of hebben minder voordeel bij kansen. We willen deze overgang op een rechtvaardige wijze, haalbaar en betaalbaar, laten plaatsvinden. Zo kan iedereen meedoen.

Natuurlijke momenten benutten

Voor inwoners, bedrijven en de gemeente, zijn er diverse natuurlijk momenten waarvan we gebruik kunnen maken om een verandering te realiseren. Dat zijn momenten waarop we iets nieuws aanschaffen, verhuizen, onze woning onderhouden, enz. Dit zijn momenten die we kunnen en moeten benutten.

Groeiende beweging als sleutel

De vier transities raken iedereen. We moeten allemaal ons gedrag aanpassen. We hebben iedereen nodig. Een maatschappelijke verandering begint altijd bij diegene die het willen en die ervoor openstaan. En start vaak al lang voordat we het een transitie noemen. In het klimaatakkoord (2019) heeft de gemeente de regierol gekregen bij de energietransitie om het proces op gang te brengen en te houden. Maar er wordt ook bewust ingezet op participatie. Inzichten uit de klimaatpsychologie en gedragsbeïnvloeding leren dat we inwoners een stem moeten geven, en hun mening moeten meewegen. We moeten inwoners informeren, maar ook inspireren, stimuleren en bovenal: helpen bij en zichtbaar maken van wat inwoners en bedrijven nu al kunnen doen. We willen een beweging in gang zetten waarbij meer inwoners en ondernemers gaan meedoen en zij ook elkaar gaan helpen.

8.5 Prioriteiten tot 2030; focus tot 2026

Alle wettelijke en (inter)nationale doelen hebben 2050 als eindpunt. Het jaar 2030 ligt al dichterbij in de toekomst en dat jaar wordt voor veel (inter)nationale acties als tussendoel gebruikt. De belangrijkste prioriteiten tot 2030 zijn als volgt. Het zijn ook de onderwerpen waarop we ons focussen tot 2026

Circulaire economie

- Kennisontwikkeling en kennis delen
- Circulaire gebiedsontwikkeling en circulair bouwen
- Circulaire verdienmodellen op en tussen bedrijventerreinen in Waddinxveen en in de regio
- Circulair leven

Energietransitie

- Verduurzamen van de glastuinbouw
- Opwekken van schone energie
- Stimuleren van schone mobiliteit
- Energiebesparing realiseren
- Aardgas vrij maken van woningen

Klimaatadaptatie

- Bepalen en oplossen van de meest kwetsbare situaties in de openbare ruimte en bij individuele inwoners en ondernemers/bedrijventerreinen
- Onttegenen en vergroenen van woningen en daken
- Beleid maken voor Klimaat-adaptief bouwen en deze toepassen

Biodiversiteit

- Onttegenen en vergroenen van woningen en daken
- Verbinden van stukjes natuur (inclusief tuinen) tot grotere natuureenheden
- (Beleid voor en toepassen van) Natuur inclusief bouwen
- Bomen planten; bomen leggen CO2 vast, houden water vast, helpen hittestress te voorkomen en zuiveren de lucht.

Overall

- Door participatie en communicatie de transitie op gang krijgen
- Ervoor zorgen dat er meer koplopers en ambassadeurs voor duurzaamheid komen

8.6 Wat gaan we ervoor doen in 2023?

Deze transitie kan de gemeente niet alleen uitvoeren. Het is een gezamenlijke opgave voor inwoners, ondernemers en overheid. We zullen de handen ineen moeten slaan om de gezondheid van ons allemaal en de leefbaarheid voor de toekomst veilig te stellen. En ervoor zorgen dat generaties die na ons komen ook een goed leven kunnen hebben.

We gebruiken bij al ons handelen duurzaamheid als basis.

Een duurzaam, toekomstbestendig Waddinxveen is de basis voor alle ontwikkelingen in de gemeente. De duurzaamheidskoers wordt in de begroting vertaald naar uitvoering en projecten in de diverse programma's. Het betekent dat in alle inhoudelijke programma's de 4 transities de basis zijn voor nieuwe ontwikkelingen en het herstel van niet duurzame situaties.

We ontwikkelen een uitvoeringsagenda die zich aanpast aan veranderende omstandigheden

Het koersdocument Duurzaam Waddinxveen beschrijft de klimaat- en biodiversiteitsopgaven en de bijbehorende 4 transities. Dit vraagt een programmatische transitie aanpak. We maken met alle beleidsvelden een uitvoeringsagenda bij het Koersdocument Duurzaamheid. We leren in de projecten en passen projecten en waar nodig ook de uitvoeringsagenda aan. Dit is nodig voor het kunnen omgaan met de snel veranderende omstandigheden en ontwikkelingen.

We nemen in college- en raadsvoorstellen de gevolgen voor duurzaamheid op

We borgen bij alle besluiten dat we de juiste keuzen maken voor toekomstige generaties voor een toekomstbestendige samenleving en leefomgeving. We voorzien alle college- en raadsvoorstellen van een inzicht in de gevolgen van het voorstel op de duurzaamheidskoers. Dit is vergelijkbaar met de generatietoets in het landelijk regeerakkoord.

We gaan de financiële risico's van klimaatverandering opnemen in de risicoparagraaf

De gevolgen van de onontkoombare opwarming laten zich lastig vertalen naar financiële risico's. Bij het opstellen van begrotingen en jaarrekeningen gaan we daar meer aandacht aan besteden. Zo willen we betere afwegingen maken.

We nemen beleidsmatige belemmeringen bruikbaar weg

Om doelen te halen staat oud beleid soms haaks op nieuw beleid. We zoeken naar bruikbare oplossingen om de belemmeringen weg te nemen (vooruitlopend op actualisatie van deze beleidsdocumenten)

We bouwen verder aan de beweging

De 4 transities zijn niet alleen technische transities, maar bovenal sociale transities. Om alle inwoners betrokken te krijgen bij de transities werken we het in de duurzaamheidskoers aangehaalde aanpak 'bouwen aan de beweging' verder uit. Zo moet het aantal actief betrokken inwoners bij de 4 transities groeien.

We monitoren integraal de voortgang en organiseren een jaarlijks transitiegesprek met de gemeenteraad

Transities gaan niet vanzelf en kennen veel onzekerheden. We ontwikkelen stapsgewijs een instrument om de voortgang te volgen (monitoring). We monitoren de voortgang van de 4 transities. We blijven in gesprek met de gemeenteraad of wij en de samenleving verder komen in de transities. Periodiek beoordelen of de gekozen rol nog het beste past. Waar we negatieve ontwikkelingen zien (zoals energiearmoede) stellen we beleidsmaatregelen voor of haken we in op landelijke maatregelen.

8.7 Financiële gevolgen

Een structureel sluitende (meerjaren)begroting hebben we als uitgangspunt. De financiële gevolgen van de koers, zoals opgenomen in deze begroting, zijn ingrijpend. Daarbij zijn de doelen voor de energietransitie in 2022 verhoogd, en deze zijn nog niet vertaald naar deze begroting. Door het rijk zijn in de Meicirculaire 2022 voor 2023 en volgende jaren nog geen middelen opgenomen die bijdragen aan de realisatie van de duurzaamheidskoers. Daarom hebben we bij de verwerking van de financiële gevolgen in deze begroting gekozen voor een terughoudende toekomstbestendige aanpak waarin we wel stappen voorwaarts gaan zetten. Hierin komt de door ons gevoelde verantwoordelijkheid duidelijk tot uitdrukking.

In bijlage 1 Nieuw beleid in deze Programmabegroting kan u ook de financiële gevolgen van de duurzaamheidskoers volgen en in welk programma ze terug te vinden zijn.

Financiële begroting

Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten

	Lasten						Baten						Saldo					
	Reke- ning 2021	Begro- ting 2022 (nawijz.)	Begro- ting 2023	Begro- ting 2024	Begro- ting 2025	Begro- ting 2026	Reke- ning 2021	Begro- ting 2022 (nawijz.)	Begro- ting 2023	Begro- ting 2024	Begro- ting 2025	Begro- ting 2026	Reke- ning 2021	Begro- ting 2022 (nawijz.)	Begro- ting 2023	Begro- ting 2024	Begro- ting 2025	Begro- ting 2026
<i>Programma's</i>																		
1 Juiste zorg voor iedereen	-28.640	-30.200	-27.647	-27.392	-26.850	-26.801	7.628	6.428	6.143	6.143	6.235	6.236	-21.012	-23.772	-21.504	-21.248	-20.615	-20.565
2 Ruimte voor iedereen	-9.012	-10.714	-11.671	-12.745	-12.733	-12.634	2.544	2.545	2.401	2.376	2.376	2.376	-6.468	-8.169	-9.270	-4.092	-10.357	-10.258
3 Groeiende gemeente	-27.026	-29.667	-22.730	-24.683	-17.556	-17.356	29.423	27.656	17.960	20.364	13.464	13.653	2.397	-2.011	-4.770	-10.369	-4.092	-3.703
4 Aantrekkelijke gemeente	-13.023	-14.095	-14.994	-15.371	-15.378	-15.596	9.323	8.696	9.119	9.326	9.382	9.462	-3.700	-5.399	-5.875	-6.045	-5.995	-6.134
5 Slagvaardige gemeente	-5.387	-6.109	-6.176	-6.129	-6.144	-6.155	621	572	612	612	612	612	-4.766	-5.537	-5.564	-5.517	-5.531	-5.543
Totaal van de programma's	-83.088	-90.785	-83.219	-86.320	-78.660	-78.542	49.538	45.897	36.236	38.822	32.070	32.339	-33.550	-44.888	-46.983	-47.498	-46.590	-46.203
<i>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>																		
6.1 Lokale heffingen	-390	-427	-457	-457	-457	-457	8.357	8.353	8.353	8.353	8.353	8.353	7.967	7.926	7.895	7.896	7.896	7.896
6.2 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	0	46.313	52.741	54.048	54.834	54.992	50.173	46.313	52.741	54.048	54.834	54.992	50.173
6.3 Treasury, aandelen en dividend	-1.889	-1.974	-2.094	-2.547	-2.402	-2.496	2.111	2.163	2.821	2.997	2.936	2.912	222	189	727	449	534	416
6.4 Ov alg dekkingsmiddelen en onvoorzien	-429	-607	-2.550	-2.603	-2.585	-2.581	305	0	0	0	0	0	-124	-607	-2.550	-2.603	-2.585	-2.581
6.5 Overhead	-9.757	-10.540	-10.264	-9.863	-9.845	-9.746	246	0	0	0	0	0	-9.511	-10.540	-10.264	-9.863	-9.845	-9.746
6.6 Vennootschapsbelasting	-27	-15	-15	-15	-15	-15	0	0	0	0	0	0	-27	-15	-15	-15	-15	-15
Totaal Alg. dekkingsmidd/ onvoorzien	-12.493	-13.562	-15.380	-15.485	-15.305	-15.295	57.330	63.257	65.223	66.184	66.281	61.438	44.838	49.696	49.843	50.699	50.977	46.144
Totaal (vóór winstbestemming)	-95.581	-104.347	-98.599	-101.804	-93.964	-93.836	106.869	109.155	101.459	105.006	98.351	93.777	11.288	4.808	2.860	3.201	4.386	-59
	Stortingen						onttrekkingen						Saldo					
<i>Mutaties in reserves:</i>																		
1 Juiste zorg voor iedereen	-1.210	-61	0	0	0	0	261	109	1	0	0	0	-949	48	1	0	0	0
2 Ruimte voor iedereen	-6.548	-494	-1.925	-2.898	-3.452	-25	6.659	1.679	1.213	2.458	2.544	1.685	111	1.185	-712	-440	-908	1.660
3 Groeiende gemeente	-6.057	-5.599	-4.636	-3.444	-5.598	-2.098	1.781	1.322	4.126	2.599	4.678	1.261	-4.276	-4.277	-510	-844	-920	-837
4 Aantrekkelijke gemeente	-485	-2.455	-1.650	0	0	0	241	2.873	1.945	409	255	200	-244	418	295	409	255	200
5 Slagvaardige gemeente	0	-19	0	0	0	0	52	0	0	0	0	0	52	-19	0	0	0	0
6.2 Algemene uitkering	-517	0	0	0	0	0	369	0	0	0	0	0	-148	0	0	0	0	0
6.4 Ov alg dekkingsmiddelen en onvoorzien	-228	0	0	0	0	0	107	0	0	0	0	0	-121	0	0	0	0	0
6.5 Overhead	0	0	0	0	0	0	49	13	0	0	0	0	49	13	0	0	0	0
6.6 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	-15.045	-8.627	-8.211	-6.342	-9.050	-2.123	9.519	5.995	7.285	5.467	7.477	3.146	-5.526	-2.632	-926	-875	-1.573	1.023
Saldo na winstbestemming	-110.626	-112.974	-106.810	-108.146	-103.014	-95.959	116.387	115.150	108.744	110.473	105.828	96.923	5.762	2.176	1.934	2.327	2.813	964

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Inleiding

De Programmabegroting 2023 – 2026 is de eerste begroting in deze raads-/collegeperiode. Het begrotingsjaar 2023 is een overgangsjaar. Bijvoorbeeld bij de groei van de maatschappelijke voorzieningen door groei van de gemeente hebben we op dit moment nog geen inzicht in de incidentele en structurele financiële gevolgen. Hiervoor moeten we in 2023 eerst verkenningen en onderzoeken uitvoeren. Daarnaast zijn er andere onzekerheden en risico's die we in het Voorwoord van deze begroting beschrijven.

Volgens ons collegeprogramma 2022 – 2026 is een structureel en reëel evenwichtig sluitende (meerjaren)begroting het voornaamste uitgangspunt voor het financieel beleid. Daarbij zien we in de saldi van deze begroting het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026. Oorzaak hiervan is dat het kabinet Rutte IV nog geen uitspraken heeft willen doen over de bekostiging uit het gemeentefonds (algemene uitkering) ná 2025.

Onze gemeente blijft voor het jaar 2023 op basis van deze begroting ongewijzigd onder 'repressief toezicht' van de financieel toezichthouder, de Provincie Zuid-Holland. Bij deze vorm van toezicht is geen goedkeuring van raadsbesluiten met financiële gevolgen door de provincie nodig.

Begrotingsuitgangspunten 2023 - 2026

Statische begroting 2024 - 2026

De begroting 2023 – 2026 is evenals voorgaande jaren een zogenaamde statische begroting voor de jaren 2024 - 2026. Dit betekent dat we alleen voor het begrotingsjaar 2023 de structurele gevolgen van prijs-, loonontwikkeling en groei van de gemeente verwerken. Dit naar de inzichten tijdens de samenstelling van deze begroting. De jaren 2024 – 2026, inclusief de algemene uitkering, ramen we dus in constante prijzen/lonen en zonder groei.

Algemene uitkering

De ramingen van de baten algemene uitkering hebben we gebaseerd op de Meicirculaire 2022 en de op dat moment bekende areaal gegevens. Dit inclusief onze verwachting van het aantal woningen en inwoners per 1 januari 2023. Over de gevolgen van deze circulaire voor de begrotingsjaren 2022 – 2026 hebben we de raad in een memo bij de 1e Burap 2022 geïnformeerd.

De VNG, het IPO en het rijk hebben daarna verdere afspraken gemaakt over de verwerking van de Hervormingsagenda jeugdzorg in de begrotingsjaren 2024 tot en met 2026. Ze hebben het volgende afgesproken:

- Gemeenten mogen hun aandeel in de rijksbijdrage op basis van de hervormingsagenda van macro respectievelijk € 1.265 miljoen, € 758 miljoen en € 367 miljoen voor 100% verwerken via een stelpost in de algemene uitkering en
- Gemeenten mogen hun aandeel in de besparing in de lasten jeugdzorg volgens het Regeerakkoord Rutte IV van respectievelijk € 100 miljoen, € 500 miljoen en € 500 miljoen verwerken via een stelpost onder de lasten jeugdzorg.

We hebben de gevolgen voor de gemeente Waddinxveen verwerkt in deze begroting. De hiermee samenhangende stelposten in deze begroting voor de jaren 2024 tot en met 2026 zien er als volgt uit:

- Stelpost baten algemene uitkering respectievelijk € 1.608.000, € 964.000 en € 467.000 en
- Stelpost besparing lasten jeugdzorg respectievelijk € 127.000, € 636.000 en € 636.000.

Hierdoor is de stelpost van 75% rijksbijdrage op basis van de hervormingsagenda in de algemene uitkering van respectievelijk € 1.302.000, € 1.199.000 en € 827.000, uit de begroting 2022 – 2025, komen te vervallen. Deze is niet meer actueel.

In de meicirculaire en deze begroting zijn ook de herverdeelde effecten van de herijking verdeling gemeentefonds en de gevolgen voor de algemene uitkering vanaf 2023 verwerkt. Dit inclusief het bijbehorend ingroeipad.

Inflatoire ontwikkelingen 2023

Volgens het collegeprogramma nemen we jaarlijks in de begroting realistisch onderbouwde ramingen op voor prijs-, loonontwikkeling en groei van de gemeente. Voor het opvangen van de verwachte prijs- en loonontwikkeling 2023 is de structurele bijdrage inflatoire ontwikkeling 2023 in de Meicirculaire 2022, in afwijking van voorgaande begrotingen, niet meer toereikend. De bijdrage hierin is in de meicirculaire voor 2023 structureel gemiddeld € 861.000 (circa 50%).

Prijsontwikkeling 2023 volgens Meicirculaire 2022

De verwachte prijsontwikkeling 2023 is gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de Nationale consumentenprijsindex (cpi) in de Meicirculaire 2022. In de Meicirculaire is een verwachting voor 2023 opgenomen van +/- 2,4%. We nemen een structurele stelpost prijsontwikkeling voor 2023 in deze begroting op van € 1.100.000.

- Loonontwikkeling 2023 volgens Meicirculaire 2022

De huidige Cao gemeenteammbtenaren loopt tot 1 januari 2023. Daarom is de verwachte loonontwikkeling 2023 gebaseerd op de verwachte ontwikkeling van de Loonvoet sector overheid in de Meicirculaire 2022. In de meicirculaire is een verwachting voor 2023 opgenomen van +/- 3,6%. We nemen een structurele stelpost loonontwikkeling voor 2023 in deze begroting op van € 600.000.

- Prijs- en loonontwikkeling verwachtingen augustus 2022

We zien dat in augustus 2022 de verwachte Nationale consumentenprijsindex (cpi) voor 2023 is gestegen van +/- 2,4% naar +/- 4,3%. De verwachte Loonvoet sector overheid is gedaald van +/- 3,6% naar +/- 3,0%. Hierdoor zou de stelpost prijsontwikkeling voor 2023 moeten worden verhoogd met € 900.000. De stelpost loonontwikkeling voor 2023 zou moeten worden verlaagd met € 100.000. Per saldo een structureel nadeel van € 800.000. We nemen, rekening houdend met een verwachte 50% bijdrage uit de algemene uitkering (zie voorgaand) in deze begroting een aanvullende stelpost prijs- en loonontwikkeling op van per saldo € 400.000. Dit vooruitlopend op de Septembercirculaire 2022.

- Subsidies

We handhaven in 2023 de indexering van subsidies voor de looncomponent als compensatie voor gestegen loonkosten (en loongerelateerde kosten) die een gevolg zijn van Cao-afspraken. Voor de bepaling van de hoogte van deze indexering sluiten we aan bij de Nationale consumentenprijsindex (cpi). Vanwege de uitzonderlijke situatie op de energiemarkt handhaven we in 2023 ook de indexering van subsidies voor de gestegen energiekosten. Ook hierbij sluiten we aan bij de consumentenprijsindex. De gevolgen van de indexeringen dekken we uit de in het voorgaande toegelichte stelpost prijspeilontwikkeling 2023.

Verbonden partijen

De ramingen voor de verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, hebben we gebaseerd op de begrotingen 2023 – 2026 van deze partijen. Hierbij is voor een aantal gemeenschappelijke regelingen in het samenwerkingsgebied Hollands-Midden een financiële kaderstelling voor de prijs- en loonontwikkeling 2023 als uitgangspunt vastgesteld. Dit betreft de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Veiligheidsregio Hollands-Midden (VRHM);
- Regio Midden-Holland;
- Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH);
- Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg (RDOG) en
- Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR).

De begrotingen 2023 – 2026 van de verbonden partijen zijn in de raad van 1 juni 2022 voorzien van zienswijzen. Deze begrotingen zijn vervolgens door de besturen van de verbonden partijen vastgesteld. De gevolgen van de loon- en prijsontwikkeling 2023 in deze begrotingen zijn vanaf 2023 € 161.000 per jaar. Deze hebben we in deze begroting gedekt uit de in het voorgaande toegelichte stelpost prijsontwikkeling 2023. Overige ontwikkelingen zijn verwerkt in de saldi van deze begroting.

Groei en formatie

We zien het aantal woningen en inwoners van onze gemeente hard groeien. Dit heeft gevolgen voor de formatie voor de uitvoering van de bestaande taken. Daarom hebben we in deze begroting een bijstelling van de formatie voor deze taken opgenomen van per saldo +/- 5,25 formatieplaats met ingang van 2023. Hiervan komt 1 formatieplaats, door de tijdelijkheid, weer te vervallen met ingang van 2026. Voor de financiële gevolgen hebben we (gedeeltelijke) dekkingsmiddelen gevonden binnen de begroting. Daardoor is er sprake van een beperkte toename van de lasten vanaf 2023 met € 165.000 per jaar, dalend naar € 74.000 per jaar vanaf 2026. Dit is exclusief de bijstelling van de raming voor opleidingskosten.

Beheerplannen (onderhoud kapitaalgoederen)

De in deze begroting opgenomen financiële gegevens van de beheerplannen hebben we gebaseerd op de door de raad vastgestelde beheerplannen voor onder andere openbare ruimte en gemeentelijk vastgoed. Zoals eerder toegelicht groeit onze gemeente hard. Dit is zichtbaar in de groei van de gemeentegegevens en de baten algemene uitkering. Maar ook onder andere in de groei van de te onderhouden arealen in het kader van het beheerplan openbare ruimte. In de volgende bijstelling van de beheerplannen openbare ruimte zullen de structurele financiële gevolgen hiervan zichtbaar worden. Vooruitlopend hierop is in de Programmabegroting 2019 - 2022 besloten om vanaf 2019 jaarlijks 50% van de financiële groei van de algemene uitkering die samenhangt met de woningen en inwoners als structurele stelpost te reserveren voor de actualisatie van de beheerplannen. In deze begroting hebben we dit aangepast. We hebben een aansluiting gezocht bij de ontwikkeling van het bijbehorende (oude) cluster in de algemene uitkering. In deze begroting hebben we op basis hiervan een structurele stelpost areaaluitbreiding openbare ruimte van € 196.000 voor 2023 opgenomen.

Door de herijking verdeling gemeentefonds vanaf 2023 en de wijziging van de clusterindeling in de algemene uitkering zal de basis voor de bepaling van de structurele stelpost areaaluitbreiding openbare ruimte vanaf de begroting 2024 – 2027 opnieuw moeten worden bepaald.

Onvoorzien

In het kader van de ombuigingen in de begroting 2020 – 2023 is deze stelpost m.i.v. 2020 gesteld op € 1 per jaar voor de gehele gemeente.

Precariobelasting

De overgangstermijn voor de afschaffing van de precariobelasting voor nutsnetwerken is in 2017 verkort van 10 naar 5 jaar. Gemeenten mochten tot uiterlijk 1 januari 2022 nog precariobelasting op nutsnetwerken heffen. We hebben deze precariobelasting in volledige omvang tot en met het begrotingsjaar 2021 geheven, waarbij niet meer is geïndexeerd. Met ingang van 2017 is van de opbrengst precariobelasting jaarlijks cumulatief 10% gestort in een Reserve afbouw precariobelasting. Dus 2017 10% oplopend naar 50% in 2021. Deze reservering valt in periode 2022 - 2026 cumulatief dalend met 10% vrij, dus 2022 50% aflopend naar 10% in 2026. Hiermee is toch een overgangstermijn van 10 jaar gerealiseerd in de begroting.

Nieuw beleid

Het in de begroting opgenomen nieuw beleid 2023 – 2026 is nagenoeg volledig gebaseerd op ons collegeprogramma 2022 – 2026, inclusief de hierin opgenomen wettelijke en onvermijdelijke ontwikkelingen. De dekking voor de structurele gevolgen van het nieuw beleid komt uit:

- ‘oud voor nieuw’,
- de groei van de algemene uitkering door groei van de gemeente (voor zover niet ingezet voor hiermee samenhangende lasten bestaand beleid) en
- de reële groei van de accressen van de algemene uitkering (voor 2022 tot en met 2025 vanaf de Meicirculaire 2022 bevroren).

De financiële gevolgen van het incidenteel nieuw beleid 2023 – 2026 hebben we in deze begroting gedekt uit structurele begrotingsoverschotten.

Duurzaamheidskoers

In ons collegeprogramma 2023 – 2026 staat dat we overgedragen en/of uitgebreide taken ‘voor zover’ mogelijk incidenteel in de (meerjaren)begroting opnemen. Dit zolang de financiële ondersteuning vanuit het rijk niet beschikbaar is.

De financiële gevolgen van de onder het nieuw beleid opgenomen duurzaamheidskoers zijn ingrijpend. Door het rijk zijn in de Meicirculaire 2022 voor 2023 en volgende jaren nog geen middelen opgenomen die bijdragen aan de realisatie van de duurzaamheidskoers. Daarom hebben we bij de verwerking van de financiële gevolgen in deze begroting gekozen voor een terughoudende toekomstbestendige aanpak. Hierin komt de door ons gevoelde verantwoordelijkheid duidelijk tot uitdrukking.

Toelichting saldi 2023 - 2026

In onderstaande tabel geven we inzicht in de aanpassingen ten opzichte van de saldi zoals opgenomen in de Programmabegroting 2022 – 2025 na wijziging:

Toelichting saldi 2023 - 2026	2023		2024		2025		2026	
Vertreksaldi Programmabegroting 2022 - 2025 tot en met raad 6 juli 2022	2.112	V	1.286	V	1.197	V	842	V
<i>1e Burap 2022</i>								
- Algemene uitkering / Decembecirculaire 2021	119	V	118	V	120	V	193	V
- Algemene uitkering / Meicirculaire 2022	5.563	V	6.621	V	7.200	V	2.428	V
- Overig	-103	N	70	V	25	V	64	V
<i>Inflatoire ontwikkelingen 2023</i>								
- Prijsontwikkeling 2023	-1.100	N	-1.100	N	-1.100	N	-1.100	N
- Loonontwikkeling 2023	-600	N	-600	N	-600	N	-600	N
- Algemene uitkering / Meicirculaire 2022	871	V	865	V	859	V	851	V
- Aanvullende stelpost prijs- en loonontwikkeling 2023	-400	N	-400	N	-400	N	-400	N
<i>Areaaluitbreiding 2023 woningen + inwoners</i>								
- Beheerplannen openbare ruimte areaaluitbreiding 2023	-196	N	-196	N	-196	N	-196	N
- Algemene uitkering / Meicirculaire 2022	622	V	620	V	624	V	631	V
<i>Hervormingsagenda Jeugd --> VNG 9-8-2022</i>								
- Algemene uitkering			307	V	-236	N	-360	N
- Stelpost uitgaven Jeugd			127	V	636	V	636	V
<i>Groei en formatie</i>								
- Bijstelling formatie door areaaluitbreiding (incl. opleidingskosten)	-239	N	-239	N	-248	N	-148	N
<i>Verbonden partijen</i>								
- Begrotingen 2023 - 2026	-204	N	-133	N	-103	N	-46	N
<i>Kapitaallasten incl. renteomslag + financieringstekort</i>								
- Kapitaallasten	14	V	71	V	71	V	192	V
- Rente financieringstekort	129	V	-278	N	-124	N	-254	N
<i>Overigen</i>								
- Actualisatie begroting zwembad	22	V	22	V	22	V	22	V
- Overigen	281	V	292	V	248	V	324	V
Saldi Programmabegroting 2023 - 2026 bestaand beleid	6.891	V	7.453	V	7.997	V	3.079	V
<i>Nieuw beleid 2023 - 2026</i>								
- Duurzaamheidskoers - Structureel	-1.066	N	-1.148	N	-1.153	N	-1.153	N
- Duurzaamheidskoers - Incidenteel	-593	N	-711	N	-606	N	-338	N
- Overig - Structureel	-510	N	-625	N	-625	N	-625	N
- Overig - Incidenteel	-888	N	-243	N			0	
Nieuw beleid 2023 - 2026	-3.057	N	-2.727	N	-2.383	N	-2.116	N
Saldi Programmabegroting 2023 - 2026 inclusief nieuw beleid	3.834	V	4.727	V	5.613	V	964	V
- Storting bestemmingsreserve nieuw zwembad	-1.900	N	-2.400	N	-2.800	N	0	
Saldi Programmabegroting 2023 - 2026	1.934	V	2.327	V	2.813	V	964	V

Bedragen * € 1.000,-

Waarvan:

	2023		2024		2025		2026	
Saldi incidentele lasten en baten	-4.180	N	-3.571	N	-3.515	N	-380	N

Bedragen * € 1.000,-

De incidentele baten en lasten zijn gespecificeerd in de toelichting op de staat van incidentele baten en lasten van deze begroting.

	2023		2024		2025		2026	
Saldi incidentele lasten en baten	6.115	V	5.898	V	6.328	V	1.344	V

Bedragen * € 1.000,-

Saldi Programmabegroting 2023 – 2026 bestaand beleid

Vertrekpunt voor de samenstelling van deze begroting is de Programmabegroting 2022 – 2025. Deze is aangevuld met de besluitvorming van de raad met financiële gevolgen tot en met de raadsvergadering van 6 juli 2022.

De 1e Burap 2022 is op 21 september 2022 vastgesteld door de raad. De gevolgen voor de jaren 2023 – 2026 hebben we in deze begroting verwerkt.

In deze begroting hebben we de kapitaallasten (afschrijving en rente) samenhangend met het meerjareninvesteringsprogramma (zie Bijlage 2 van deze begroting) en de rentelasten samenhangend met de financieringsbehoefte bijgesteld naar de laatste inzichten. Onderdeel van het Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed is de renovatie van Sporthal de Duikelaar in 2025. De hiermee samenhangende kapitaallasten zijn met ingang

van 2026 structurele lasten voor de begroting. Dit is ook van toepassing op de investeringen 2025 beheerplannen openbare ruimte, gemeentelijk waterplan en gemeentelijk vastgoed.

De begroting zwembad hebben we voor 2023 – 2026 bijgesteld.

Dit geeft de volgende saldi:

	2023		2024		2025		2026	
Saldi Programmabegroting 2023 - 2026 bestaand beleid	6.891	V	7.453	V	7.997	V	3.079	V

Bedragen * € 1.000,-

Saldi Programmabegroting 2023 – 2026 incl. nieuw beleid

Voor een toelichting op het nieuw beleid 2023 – 2026 verwijzen we naar de programma's en het onderdeel algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien van deze begroting. Verwezen wordt ook naar de voorgaande Begrotingsuitgangspunten 2023 - 2026, onderdeel nieuw beleid.

Een samenvatting van de financiële gevolgen nieuw beleid hebben we opgenomen in de Bijlage 1 van deze begroting.

Dit geeft de volgende saldi:

	2023		2024		2025		2026	
Saldi Programmabegroting 2023 - 2026 incl. nieuw beleid	3.834	V	4.727	V	5.613	V	964	V

Bedragen * € 1.000,-

Saldi Programmabegroting 2023 – 2026

Op 26 januari 2022 heeft de raad besloten over de Visie toekomst van het zwembad voor na 2030. In de voorgaande vergadering van 15 december 2021 heeft de raad de motie 'Sparen voor een nieuw zwembad' aangenomen. In de motie wordt het college verzocht:

- Bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 een bestemmingsreserve 'Nieuw zwembad' in te stellen die bij de bouw van een nieuw zwembad kan worden omgezet in een afschrijvingsreserve.
- Bij de toekomstige jaarrekeningen met een voorstel te komen voor de hoogte van de storting in de bestemmingsreserve 'Nieuw zwembad'.

In de resultaatbestemming van de Jaarstukken 2021 heeft de raad € 2 miljoen aan deze reserve toegevoegd.

De saldi van de begrotingsjaren 2023 – 2025 incl. nieuw beleid vallen hoog uit. Daarom zijn we van mening dat reeds in deze begroting aanvullende stortingen in deze reserve kunnen worden gedaan. Daarvan storten we in 2023, 2024 en 2025 circa 50% hiervan in deze reserve. Dit zijn respectievelijk € 1,9, € 2,4 en € 2,8 miljoen. Hiermee komt de reserve eind 2025 op € 9,1 miljoen.

Dit geeft de volgende saldi:

	2023		2024		2025		2026	
Saldi Programmabegroting 2023 - 2026	1.934	V	2.327	V	2.813	V	964	V

Bedragen * € 1.000,-

EMU-saldo

		2022	2023	2024	2025	2026
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserve	4.808	2.860	3.201	4.386	-59
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	4.610	5.811	7.464	7.847	7.846
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	872	1.344	-3.790	1.345	-4.200
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-22.702	-17.296	-12.146	-14.334	-6.180
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0	0	0
6	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijpmaken en dergelijke	-15.475	-7.968	-7.715	-3.005	-2.565
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	22.823	14.054	12.231	12.594	7.099
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-1.705	-1.661	-1.676	-1.717	-1.739
10	Lasten in verband met transacties met derden die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0	0	0	0
11	Boekwinst bij verkoop van effecten	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-6.769	-2.857	-2.431	7.116	201

Staat van incidentele baten en lasten

Staat van baten en lasten Incidenteel

	Begro- ting 2022 (na wijz.)	Begro- ting 2023	Begro- ting 2024	Begro- ting 2025	Begro- ting 2026	Begro- ting 2022 (na wijz.)	Begro- ting 2023	Begro- ting 2024	Begro- ting 2025	Begro- ting 2026	Begro- ting 2022 (na wijz.)	Begro- ting 2023	Begro- ting 2024	Begro- ting 2025	Begro- ting 2026
<u>Programma's</u>															
1 Juiste zorg voor iedereen	-2.676	-30	0	0	0	0	0	0	0	0	-2.676	-30	0	0	0
2 Ruimte voor iedereen	-684	-437	0	0	0	44	24	0	0	0	-641	-413	0	0	0
3 Groeiende gemeente	-25.475	-17.447	-19.240	-12.225	-12.067	24.765	17.048	19.477	12.594	12.782	-710	-398	236	368	715
4 Aantrekkelijke gemeente	-273	-313	-193	0	0	0	0	0	0	0	-273	-313	-193	0	0
5 Slagvaardige gemeente	-100	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	-100	-5	0	0	0
<u>Totaal van de programma's</u>	-29.209	-18.231	-19.433	-12.225	-12.067	24.809	17.072	19.477	12.594	12.782	-4.400	-1.159	44	368	715
<u>Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien</u>															
6.1 Lokale heffingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.2 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	120	59	59	60	60	120	59	59	60	60
6.3 Treasury, aandelen en dividend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.4 Ov alg dekkingsmiddelen en onvoorzien	-6	-14	-14	-8	-8	0	0	0	0	0	-6	-14	-14	-8	-8
6.5 Overhead	-458	-473	-440	0	0	0	0	0	0	0	-458	-473	-440	0	0
6.6 Vennootschapsbelasting	-10	-10	-10	-10	-10	0	0	0	0	0	-10	-10	-10	-10	-10
<u>Totaal Alg. dekkingsmidd/onvoorzien</u>	-474	-497	-464	-18	-18	120	59	59	60	60	-354	-438	-405	42	42
Totaal (vóór winstbestemming)	-29.682	-18.728	-19.897	-12.243	-12.085	24.929	17.131	19.536	12.653	12.842	-4.754	-1.597	-361	410	757
	Stortingen					onttrekkingen									
<u>Mutaties in reserves:</u>															
1 Juiste zorg voor iedereen	-61	0	0	0	0	99	0	0	0	0	38	0	0	0	0
2 Ruimte voor iedereen	-494	-1.925	-2.898	-3.452	-25	812	-162	480	634	7	318	-2.087	-2.418	-2.818	-18
3 Groeiende gemeente	-5.599	-4.636	-3.444	-5.598	-2.098	1.275	4.079	2.552	4.491	979	-4.324	-557	-891	-1.107	-1.119
4 Aantrekkelijke gemeente	-2.455	-1.650	0	0	0	2.583	1.711	99	0	0	128	61	99	0	0
5 Slagvaardige gemeente	-19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-19	0	0	0	0
6.2 Algemene uitkering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.4 Ov alg dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.5 Overhead	0	0	0	0	0	13	0	0	0	0	13	0	0	0	0
6.6 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties in reserves	-8.627	-8.211	-6.342	-9.050	-2.123	4.780	5.628	3.131	5.125	986	-3.847	-2.584	-3.211	-3.925	-1.137
Saldo na winstbestemming	-38.309	-26.939	-26.239	-21.293	-14.208	29.709	22.758	22.667	17.778	13.828	-8.600	-4.180	-3.572	-3.515	-380

Toelichting op het overzicht van incidentele baten en lasten

Programma 1 Juiste zorg voor iedereen

Lokaal mantelzorg

In 2023 stellen wij een visie op voor mantelzorgers en beleid. Ook wordt hierbij een uitvoeringsprogramma opgesteld. In 2023 wordt hiervoor eenmalig € 30.000 begroot. Het opstellen van beleidsvisies en uitvoeringsprogramma's beschouwen wij als incidentele lasten.

Programma 2 Ruimte voor iedereen

Visie maatschappelijke voorziening i.r.t. groei

In 2023 is er incidenteel € 115.000 begroot voor een eenmalige visie over de maatschappelijke voorzieningen in Waddinxveen, in relatie tot de groei van de gemeente. Het opstellen van beleidsvisies beschouwen wij als incidentele lasten.

Preventie

Voor het lokale preventieakkoord is in 2023 € 76.000 begroot. Na 31 december 2023 stopt het preventieakkoord. Er is dus sprake van concrete onvoorwaardelijke einddatum, waardoor deze post als incidenteel is geoormerkt.

Inventarisatie/vervanging loden leiding

In 2023 is er incidenteel € 50.000 begroot voor een eenmalig onderzoek naar loden leidingen en de mogelijke vervanging daarvan. Dit staat los van het reguliere onderhoud. Eenmalige onderzoeken beschouwen wij als incidentele lasten.

IHP 2024-2040

In 2023 is er incidenteel € 50.000 begroot voor het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Het opstellen van beleidsvisies beschouwen wij als incidentele lasten.

Sloop Joh. Postlaan Gymlokaal

In 2023 wordt het gymlokaal aan de Johannes Postlaan gesloopt. Sloopkosten zijn per definitie incidentele kosten. Er is hiervoor € 45.000 begroot.

Eenmalige kosten Theo Thijssenschool

Voor de sanering en sloop van de locatie voor de uitbreiding van de Theo Thijssenschool en de wijziging van het bestemmingsplan is incidenteel € 40.000 beschikbaar in 2023. Sloopkosten zijn per definitie incidenteel. Ook de wijziging van het bestemmingsplan is een eenmalige kostenpost.

Duurzaamheid en ventilatie scholen

In 2023 is er incidenteel € 25.000 begroot voor een eenmalig onderzoek naar de duurzaamheid en ventilatie van scholen in het basisonderwijs. Dit staat los van het IHP en van het reguliere onderhoud. Eenmalige onderzoeken beschouwen wij als incidentele lasten.

Subsidiegeld cultuurfonds

In 2022 en 2023 is er in beide jaren € 12.500 begroot voor het tijdelijke innovatiefonds cultuur. Aangezien het innovatiefonds cultuur eindigt eind 2023, zijn deze lasten incidenteel geoormerkt.

Programma 3 Groeiende gemeente

Grondexploitaties

In dit programma zitten diverse grondexploitaties. Grondexploitaties zijn per definitie incidenteel.

Opstellen gebiedsvisies

In 2023 is er eenmalig € 225.000 beschikbaar voor het opstellen van een ruimtelijke visie op de groei van Waddinxveen op. Het opstellen van beleidsvisies beschouwen wij als incidentele lasten.

Duurzaamheid

Voor diverse eenmalige projecten op het gebied van duurzaamheid is in 2023 eenmalig € 125.000 beschikbaar. Er is sprake van concrete onvoorwaardelijke einddatum, waardoor deze post als incidenteel is geoormerkt.

Verduurzamen energievoorziening glastuinbouw Zuidplaspolder

In 2023, 2024 en 2025 is in ieder jaar € 75.000 begroot voor de energietransitie glastuinbouw Zuidplaspolder. Het opstellen van nieuw beleid beschouwen we als incidentele lasten.

Regionale Energie Strategie

In 2023, 2024 en 2025 is in ieder jaar € 50.000 begroot voor het opstellen van een Regionale Energie Strategie. Dit geld is bedoeld voor de opstartfase en staat los van de structureel aangevraagde fte's. Het opstellen van nieuw beleid zien wij als incidentele lasten.

Inzicht ondergronds ruimtebeslag

In 2023 en 2024 begroten wij in beide jaren € 50.000 voor een onderzoek naar de ondergrondse infrastructuur. Onderzoeken beschouwen wij als incidentele lasten.

Opstellen beleid duurzaamheidsvraagstukken

In 2023 begroten we € 60.000 en in 2024 € 75.000 voor het opstellen van beleid voor duurzaamheidsvraagstukken. Het eenmalig opstellen van beleid beschouwen wij als incidentele lasten.

Ondersteuning subsidiemogelijkheden

In 2023, 2024 en 2025 begroten wij ieder jaar € 20.000 voor het organiseren van een goed subsidieproces. Dit zal stoppen na 31-12-2025. Er is dus sprake van concrete onvoorwaardelijke einddatum, waardoor deze post als incidenteel is geoormerkt.

Lokale visie bedrijventerreinen

In 2023 is er eenmalig € 50.000 begroot voor het opstellen van een bedrijventerreinen visie. Eenmalige onderzoeken beschouwen wij als incidentele lasten.

Geïntegreerde stimuleringsregeling

In 2023 is er eenmalig € 30.000 begroot voor een onderzoek naar geïntegreerde stimuleringsregeling voor de transities. Het eenmalig opstellen van beleid beschouwen wij als incidentele lasten.

Duurzame vervoerswijze

In 2023 en 2024 is in beide jaren € 25.000 begroot voor het opstellen van een duurzame vervoerswijze. Het opstellen van nieuw beleid beschouwen wij als incidentele lasten.

A12 Corridor

In 2023 en 2024 is in beide jaren € 20.000 begroot voor de samenwerkingsovereenkomst logistieke hotspot A12 corridor. De overeenkomst loopt na 2024 af en daarom worden deze lasten door als incidenteel geoormerkt.

Opstellen beleid klimaatadaptatie

In 2023 is er eenmalig € 20.000 begroot voor het opstellen van nieuw beleid voor klimaatadaptatie. Het opstellen van nieuwe beleidsdocumenten beschouwen wij als incidentele lasten.

*Programma 4 Aantrekkelijke gemeente***Vergunningenstelsel parkeerzone centrum**

In 2023 is er eenmalig € 125.000 voor het opstellen van een vergunningenstelsel voor een parkeerzone rondom het centrum. Dit betreft eenmalige opstartkosten en die beschouwen wij als incidenteel.

Visie natuur- en recreatiegebieden

In 2023 en 2024 is er in beide jaren € 68.000 begroot voor het opstellen van een visie op natuur- en recreatiegebieden. Het opstellen van beleidsvisies beschouwen wij als incidentele lasten.

Visie duurzame leefomgeving

In 2023 is er eenmalig € 75.000 begroot voor het opstellen van een visie duurzame leefomgeving. Het opstellen van beleidsvisies beschouwen wij als incidentele lasten.

Zwerfafval

In 2023 is er eenmalig € 45.000 begroot voor het opstellen van een actieplan voor het tegengaan van zwerfafval. Het opstellen van een actieplan beschouwen wij als incidentele lasten.

*Programma 5 Slagvaardige gemeente***Verordening samenlevingsparticipatie**

In 2023 is er eenmalig € 5.000 begroot voor het opstellen van een participatieverordening. Het opstellen van nieuwe beleidsdocumenten beschouwen wij als incidentele lasten.

*Programma 6: Overige dekkingsmiddelen en onvoorzien***Formatie en bijbehorende lasten**

Omdat er op dit moment veel taken op ons af komen, zijn er een aantal tijdelijke fte's opgenomen in de streefformatie. Er is hierbij steeds sprake van een concrete onvoorwaardelijke einddatum, waardoor deze posten als incidenteel zijn geoormerkt. Ook hier bijbehorende lasten zoals een tijdelijke stijging van de kantoorkosten zijn geoormerkt als incidenteel.

Uiteenzetting van de financiële positie

Totaaloverzicht

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de verwachte balanscijfers voor de jaren 2022 tot en met 2026. Ter vergelijking zijn de balanscijfers van de jaarrekening 2021 vermeld.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ACTIVA						
Vaste activa						
- Immateriële vaste activa	181	162	152	142	132	122
- Materiële vaste activa	105.581	153.712	165.207	169.899	176.396	174.740
- Financiële vaste activa	5.967	5.967	5.953	5.939	5.925	5.925
Vlottende activa						
Voorraden						
- Onderhanden werk	29.202	24.397	19.731	3.247	-5.042	-13.685
- Overige grond- en hulpstoffen	3.558	4	4	4	4	4
Overlopende activa	30.788	12.911	12.911	12.911	12.911	12.911
Totaal activa	171.722	197.153	203.958	192.142	190.325	180.017
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen/Reserves	60.841	70.449	71.375	72.250	73.823	72.800
Saldo baten/lasten (vanaf 2021 cumulatief)	5.762	0	0	0	0	0
Voorzieningen	18.577	17.745	17.427	11.961	11.589	5.650
Vaste schulden langer of gelijk aan 1 jaar	76.981	72.081	69.757	69.382	62.007	61.632
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden korter dan 1 jaar	2.818	2.860	2.859	2.860	2.860	2.860
Overlopende passiva	6.742	6.744	6.744	6.744	6.744	6.744
Totaal passiva	171.722	169.878	168.163	163.197	157.023	149.686
Saldo financieringstekort	0	27.274	35.795	28.945	33.302	30.331

Bedragen x € 1.000

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, hebben we in het onderdeel Toelichting op overzicht van baten en lasten van deze begroting vermeld.

De verwachte ontwikkelingen in de financiële positie lichten we hierna op hoofdlijnen toe.

Vaste activa

In het verloop van de post vaste activa zijn de investeringen volgens het Meerjareninvesteringsprogramma 2023 – 2026 opgenomen. De veranderingen zijn het saldo van de jaarlijkse vermeerderingen wegens investeringen en de verminderingen wegens afschrijvingen. Deze veranderingen worden hierna op hoofdlijnen toegelicht.

Immateriële vaste activa

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bijdrage in activa van derden	172	162	152	142	132	122
Kosten van onderzoek en ontwikkeling actief	9	0	0	0	0	0
Totaal	181	162	152	142	132	122

Bedragen x € 1.000

De bijdrage aan tennisvereniging De Gouwe Smash wordt in 30 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

Volgens het BBV worden de materiële vaste activa onderscheiden naar investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.

De samenstelling van de materiële vaste activa en het meerjarig verloop wordt hierna op hoofdlijnen toegelicht.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Gronden en terreinen	9.616	12.838	13.338	13.305	13.305	13.305
Woonruimten	0	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	34.196	58.525	59.781	57.969	56.677	53.531
Grond-, weg- en waterbouwk. werken economisch nut	31.000	34.767	35.914	36.999	38.021	38.980
Grond-, weg- en waterbouwk. werken maatschappelijk nut	22.335	30.312	36.931	42.338	48.584	50.354
Vervoermiddelen	999	1.291	1.214	1.160	1.195	1.282
Machines, installaties c.a.	7.433	15.978	18.029	18.130	18.614	17.288
Totaal	105.581	153.712	165.207	169.899	176.396	174.740

Bedragen x € 1.000

Nieuwe investeringen

De groei van de materiële vaste activa is voornamelijk een gevolg van:

- de actualisatie bijdrage Bovenwijkse voorzieningen en actualisatie Nota kostenverhaal;
- de actualisatie van Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed;
- het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemeentelijk vastgoed 2020 - 2023
- het Gemeentelijk waterplan 2021 – 2025;
- het Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) 2021 – 2024;
- huisvesting Theo Thijssenschool en Coenecoop College, renovatie sporthal De Duikelaar en renovatie sportzaal Wingerd 2 en
- de in deze begroting onder het nieuw beleid 2023 – 2026 opgenomen investeringen (zie Bijlage 1 – Overzicht nieuw beleid 2023 – 2026).

De investeringen voor de begrotingsjaren 2023 – 2026 hebben we inzichtelijk gemaakt in Bijlage 2 - Meerjareninvesteringsprogramma 2023 – 2026.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in de periode 2023 – 2026 circa € 5,8 miljoen in 2023 oplopend naar circa € 7,8 miljoen in 2025. Daarna dalen de kapitaallasten.

Financiële vaste activa

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen	5.115	5.115	5.115	5.115	5.115	5.115
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	53	53	53	53	53	53
Overige langlopende geldleningen	799	799	785	771	757	757
Totaal	5.967	5.967	5.953	5.939	5.925	5.925

Bedragen x € 1.000

Deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen

In de vergadering van 17 februari 2010 heeft de raad, voor de realisatie van de nieuwbouwwijk Triangel, ingestemd met de oprichting van GEM Beheer B.V., een gemeentelijke participatie B.V. (de Commanditair B.V.) en GEM Triangel C.V. en de inbreng van een bedrag van respectievelijk € 9.000, € 18.000 en € 5 miljoen als eigen vermogen (werkelijke inbreng € 4,9 miljoen). Daarnaast is er sprake van de gemeentelijke deelname in het aandelenkapitaal van Cyclus NV en de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Overige langlopende geldleningen

Hieronder zijn de zogenaamde starters- en blijversleningen opgenomen en een lening aan de Islamitische Stichting Waddinxveen. Deze lening wordt in 10 jaar afgelost.

Vlottende activa

Voorraden

Onder de voorraden worden alleen nog de bouwgronden in exploitatie opgenomen.

De ontwikkeling van de bouwgronden in exploitatie tot en met 2026 zijn gebaseerd op de bijgestelde grondexploitaties volgens het Meerjarenprogramma Grondbedrijfsfunctie (MPG) 2022 – 2026. Dit MPG is toegelicht als onderdeel van de Paragraaf 7 – Grondbeleid van deze begroting.

De samenstelling van de voorraden en het verloop van de boekwaarden ziet er als volgt uit:

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Onderhanden werk						
- Bouwgronden in exploitatie	29.202	24.401	19.735	8.434	145	-3.033
Overige grond- en hulpstoffen	4	4	4	4	4	4
Totaal	29.205	24.405	19.739	8.438	149	-3.029

Bedragen x € 1.000

Overlopende activa/nog te ontvangen bedragen

Voor de overige overlopende activa is een gemiddelde genomen over de afgelopen 3 jaren. Bedrag 2021 is inclusief saldo schatkistbankieren.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Overige overlopende activa	30.788	12.219	12.219	12.219	12.219	12.219
Totaal	30.788	12.219	12.219	12.219	12.219	12.219

Bedragen x € 1.000

Vaste passiva

Eigen vermogen/Reserves

Als gevolg van de vernieuwing van het BBV is het rentebeleid voor de reserves met ingang van 2017 aangepast en vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen. Alleen aan de Reserve bovenwijkse voorzieningen wordt rente toegevoegd.

De reserves maken onderdeel uit van het eigen vermogen van de gemeente.

Volgens het BBV worden de reserves onderscheiden in:

- de algemene reserve en
- bestemmingsreserves.

De algemene reserve is een reserve zonder bestemming en daardoor in beginsel vrij aanwendbaar door de raad.

De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door raad in een specifiek besluit een bepaalde bestemming is gegeven. De aanwending van bestemmingsreserves is wel in die zin vrijblijvend, dat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending c.q. bestemming. Bestemmingsreserves met een bijzonder karakter zijn hierbij de afschrijvingsreserves en de egalisereserves.

Het saldo van de reserves, inclusief het rekeningsaldo 2021, bedraagt per ultimo 2021 € 66,6 miljoen. In meerjarenperspectief worden de mutaties in de reserves, exclusief de geraamde begrotingssaldi, als volgt weergegeven:

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo	66.603	70.449	71.375	72.250	73.823
+/+ Bijdragen t.l.v. programma's c.a.	9.830	8.211	6.342	9.050	2.123
-/- Bijdragen t.g.v. programma's c.a.	-5.984	-7.285	-5.467	-7.477	-3.146
Eindsaldo	70.449	71.375	72.250	73.823	72.800

Bedragen x € 1.000

Het eindsaldo bestaat uit:

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene reserves algemene dienst	20.850	20.841	20.368	19.742	19.742
Algemene reserve grondbedrijfsfunctie	5.581	5.206	4.985	4.764	3.801
Totaal algemene reserves	26.432	26.047	25.353	24.505	23.542
Bestemmingsreserves:					
- Egalisereserves	5.911	5.833	5.756	5.756	5.756
- Afschrijvingsreserves	25.645	29.036	29.361	32.036	29.948
- Overige bestemmingsreserves	12.461	10.459	11.780	11.526	13.554
Totaal	70.449	71.375	72.250	73.823	72.800

Bedragen x € 1.000

De bijdragen t.l.v. en t.g.v. programma's zijn op hoofdlijnen nader toegelicht in de financiële toelichting in de programma's en algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien. In Bijlage 5 is het verloop van alle reserves van 2023 tot en met 2026 inzichtelijk gemaakt, inclusief een toelichting per reserve op de doelstelling, de voeding, de looptijd en het plafond.

Saldo baten en lasten

De begrotingssaldi 2022 – 2026 zijn voor 2022 toegelicht in de 1e Burap 2022 en voor 2023 – 2026 in het onderdeel Toelichting op overzicht van baten en lasten in deze begroting.

Voorzieningen

Het beleid met betrekking tot de voorzieningen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen.

De voorzieningen maken door hun aard onderdeel uit van het vreemd vermogen van de gemeente. In de nota worden de voorzieningen verdeeld in:

- Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten);
- Onderhoudsvoorzieningen (voorzieningen die strekken tot gelijkmatige verdeling van lasten bij beheerplannen);
- Egalisatievoorzieningen (voorzieningen die zorgen voor een gelijkmatige tarievenopbouw) en
- Verliesvoorzieningen (voorzieningen voor verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten).

Rentetoevoegingen aan voorzieningen worden niet gedaan.

Het saldo van de voorzieningen bedraagt per ultimo 2021 € 18,6 miljoen. In meerjarenperspectief worden de mutaties in de voorzieningen als volgt weergegeven.

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo	18.577	17.745	17.427	11.961	11.589
+/- Stortingen	1.935	1.839	1.839	1.839	1.839
-/- Onttrekkingen	-2.767	-2.157	-7.305	-2.212	-7.779
Eindsaldo	17.745	17.427	11.961	11.589	5.650

Bedragen x € 1.000

De stortingen hebben voornamelijk betrekking op:

- het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemeentelijk vastgoed 2020 – 2023 en
- het Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) 2021 – 2024.

De onttrekkingen hebben voornamelijk betrekking op:

- het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemeentelijk vastgoed 2020 – 2023;
- het Integraal beheerplan openbare ruimte (IBOR) 2021 – 2024;
- de egalisatievoorzieningen tarieven rioolrechten, afvalstoffenheffing en begraafplaatsen en
- de vrijval van de verliesvoorziening nadelig resultaat GREX Sleutelkwartier in 2024 en GREX Centrum in 2026.

Het eindsaldo bestaat uit:

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen	3.475	3.506	3.536	3.566	3.596
Onderhoudsvoorzieningen	1.201	1.349	1.482	1.574	1.644
Verliesvoorzieningen	10.648	10.648	5.465	5.465	0
Egalisatievoorzieningen	2.420	1.924	1.478	983	409
Totaal	17.745	17.427	11.961	11.589	5.650

Bedragen x € 1.000

In Bijlage 6 is het verloop van alle voorzieningen van 2023 tot en met 2026 zichtbaar gemaakt, inclusief een toelichting per voorziening.

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer of gelijk aan 1 jaar

De vaste geldleningen zijn aangetrokken voor het financieren van de gemeentelijke investeringen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de Paragraaf 4 – Financiering in deze begroting. Het verloop van de bestaande vaste schulden is als volgt:

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Onderhandse geldleningen	72.081	69.757	69.382	62.007	61.632

Bedragen x € 1.000

Van de mutaties in de lopende geldleningen kan het volgende overzicht worden gegeven:

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	2026
Beginsaldo	76.981	72.081	69.757	69.382	62.007
Aangetrokken	-	-	-	-	-
Aflossingen	-4.900	-2.323	-375	-7.375	-375
Eindsaldo	72.081	69.757	69.382	62.007	61.632

Bedragen x € 1.000

Onder de onderhandse geldleningen is een onderhandse geldlening opgenomen in verband met grondaankoop in de grondexploitatie Triangel. Begin 2022 heeft deze lening een saldo van circa € 6,5 miljoen aflopend naar nihil eind 2023.

De rentelasten van het financieringstekort zijn verwerkt in deze begroting. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de Paragraaf 4 – Financiering in deze begroting.

Flottende passiva

Flottende schulden/Overlopende passiva

Voor de flottende schulden/overlopende passiva is een gemiddelde genomen over de afgelopen 3 jaren.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Netto flottende schulden korter dan 1 jaar	2.818	2.860	2.859	2.860	2.860	2.860
Overige overlopende passiva	6.743	6.744	6.744	6.744	6.744	6.744
Totaal	9.561	9.604	9.603	9.604	9.604	9.604

Bedragen x € 1.000

Verleende garanties en waarborgen

Bij het samenstellen van deze begroting waren voor de volgende instellingen geldleningen gewaarborgd:

Geldnemer	Oorspronkelijk bedrag	Verwacht saldo eind 2023
Particulieren		359
Woningbouwcorporaties	142.610	107.347
Lokale verenigingen, clubs en stichtingen	908	234
CV Triangel	15.000	7.500
Totaal begroting 2023 – 2026 – saldo eind 2023	158.518	115.440
Totaal begroting 2022 – 2025 – saldo eind 2022	143.659	121.326

Bedragen x € 1.000

Van het oorspronkelijke bedrag aan geldleningen van € 158,518 miljoen is € 142,610 miljoen gewaarborgd door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. hiervan is via de verdeelsleutel op basis waarvan leningen geborgd zijn na 1 augustus 2021 een toename van € 31,2 mln.

De leningen aan particulieren zijn gedeeltelijk gewaarborgd door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheekgarantie). De gemeente heeft bij deze gewaarborgde geldleningen de tertiaire achtervangfunctie. Van de leningen van € 15 miljoen wordt er 7,5 miljoen afgelost. Van de leningen aan lokale verenigingen, clubs en stichtingen resteert eind 2023 nog een verwacht saldo van € 0,234 miljoen. De gemeente heeft bij deze geldleningen de secundaire achtervangfunctie.

Bijlagen

Bijlage 1: Samenvatting nieuw beleid 2023 - 2026

Nieuw beleid 2023 - 2026

Bijlage 1

Begrotingsjaar

Nr.	Omschrijving	Programma	Investing	2023	2024	2025	2026	DK	DK	I/S	FTE	Vanaf
1	Duurzaamheidskoers - Maatregelen ter voorkoming energiearmoede (niet zijnde minimabeleid)	1. Juiste zorg voor iedereen		37	37	37	37	JA	ET	S	0,50	1-1-2023
	Idem	Idem		23				JA	ET	I		
2	Lokaal mantelzorg en vrijwilligersbeleid	Idem		30						I		
	Idem	Idem			PM	PM	PM			S		
3	Bestrijden van eenzaamheid en het ondersteunen van inwoners met dementie	Idem			15	15	15			S		
4	Investeren in robuuste regionale samenwerking sociaal domein	Idem		69	69	69	69			S		
	Totaal	1. Juiste zorg voor iedereen		159	122	122	122				0,50	
5	Opstellen brede visie/richtlijn/referentiekader voor maatschappelijke voorzieningen i.r.t. groei	2. Ruimte voor iedereen		115						I		
	Idem	Idem	PM		PM	PM	PM			S		
6	Integraal Huisvestings Plan Primair onderwijs 2024 - 2040	Idem		50						I		
	Idem	Idem	PM		PM	PM	PM			S		
7	Duurzaamheidskoers - Maatregelen duurzaamheid en ventilatie bestaande maatschappelijke voorzieningen	Idem		25				JA	TA	I		
	Idem	Idem	PM		PM	PM	PM	JA	TA	S		
8	Inventarisatie en vervanging loden leidingen	Idem		50						I		
	Idem	Idem	PM		PM	PM	PM			S		
	Totaal	2. Ruimte voor iedereen		240	0	0	0				0,00	
9	Onderzoeksbudget en Formatie wonen	3. Groeiende gemeente		133	133	133	133			S	1,00	1-1-2023
10	Opstellen 4 gebiedsvisies	Idem		225						I		
11	Lokale visie bedrijventerreinen	Idem		50						I		
12	Uitvoering Economisch Koersdocument	Idem		80	140	140	140			S		
13	Duurzaamheidskoers - bouwen aan de beweging	Idem		143	133	133	133	JA	OT	S	1,00	1-1-2024
14	Idem - Instrumenten en organisatie monitoring	Idem		62	62	62	62	JA	OT	S	0,20	1-1-2023

15	Idem - Overige thema's doorontwikkeling beleid circulaire gebiedsontwikkeling en beleid onderzoeken grondexploitaties	Idem		60	75			JA	OT	I		
16	Idem - Ondersteuning bij subsidiemogelijkheden	Idem		20	20	20		JA	OT	I		
17	Idem - Regionale Energie Strategie	Idem		28	37	37	37	JA	ET	S	0,50	1-4-2023
	Idem	Idem		50	50	50		JA	ET	I		
18	Idem - Uitvoering 'Uitvoeringsprogramma 2022-2026 (gemeentebrede aanpak)	Idem		199	199	199	199	JA	ET	S	1,00	1-1-2023
19	Idem - Beleid energietransitie	Idem		71	95	95	95	JA	ET	S	1,00	1-4-2023
20	Idem - Voorbereidingsfase Startbuurt (GVPH)	Idem		231	293	293	293	JA	ET	I		
21	Idem - Maatregelen tbv een duurzame leefomgeving/kwalitatief wonen/ levensloopbestendigheid	Idem		62	83	83	83	JA	ET	S	1,00	1-4-2023
22	Idem - WSO, WTO en de aanleg van de Verlengde B3 Hoekleiding	Idem		75	75	75		JA	ET	I		
	Idem	Idem		80	80	80	80	JA	ET	S		
23	Idem - Stimuleren elektrisch vervoer, stimuleren deelconcepten, overige aanpassingen	Idem		33	33	33	33	JA	ET	S		
24	Idem - Opzetten van een geïntegreerde stimuleringsregeling transities	Idem		30				JA	ET	I		
	Idem	Idem		5	5	9	9	JA	ET	S		
25	Idem - Actualiseren Transitievisie Warmte Waddinxveen	Idem			118	118		JA	ET	I		
26	Idem - Actualiseren 'Uitvoeringsprogramma 2022-2026' (gemeentebrede aanpak)	Idem				20	15	JA	ET	I		
27	Beleid klimaatadaptie en biodiversiteit	Idem		20				JA	BK	I		
	Idem	Idem		71	95	95	95	JA	BK	S	1,00	1-4-2023
28	Idem - Onderzoeken Klimaatadaptatie en Biodiversiteit	Idem			30	30	30	JA	BK	I		
29	Idem - Inzicht ondergronds ruimtebeslag	Idem		50	50			JA	TA	I		
30	Actief grondbeleid	Idem		263	263	213	213			I	1,60	1-1-2023
	Idem - Onttrekking Algemene Bedrijfsreserve Grondbedrijf	Idem		-221	-221	-221	-221			I		
	Totaal	3. Groeiende gemeente		1.819	1.847	1.696	1.429				8,30	

31	Visie duurzame leefomgeving	4. Aantrekkelijke gemeente		75						I		
	Idem	Idem		95	95	95	95			S	1,00	1-1-2023
32	Visie op natuur- en recreatiegebieden in Waddinxveen	Idem		68	68					I		
	Idem	Idem				PM	PM			S		
33	Integraal recreatieplan	Idem			20					I		
34	Zwerfafval	Idem		45						I		
	Idem	Idem		25	50	50	50			S		
35	Duurzaamheidskoers - Grondstoffen en Transitie	Idem		90	90	90	90	JA	CE	S		
36	Idem - Hergebruik restafval	Idem		275	400	400	400	JA	CE	S		
	Idem - Afvalstoffenheffing	Idem		-150	-400	-400	-400	JA	CE	S		
	Idem - Voorziening afvalstoffenheffing	Idem		-125				JA	CE	S		
37	Nieuwe bodemtaken omgevingswet	Idem		54	54	54	54			S		
38	Project behoud identiteit Plasweg	Idem	PM		PM	PM	PM			S		
39	Vergunningenstelsel parkeerzone rondom Centrum	Idem		125	105					I		
	Idem	Idem				PM	PM			S		
	Totaal	4. Aantrekkelijke gemeente		576	481	289	289				1,00	
40	Onafhankelijke verbinder	5. Slagvaardige gemeente		PM	PM	PM	PM			S		
41	Bibob	5. Slagvaardige gemeente		42	42	42	42			S	0,50	1-1-2023
42	Aanschaf auto BOA's	Idem	60		13	13	13			S		
43	Verordening samenlevingsparticipatie	Idem		5						I		
	Totaal	5. Slagvaardige gemeente		47	54	54	54				0,50	
44	Duurzaamheidskoers - Taken overhead	6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		158	160	160	160	JA	OV	S	0,20	1-1-2023
	Idem	Idem						JA	OV	S	1,00	1-4-2023
	Idem	Idem						JA	OV	S	0,50	1-7-2023
	Idem - Kantoorkosten FTE	Idem		28	40	40	40	JA	OV	S		
	Overigen - Kantoorkosten	Idem		8	8	8	8			I		
	Idem - Kantoorkosten	Idem		13	13	13	13			S		
45	Duurzaamheidskoers- Circulaire inkopen	Idem		10				JA	CE	I		
46	Terugdringen plastic afval (bekers)	Idem	15		2	2	2			S		
	Totaal	6. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		216	222	222	222				1,70	

Bedragen * € 1.000

Afkortingen:

DK = Duurzaamheidskoers

OT = Onderdeel ondersteuning transitie

ET = Onderdeel energietransitie

BK = Onderdeel biodiversiteit en

klimaatadaptie

CE = Onderdeel circulaire economie

TA = Onderdeel transitie allen

OV = Onderdeel transitie overhead

FTE = Formatieplaats

Bibob = Wet bevordering

integriteitsbeoordelingen

BOA = Buitengewoon opsporingsambtenaar

S = Structureel

I = Incidenteel

Totaal generaal

Structureel

Incidenteel

Waarvan:

Duurzaamheidskoers

Structureel

Incidenteel

3.057	2.727	2.383	2.116	12,00
1.576	1.774	1.778	1.778	12,00
1.481	953	606	338	
3.057	2.727	2.383	2.116	12,00
1.066	1.148	1.153	1.153	7,90
593	711	606	338	
1.659	1.859	1.758	1.491	7,90

Bijlage 2: Meerjareninvesteringsprogramma 2023 - 2026

Bedragen x € 1.000

Progr.nr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
	<i>Onderwijsvoorzieningen</i>				
M.2010.1.420	Uitbreiding bouwkosten TheoThijssenschool	1.050			
M.2011.1.420	Uitbreiding installaties TheoThijssenschool	210			
M.2005.1.420	2e Inrichting nieuwe groepen 6e fase	200			
M.2006.1.420	3e Inrichting nieuwe groepen 7e fase		100		
M.2007.1.420	4e Inrichting nieuwe groepen 8e fase			100	
M.2019.1.420	Aanpassing speelzaal Triangel	85			
	<i>Vastgoed</i>				
V.0004.1.520.5	Verduurzaming Gouwebad De Sniep	288			
V.0004.1.520.6	Vervangingsinvestering Gouwebad De Sniep			325	
	Vervangingsinvestering Gouwebad De Sniep				30
V.0005.1.520.3	Renovatie gebouw Wingerd 2		1.036		
V.0005.1.520.4	Renovatie installaties Wingerd 2		653		
V.0005.1.520.5	Renovatie inrichting Wingerd 2		353		
V.0005.1.520.6	Renovatie voorbereidingskrediet Wingerd 2		473		
V.0007.1.520.3	Renovatie gebouw sporthal De Duikelaar			1.373	
	Renovatie installaties sporthal De Duikelaar			865	
	Renovatie inrichting sporthal De Duikelaar			467	
	Renovatie voorbereidingskrediet sporthal De Duikelaar			627	
V.0045.1.420.1	Nieuwbouw gebouw Coenecoop College	1.942			
V.0045.1.420.2	Nieuwbouw installaties Coenecoop College	2.534			
R.1505.1.520	Beheerplan openbare ruimte - buitensport: Spelen	234	234	234	234
2	Subtotaal	6.543	2.849	3.991	264
R.8016.1.210	Bijdrage aan N207 (Verlengde Beethovenlaan)	2.972	2.000		
R.9014.1.210	Fietspad Coenecoop langs spoor			700	
R.9016.1.210	Fietspad Beethovenlaan			570	
R.9017.1.210	Rotonde Zuidelijke Rondweg-Beijerinklaan			3.000	
R.4005.1.210	Snelfietsroute (subsidie 50%)		1.270		
R.2613.1.210	Oplossen verkeersknelpunten	100	100	100	100
R.xxxx.1.830	Geïntegreerde stimuleringsregeling	300	300		
3	Subtotaal	3.372	3.670	4.370	100
R.7013.1.570	Vredenburgzone	1.650			
	<i>Beheerplan openbare ruimte</i>				

R.6503.1.210	Civieltechnische kunstwerken			44	44
R.1501.1.210	Civieltechnische kunstwerken			88	88
R.6502.1.210	Openbare verlichting	495	495	495	495
R.6501.1.210	Verhardingen	1.631	1.631	1.631	1.631
R.1502.1.210	Verkeersregelinstallaties				
R.2503.1.210	Vervangen OV door LED	222	227	196	177
R.6506.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	139	139	139	139
R.1503.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	169	169	169	169
R.1504.1.570	Beheerplan openbare ruimte - groen	254	254	254	254
R.6516.1.570	Beschoeiing	80	80	80	80
R.2505.1.570	Uitvoering motie bomen	125	125	125	125
R.2501.1.750	BPL Begraven	143			
	<i>Gemeentelijk rioleringsplan</i>				
R.6507.1.720	Vervanging onderhoud riool jaarlijks 250 meter	1.021	1.021	1.021	1.021
R.6508.1.720	Vervanging hemelwaterriool jaarlijks 370 meter	817	817	817	817
R.6510.1.720	Pompunits putten ad hoc	70	70	70	70
4	Subtotaal	6.817	5.029	5.129	5.111
B.6003.1.004.2	Informatiebeleidsplan	250	250	250	250
B.6002.1.004.2	Automatiseringsplan	50	50	50	50
	iPads nieuwe gemeenteraad				30
	Terugdringen plastic afval	15			
	<i>Vastgoed</i>				
V.0003.1.004.2	Vervangingsinvestering Coenecoop 53		95	170	
V.0056.1.004.7	Vervangingsinvestering gemeentehuis Beukenhof 1			76	
	Vervanging tractiemiddelen	250	203	299	375
6	Subtotaal	565	598	844	705
	Totaal investeringen	17.296	12.146	14.334	6.180

Bijlage 3: Overzicht reserves 2023-2026

Nr.	Omschrijving	Saldo einde R 2022	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2023	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2024	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2025	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2026
	Reserves algemene dienst													
2.1.	Algemene reserves													
X.001	Algemene bedrijfsreserve algemene dienst	20.850.334	0	-8.886	20.841.448	0	-473.105	20.368.343	0	-626.815	19.741.528	0	0	19.741.528
X.002	Algemene bedrijfsreserve zwembad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.003	Algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie	5.581.406	0	-375.806	5.205.600	0	-220.932	4.984.668	0	-220.932	4.763.736	0	-962.911	3.800.825
	Bestemmingsreserves													
2.2.	(Tariefs)egalisereserves													
X.004	Egalisatiereserve Sociaal domein	3.273.040	0	0	3.273.040	0	0	3.273.040	0	0	3.273.040	0	0	3.273.040
X.006	Egalisatiereserve bouwvergunningen	2.638.066	0	-77.800	2.560.266	0	-77.800	2.482.466	0	0	2.482.466	0	0	2.482.466
2.3.	Afschrijvingsreserves													
X.007	Afschrijvingsreserve Centraal Voetbalpark a/d Onderweg	2.813.425	0	-104.000	2.709.425	0	-104.000	2.605.425	0	-104.000	2.501.425	0	-104.000	2.397.425
X.008	Afschrijvingsreserve IHP Kerkstraat 13 tijdelijke huisvesting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.021	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Willem Alexander + Regenboog Theo Thijssen	409.161	0	-203.058	206.103	0	-206.103	0	0	0	0	0	0	0
X.022	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet 2de school Triangel (fase 1) & Dick Bruna (fase 1)	666.061	0	-218.723	447.338	0	-222.004	225.334	0	-225.334	0	0	0	0
X.023	Afschrijvingsreserve IHP bouwkosten 2de school Triangel (fase 1)	6.039.653	0	-111.293	5.928.360	0	-112.963	5.815.397	0	-114.657	5.700.740	0	-116.377	5.584.363
X.025	Afschrijvingsreserve IHP installaties 2de school Triangel (fase 1)	1.189.865	0	-77.012	1.112.853	0	-78.167	1.034.686	0	-79.340	955.346	0	-80.530	874.816
X.026	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Jacob Catslaan tbv Leilinde	44.804	0	-14.713	30.091	0	-14.934	15.157	0	-15.157	0	0	0	0

X.027	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Zuidplashof 1 en 3 voor Kardinaal Alfrink	54.501	0	-17.897	36.604	0	-18.166	18.438	0	-18.438	0	0	0	0
X.028	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Lindegaaarde 17a voor Bethelschool	156.951	0	-51.540	105.411	0	-52.313	53.098	0	-53.098	0	0	0	0
X.029	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Sperwerhoek 6 voor Rehoboth	97.962	0	-32.169	65.793	0	-32.652	33.141	0	-33.141	0	0	0	0
X.030	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Sperwerhoek 4 voor Rehoboth	81.224	0	-26.672	54.552	0	-27.073	27.479	0	-27.479	0	0	0	0
X.031	Afschrijvingsreserve IHP voorbereidingskrediet Renovatie Zuidplashof 1 en 3 voor Kardinaal Alfrink (fase 2)	87.803	0	-28.833	58.970	0	-29.266	29.704	0	-29.704	0	0	0	0
X.032	Afschrijvingsreserve Herontwikkeling stationsgebied	310.581	0	-7.059	303.522	0	-7.059	296.463	0	-7.059	289.404	0	-7.059	282.345
X.034	Afschrijvingsreserve Voorplein HOV- station Waddinxveen Triangel	466.418	0	-11.376	455.042	0	-11.376	443.666	0	-11.376	432.290	0	-11.376	420.914
X.035	Afschrijvingsreserve Bijdrage HOV 2e tranche	945.016	0	-23.049	921.967	0	-23.049	898.918	0	-23.049	875.869	0	-23.049	852.820
X.037	Afschrijvingsreserve Bijdrage aan N207	1.328.007	2.971.993	0	4.300.000	2.000.000	0	6.300.000	0	-140.000	6.160.000	0	-140.000	6.020.000
X.038	Afschrijvingsreserve Vredenburgzone	2.798.360	1.650.000	0	4.448.360	0	-132.000	4.316.360	0	-132.000	4.184.360	0	-132.000	4.052.360
X.040	Afschrijvingsreserve Herinrichting Stationsgebied Waddinxveen Noord	242.576	0	-5.513	237.063	0	-5.513	231.550	0	-5.513	226.037	0	-5.513	220.524
X.042	Afschrijvingsreserve Voorbereidingskosten Nieuwbouw gymzaal Triangel	137.570	0	0	137.570	0	-34.393	103.177	0	-34.393	68.784	0	-34.393	34.391
X.043	Afschrijvingsreserve Nieuwbouw Coenecoop College	1.566.019	0	0	1.566.019	0	-382.805	1.183.214	0	-388.547	794.667	0	-394.375	400.292
X.044	Afschrijvingsreserve Renovatie Mauritslaan 55	452.396	0	-113.099	339.297	0	-113.099	226.198	0	-113.099	113.099	0	-113.099	0
X.045	Afschrijvingsreserve Fietspad Coenecoop langs spoor	0	0	0	0	0	0	0	700.000	0	700.000	0	-15.556	684.444
X.046	Afschrijvingsreserve Fietspad Beethovenlaan	0	0	0	0	0	0	0	570.000	0	570.000	0	-12.667	557.333
X.047	Afschrijvingsreserve Ronde Zuidelijke Rondweg-Beijerinklaan	0	0	0	0	0	0	0	3.000.000	0	3.000.000	0	-66.667	2.933.333
X.051	Afschrijvingsreserve Voorbereidingskrediet Wingerd 2- Groenswaard	0	0	0	0	473.105	0	473.105	0	-118.276	354.829	0	-118.276	236.553
X.052	Afschrijvingsreserve Voorbereidingskrediet Nieuwe Hybridehal	687.934	0	0	687.934	0	-171.984	515.950	0	-171.984	343.966	0	-171.984	171.982

X.056	Afschrijvingsreserve Voorbereidingskrediet Tijdelijke school Triangel	178.533	0	-43.641	134.892	0	-44.296	90.596	0	-44.961	45.635	0	-45.635	0
X.057	Afschrijvingsreserve investeringskosten Tijdelijke school Triangel	1.760.797	0	-105.550	1.655.247	0	-107.133	1.548.114	0	-108.740	1.439.374	0	-110.371	1.329.003
X.058	Afschrijvingsreserve Installaties permanente school Triangel	489.697	0	0	489.697	0	-29.355	460.342	0	-29.795	430.547	0	-30.242	400.305
X.059	Afschrijvingsreserve Inrichting permanente school Triangel	83.923	0	0	83.923	0	-5.031	78.892	0	-5.106	73.786	0	-5.183	68.603
X.060	Afschrijvingsreserve Schoolplein en fietsenstalling permanente school Triangel	350.544	0	0	350.544	0	-21.013	329.531	0	-21.328	308.203	0	-21.648	286.555
X.061	Afschrijvingsreserve Voorbereidingskosten permanente school Triangel	332.900	0	0	332.900	0	-81.376	251.524	0	-82.596	168.928	0	-83.835	85.093
X.062	Afschrijvingsreserve Aanpassing installaties huidige permanente school Triangel	21.917	0	0	21.917	0	-1.314	20.603	0	-1.334	19.269	0	-1.354	17.915
X.063	Afschrijvingsreserve Aanpassing inrichting huidige permanente school Triangel	17.533	0	0	17.533	0	-1.051	16.482	0	-1.067	15.415	0	-1.083	14.332
X.064	Afschrijvingsreserve Voorbereidingskosten aanpassing huidige permanente school Triangel	26.299	0	0	26.299	0	-6.429	19.870	0	-6.525	13.345	0	-6.623	6.722
X.065	Afschrijvingsreserve Gebouw nieuwe gymzaal Triangel	326.150	0	0	326.150	0	-8.154	317.996	0	-8.154	309.842	0	-8.154	301.688
X.066	Afschrijvingsreserve Installaties nieuwe gymzaal Triangel	247.074	0	0	247.074	0	-16.472	230.602	0	-16.472	214.130	0	-16.472	197.658
X.067	Afschrijvingsreserve Inrichting nieuwe gymzaal Triangel	113.789	0	0	113.789	0	-7.586	106.203	0	-7.586	98.617	0	-7.586	91.031
X.070	Afschrijvingsreserve Voorbereiding renovatie sporthal De Duikelaar	0	0	0	0	0	0	0	626.815	0	626.815	0	-156.704	470.111
X.072	Afschrijvingsreserve Motie bomen	980.000	0	-2.450	977.550	0	-4.900	972.650	0	-7.350	965.300	0	-9.800	955.500
X.073	Afschrijvingsreserve Voorbereiding uitbreiding Theo Thijssenschool	140.000	0	-34.222	105.778	0	-34.736	71.042	0	-35.257	35.785	0	-35.785	0

Nr.	Omschrijving	Saldo einde R 2022	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2023	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2024	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2025	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Saldo einde B 2026
2.4.	Overige bestemmingsreserves													
X.009	Inburgeringsgelden	1.269	0	-1.269	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.011	Accommodatiebeleid	100.304	0	-7.150	93.154	0	-7.150	86.004	0	-7.150	78.854	0	-7.150	71.704
X.012	Reserve schoolgebouwen Triangel	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582	0	0	386.582
X.013	Huisvesting basisonderwijs	392.803	0	0	392.803	0	0	392.803	0	0	392.803	0	0	392.803
X.014	Buurtsportcoaches	152.837	0	-14.084	138.753	0	-14.084	124.669	0	-14.084	110.585	0	-14.084	96.501
X.016	Fractiefonds	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777	0	0	31.777
X.017	Bovenwijkse voorzieningen (gemeentelijk aandeel)	5.379.817	1.664.167	-4.621.993	2.421.991	1.443.623	-2.000.000	1.865.614	1.327.984	-4.270.000	-1.076.402	2.097.724	-16.146	1.005.176
X.018	Organisatieontwikkeling	181.957	0	0	181.957	0	0	181.957	0	0	181.957	0	0	181.957
X.019	Investeren in vernieuwen	60.117	0	0	60.117	0	0	60.117	0	0	60.117	0	0	60.117
X.020	Invoering Omgevingswet	1.144.008	0	-653.630	490.378	0	-253.630	236.748	0	0	236.748	0	0	236.748
X.024	Afbouw precariobelasting ondergrondse kabels en leidingen	579.988	0	-231.995	347.993	0	-173.996	173.997	0	-115.997	58.000	0	-58.000	0
X.041	Onderuitputting algemene uitkering	318.501	0	0	318.501	0	0	318.501	0	0	318.501	0	0	318.501
X.048	Onderwijsachterstandenbeleid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.049	Koplopergemeente cliëntondersteuning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.050	Grootonderhoud Cultuurhuys De Kroon	148.804	25.000	0	173.804	25.000	0	198.804	25.000	0	223.804	25.000	0	248.804
X.053	Uitvoering Klimaatakkoord	227.315	0	0	227.315	0	0	227.315	0	0	227.315	0	0	227.315
X.054	Corona	501.173	0	0	501.173	0	0	501.173	0	0	501.173	0	0	501.173
X.055	Uitvoeringslasten TOZO	182.633	0	0	182.633	0	0	182.633	0	0	182.633	0	0	182.633
X.068	Fysieke leefomgeving	645.896	0	-60.549	585.347	0	-98.596	486.751	0	0	486.751	0	0	486.751
X.069	Gedupeerden toeslagenaffaire	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
X.071	Lokale Maatregelen BBG (Beter Bereikbaar Gouwe)	25.000	0	0	25.000	0	0	25.000	0	0	25.000	0	0	25.000
X.074	Nieuw Zwembad	2.000.000	1.900.000	0	3.900.000	2.400.000	0	6.300.000	2.800.000	0	9.100.000	0	0	9.100.000
X.075	Maatschappelijke voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal reserves	70.449.070	8.211.160	-7.285.031	71.375.199	6.341.728	-5.467.058	72.249.869	9.049.799	-7.476.893	73.822.775	2.122.724	-3.145.687	72.799.812

Toelichting overzicht reserves

Het BBV (artikel 43) onderscheidt twee type reserves:

- De algemene reserve.
- De bestemmingsreserve.

De algemene reserve is een reserve zonder bestemming en daardoor in beginsel vrij aanwendbaar door de raad. Het bepalen van de minimale omvang en het minimale weerstandsvermogen is een raadsbevoegdheid. De jaarlijkse jaarrekeningresultaten worden in beginsel met deze reserve verrekend.

De bestemmingsreserve is een reserve waaraan door de raad door middel van een specifiek besluit een bepaalde bestemming is gegeven (bijv. specifieke tijdelijke projecten of beleidsintensivering). De aanwending van bestemmingsreserves is wel in die zin vrijblijvend, dat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending c.q. bestemming.

Bij een voorstel voor het instellen van een bestemmingsreserve wordt er minimaal aangegeven: het doel van de reserve, de voeding, de maximale hoogte (plafond) en de maximale looptijd. Na het verstrijken van de maximale looptijd valt de bestemmingsreserve vrij in de algemene reserve.

In Waddinxveen worden er in principe drie typen bestemmingsreserves gehanteerd:

- Egalisatiereserves: deze dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in kosten en/of opbrengsten. Voorbeelden sociaal domein en bouwvergunningen.
- Afschrijvingsreserves: deze worden aangehouden voor de (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten van vaste activa en
- Overige bestemmingsreserves.

Het beleid met betrekking tot de reserves is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017.

Algemene reserves

Algemene bedrijfsreserve algemene dienst (incidenteel):

De reserve heeft geen bestemming en is daardoor, rekening houdend met het bodembedrag, in beginsel vrij aanwendbaar door de raad. Deze reserve is onder andere bedoeld als buffer voor de financiële risico's van de algemene dienst excl. grondbedrijfsfunctie. Het bodembedrag is vastgesteld op 5% van de lastenzijde in de Staat van baten en lasten in de Programmabegroting verminderd met de lasten van het actief en faciliterend grondbeleid en de stortingen in de reserves. Deze reserve wordt gevuld vanuit het saldo van de Staat van baten en lasten als sluitpost van de resultaatbestemming. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

Algemene bedrijfsreserve grondbedrijfsfunctie (incidenteel):

De reserve is voornamelijk bedoeld als buffer voor de financiële risico's van de grondbedrijfsfunctie. Dit betreft het zogenaamde weerstandsvermogen van het grondbedrijf, dat gegarandeerd beschikbaar moet zijn. Het bedrag boven het weerstandsvermogen is in beginsel vrij beschikbaar en kan onder de voorwaarden gesteld in het winstnemings- en afromingsbeleid van het grondbedrijf worden uitgenomen. Deze reserve wordt voornamelijk gevuld vanuit positieve resultaten van actief grondbeleid. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve, waarbij de looptijd wel is verbonden aan de tijdelijkheid en omvang van het actief grondbeleid.

Bestemmingsreserves

- Egalisatiereserves

Egalisatiereserve sociaal domein (incidenteel):

Met ingang van 2018 is het doel van deze reserve het opvangen van incidentele afwijkingen tussen begroting en werkelijkheid (excl. apparaatslasten) van de volgende open einde regelingen:

- BUIG/BBZ (inkomensregelingen),
- Minima,
- Arbeidsparticipatie,
- WSW,
- Maatwerkvoorzieningen Wmo en 18+,
- Maatwerkvoorzieningen en geëscaleerde zorg 18- en
- Leerlingenvervoer.

Deze reserve heeft geen maximale looptijd en structurele voeding. Het plafond van deze reserve is met ingang van 2018 gesteld op € 3 miljoen.

Egalisatiereserve bouwvergunningen (structureel):

De reserve is bedoeld voor de dekking van de nog te maken kosten voor toezicht en handhaving voor verleende bouwvergunningen voor grote projecten. Er is geen maximale hoogte en looptijd bij deze reserve.

- Afschrijvingsreserves

Diverse afschrijvingsreserves (structureel):

De reserves zijn bedoeld voor de gedeeltelijke dekking van de afschrijvingslasten samenhangend met diverse investeringen zoals het Centraal Voetbalpark CVP aan de Onderweg, de Kerkstraat 13, diverse investeringen van het Integraal Huisvestingsplan Primair onderwijs (IHP), diverse investeringen Bovenwijkse voorzieningen, diverse investeringen van het Uitvoeringsprogramma maatschappelijk vastgoed en diverse investeringen aanvullende maatschappelijke voorzieningen Triangel. Er is geen structurele voeding van deze reserves. De maximale hoogte is gelijk aan het beginsaldo van een afschrijvingsreserve. De looptijd van een reserve is gelijk aan de afschrijvingsperiode van het bijbehorende actief.

- Overige bestemmingsreserves

Reserve Inburgeringsgelden (structureel):

De reserve is bedoeld voor activiteiten gericht op het inburgeringsbeleid bestaande uit participatie in de samenleving in de vorm van deelname aan sociale netwerken buurt/wijk/gemeente, begeleiding van gezinnen bij de eerste vestiging in de gemeente, zelfstandig kunnen functioneren in de gemeente en Interculturele ontmoetingen. Deze reserve heeft geen structurele voeding en maximale hoogte. De einddatum van deze reserve is 2023.

Reserve accommodatiebeleid (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor het dekken van incidentele kosten samenhangend met de nieuwbouw/aanbouw van sport-, sociaal-culturele en culturele accommodaties en het opvangen van de meerjarig tijdelijke tekorten op de tarieven sportverenigingen. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve schoolgebouwen Triangel (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de realisatie van zes onderwijslokalen in de nieuwe wijk Triangel. In het kader van het IHP is deze reserve hiervoor grotendeels omgezet in afschrijvingsreserves. Het resterende saldo dient als financiële buffer voor het IHP. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve huisvesting basisonderwijs (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de incidentele lasten samenhangend met de nieuwbouw scholen Waddinxveen – Noord en voor eventuele bedragen die betaald moesten worden bij de overgang van buitenkant onderhoud naar de schoolbesturen. In het kader van het IHP is deze reserve onder andere omgezet in afschrijvingsreserves. Het resterende saldo dient als financiële buffer voor het IHP. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve buurtsportcoaches (incidenteel):

De reserve is bedoeld om de decentralisatie uitkering Brede Impuls Combinatiefuncties aan te kunnen vullen voor het geval dat de uitkering wordt verlaagd of gestopt. Deze reserve wordt gevoed door toevoeging van het jaarlijks resterende budget. Deze reserve heeft geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve fractiefonds (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor dekking van kosten samenhangend met de uitvoering van wensen van raadsfracties. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve bovenwijkse voorzieningen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de (gedeeltelijke) dekking van lasten samenhangend met de investeringen in bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve wordt gevoed vanuit het actief en faciliterend grondbeleid. Bij het actief grondbeleid gebeurt dit door resultaatbestemming. Deze reserve heeft geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve organisatieontwikkeling (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor het opvangen van de incidentele kosten samenhangend met de organisatieontwikkeling. Deze reserve heeft geen structurele voeding, geen maximale hoogte en geen einddatum.

Reserve investeren in vernieuwen (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor cofinanciering van investeringen in het regionaal investeringsprogramma van de provincie Zuid-Holland. Voorlopig is € 10 per inwoner in deze reserve gestort. De raad besluit over de deelname aan een concreet benoemd project. Dit kunnen projecten zijn die vallen onder investeren in vernieuwen en regionale projecten die zich vanuit andere kansen voordoen. Deze reserve heeft geen structurele voeding en geen einddatum.

Reserve invoering Omgevingswet (incidenteel):

De reserve is bedoeld voor de dekking van de invoeringskosten van de Omgevingswet. Deze reserve heeft geen structurele voeding en geen maximale hoogte. De einddatum van deze reserve is gelegen in 2024.

Reserve afbouw precariobelasting ondergrondse kabels en leidingen (structureel):

De reserve is bedoeld voor het spreiden van de financiële gevolgen van de afschaffing van de precariobelasting op ondergrondse kabels en leidingen van 5 naar 10 jaar. In de begroting is voor deze belasting een structurele opbrengst opgenomen van circa € 563.000 per jaar. De precariobelasting wordt in volledige omvang geheven tot en met het begrotingsjaar 2021. Met ingang van 2017 wordt van de opbrengst jaarlijks cumulatief 10% gestort in deze reserve. Dus 2017 10% oplopend naar 50% in 2021. Deze reservering valt in periode 2022 - 2026 cumulatief dalend met 10% vrij, dus 2022 50% aflopend naar 10% in 2026. Hiermee wordt toch een overgangstermijn van 10 jaar gerealiseerd in de begroting. De reserve heeft structurele voeding in de jaren 2017 tot en met 2021 en de einddatum is gelegen in 2026. Het plafond bedraagt € 870.000.

Reserve Groot onderhoud Cultuurhuys De Kroon

De reserve is ingesteld voor bekostiging van te plegen groot onderhoud aan het pand. De jaarlijkse dotatie bedraagt € 25.000.

Reserve Uitvoering Klimaatakkoord

De reserve is bedoeld voor de dekking van toekomstige incidentele lasten voor de uitvoering van het Klimaatakkoord.

Reserve Corona

Deze reserve is bedoeld voor de dekking van lasten van diverse compensatieregelingen.

Reserve uitvoeringslasten TOZO

Deze reserve is bedoeld voor de dekking van lasten voor de uitvoering van de TOZO-regeling.

Reserve fysieke leefomgeving

Deze reserve is bedoeld voor de dekking van lasten groot onderhoud Beheerplan Openbare Ruimte.

Reserve lokale maatregelen Beter Bereikbaar Gouwe (BBG)

Deze reserve is bedoeld voor dekking van lasten voor de lokaal te nemen maatregelen omtrent Beter Bereikbaar Gouwe.

Reserve Nieuw Zwembad.

Deze reserve is ingesteld om bij de bouw van een nieuw zwembad de afschrijvingslasten te kunnen dekken.

Bijlage 4: Staat van voorzieningen 2023-2026

Nr.	Omschrijving	Saldo einde R 2021	Vermeerderingen		Vermin- dering- en	Saldo einde B 2022	Vermeerderingen		Vermin- dering- en	Saldo einde B 2023	Vermeerderingen		Vermin- dering- en	Saldo einde B 2024	Vermeerderingen		Vermin- dering- en	Saldo einde B 2025	Vermeerderingen		Vermin- dering- en	Saldo einde B 2026
			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige		
	Voorzieningen algemene dienst																					
3.1.	Wachtgeld- en pensioen- voorzieningen																					
Z.001	Pensioenen (gewezen) wethouders	3.445.182	0	131.500	-101.308	3.475.374	0	131.500	-101.308	3.505.566	0	131.500	-101.308	3.535.758	0	131.500	-101.308	3.565.950	0	131.500	-101.308	3.596.142
3.2.	Onderhouds- voorzieningen																					
Z.002	Onderhoud openbare ruimte	773.155	0	1.371.875	-1.395.000	750.030	0	1.371.875	-1.371.000	750.905	0	1.371.875	-1.295.500	827.280	0	1.371.875	-1.295.500	903.655	0	1.371.875	-1.295.500	980.030
Z.003	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	323.966	0	282.803	-155.794	450.975	0	282.803	-135.727	598.051	0	282.803	-226.030	654.824	0	282.803	-266.917	670.710	0	282.803	-289.047	664.466
Z.012	Groot onderhoud begraafplaatsen	0	0	53.200	-53.200	0	0	53.200	-53.200	0	0	53.200	-53.200	0	0	53.200	-53.200	0	0	53.200	-53.200	0
3.3.	Nakomende kosten voorzieningen																					
3.4.	Verlies- voorzieningen																					
Z.009	Voorziening boekwaarde Grondbank RZG Zuidplas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.5.	Egalisatie- voorzieningen																					
Z.005	Egalisatie- voorzieningen tarieven rioolrechten	2.129.136	0	95.141	-549.844	1.674.433	0	0	-293.682	1.380.751	0	0	-368.643	1.012.108	0	0	-425.017	587.091	0	0	-504.689	82.402

Z.006	Egalisatie-voorzieningen afvalstoffenheffing	598.102	0	0	-178.000	420.102	0	0	-157.739	262.363	0	0	-32.993	229.370	0	0	-33.252	196.118	0	0	-33.514	162.604
Z.007	Egalisatie-voorzieningen begraafplaatsen	348.630	0	0	-23.445	325.185	0	0	-44.285	280.900	0	0	-44.126	236.774	0	0	-36.607	200.167	0	0	-36.190	163.977
	Totaal voorzieningen creditzijde balans	7.618.171	0	1.934.519	-2.456.591	7.096.099	0	1.839.378	-2.156.941	6.778.536	0	1.839.378	-2.121.800	6.496.114	0	1.839.378	-2.211.801	6.123.691	0	1.839.378	-2.313.448	5.649.621

Voorzieningen debet zijde balans

Nr.	Omschrijving	Saldo einde R 2021	Vermeerderingen		Vermin-dering-en	Saldo einde B 2022	Vermeerderingen		Vermin-dering-en	Saldo einde B 2023	Vermeerderingen		Vermin-dering-en	Saldo einde B 2024	Vermeerderingen		Vermin-dering-en	Saldo einde B 2025	Vermeerderingen		Vermin-dering-en	Saldo einde B 2026
			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige			Rente	Overige		
	Voorzieningen grondbedrijf																					
3.6.	Verlies-voorzieningen																					
Z.008	Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Centrum	5.465.116	0	0	0	5.465.116	0	0	0	5.465.116	0	0	0	5.465.116	0	0	0	5.465.116	0	0	-5.465.116	0
Z.011	Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Sleutelkwartier	5.494.120	0	0	-310.779	5.183.341	0	0	0	5.183.341	0	0	-5.183.341	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal voorzieningen debetzijde balans	10.959.236	0	0	-310.779	10.648.457	0	0	0	10.648.457	0	0	-5.183.341	5.465.116	0	0	0	5.465.116	0	0	-5.465.116	0
	Totaal voorzieningen	18.577.407	0	1.934.519	-2.767.370	17.744.556	0	1.839.378	-2.156.941	17.426.993	0	1.839.378	-7.305.141	11.961.230	0	1.839.378	-2.211.801	11.588.807	0	1.839.378	-7.778.564	5.649.621

Toelichting overzicht voorzieningen

Het BBV (artikel 44) onderscheidt voorzieningen voor:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachte verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren en
- De bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (bijv. investeringen in rioleringen).

In Waddinxveen worden er in principe vijf typen voorzieningen gehanteerd:

- Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten);
- Onderhoudsvoorzieningen (voorzieningen die strekken tot gelijkmatige verdeling van lasten);
- Nakomende kostenvoorzieningen (voorzieningen voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten);
- Verliesvoorzieningen (voorzieningen voor verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten) en
- Egalisatievoorzieningen (voorzieningen waarbij de besteding dusdanig is gebonden dat de gereserveerde middelen uit heffingen of rechten teruggegeven moeten worden als ze niet aan het doel waarvoor ze geheven zijn worden besteed).

Het beleid met betrekking tot de voorzieningen is vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Waddinxveen 2017.

Wachtgeld- en pensioenvoorzieningen

Voorziening wachtgeld en pensioenen (gewezen) wethouders (structureel):

De voorziening is gevormd voor het dekken van de toekomstige pensioenverplichtingen van (gewezen) wethouders. De omvang van deze voorziening wordt bepaald op basis van actuariële waarde berekeningen. De voorziening voor wachtgeld wordt bepaald aan de hand van toekomstige wachtgeldverplichting van gewezen wethouders.

Onderhoudsvoorzieningen

Voorziening onderhoud openbare ruimte (structureel):

De voorziening is gevormd voor de gelijkmatige verdeling van de lasten van groot onderhoud in de openbare ruimte. Deze voorziening heeft betrekking op de beheerplannen wegen, water en groen.

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen (structureel):

De voorziening is gevormd voor de gelijkmatige verdeling van de lasten groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen inclusief binnensportaccommodaties. Deze voorziening heeft betrekking op het Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP; incl. binnensportaccommodaties).

Verliesvoorzieningen

Voorziening boekwaarde Grondbank RZG Zuidplas (incidenteel):

De voorziening was gevormd voor het aandeel van 5% van de gemeente Waddinxveen in de mogelijke afwaardering van grond in bezit bij de Grondbank RZG Zuidplas. Deze voorziening is vrijgefallen omdat de formele samenwerking gaat stoppen.

Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Centrum (incidenteel):

De voorziening is gevormd voor de dekking van het verwacht verlies op de bouwgrond in exploitatie Centrum.

Voorziening gecalculeerd nadelig resultaat Sleutelkwartier (incidenteel)

De voorziening is gevormd voor de dekking van het verwacht verlies op de exploitatie van het Sleutelkwartier.

Egalisatievoorzieningen

Egalisatievoorziening tarieven rioolrechten (structureel):

De voorziening dient voor het gedeeltelijk opvangen van tariefstijging als gevolg van toekomstige investeringen en de hiermee samenhangende kapitaallasten op basis van het financieel dekingsplan van het Gemeentelijk waterplan. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettaire neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing (structureel):

De voorziening dient voor het opvangen van ongewenste fluctuaties in de hoogte van de afvalstoffenheffing. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettair neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend. De voorziening heeft per 31 december 2021 een saldo van € 598.000.

Egalisatievoorziening begraafplaatsen (structureel):

De voorziening dient voor het opvangen van ongewenste fluctuaties in de hoogte van de lijkbezorgingsrechten. Daarnaast worden verschillen tussen geraamde en werkelijke kosten en opbrengsten op deze budgettair neutrale beleidstaak met deze voorziening verrekend.

Bijlage 5: Taakvelden

Programma's		Programma			
1		<i>Juiste zorg voor iedereen</i>	Lasten	Baten	Saldo
	430	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-770	15	-755
	610	Samenkracht en burgerparticipatie	-753	185	-568
	620	Wijkteams	-3.175	0	-3.175
	630	Inkomensregelingen	-6.806	5.761	-1.046
	640	Begeleide participatie	-2.091	0	-2.091
	650	Arbeidsparticipatie	-392	0	-392
	660	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-906	3	-904
	671	Maatwerkdienstverlening 18+	-788	180	-608
	671a	Hulp bij het huishouden (WMO)	-1.242	0	-1.242
	671b	Begeleiding (WMO)	-1.128	0	-1.128
	671c	Dagbesteding (WMO)	-305	0	-305
	671d	Overig.maatwerkarrangementen(WMO)	-30	0	-30
	672	Maatwerkdienstverlening 18-	-1.166	0	-1.166
	672a	Jeugdhulp begeleiding	-1.354	0	-1.354
	672b	Jeugdhulp behandeling	-1.453	0	-1.453
	672c	Jeugdhulp dagbesteding	-522	0	-522
	672d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-8	0	-8
	673a	Pleegzorg	-467	0	-467
	673b	Gezinsgericht	-528	0	-528
	673c	Jeugdhulp met verblijf overig	-398	0	-398
	674a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-865	0	-865
	674b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-1.343	0	-1.343
	674c	Gesloten plaatsing	-85	0	-85
	681	Geëscaleerde zorg 18+	-88	0	-88
	682	Geëscaleerde zorg 18-	-90	0	-90
	682a	Jeugdbescherming	-857	0	-857
	682b	Jeugdreclassering	-33	0	-33
		Totaal	-27.647	6.143	-21.504
2		<i>Ruimte voor iedereen</i>	Lasten	Baten	Saldo
	420	Onderwijshuisvesting	-3.196	105	-3.091
	430	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-583	417	-166
	510	Sportbeleid en activering	-316	22	-294
	520	Sportaccommodaties	-3.389	1.606	-1.783
	530	Cultuurpresentatie,productie,participatie	-700	199	-501
	560	Media	-457	0	-457
	610	Samenkracht en burgerparticipatie	-1.205	32	-1.174
	710	Volksgezondheid	-1.824	20	-1.804
		Totaal	-11.671	2.401	-9.270

3		Groeierende gemeente	Lasten	Baten	Saldo
	210	Verkeer en vervoer	-551	0	-551
	310	Economische ontwikkeling	-326	0	-326
	320	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-412	544	132
	330	Bedrijvenloket en bedrijfsregel.	-9	7	-1
	550	Cultureel erfgoed	-32	0	-32
	740	Milieubeheer	-2.189	0	-2.189
	810	Ruimtelijke Ordening	-1.393	1.359	-35
	820	Grondexploitatie(niet-bedr.terr)	-15.616	15.143	-473
	830	Wonen en bouwen	-2.202	907	-1.295
		Totaal	-22.730	17.960	-4.770
4		Aantrekkelijke gemeente	Lasten	Baten	Saldo
	64	Belastingen overig	-1	37	36
	210	Verkeer en vervoer	-4.378	68	-4.310
	220	Parkeren	-181	27	-154
	530	Cultuurpresentatie,productie,participatie	-8	0	-8
	570	Openbaar groen en(openlucht)recreatie	-3.521	30	-3.491
	630	Inkomensregelingen	-114	0	-114
	720	Riolering	-2.474	3.476	1.003
	730	Afval	-3.859	5.070	1.211
	740	Milieubeheer	-90	0	-90
	750	Begraafplaatsen en crematoria	-314	411	97
	810	Ruimtelijke Ordening	-54	0	-54
		Totaal	-14.994	9.119	-5.875
5		Slagvaardige gemeente	Lasten	Baten	Saldo
	001	Bestuur	-1.820	0	-1.820
	002	Burgerzaken	-1.429	361	-1.068
	110	Crisisbeheersing en brandweer	-1.898	243	-1.655
	120	Openbare orde en veiligheid	-774	8	-766
	610	Samenkracht en burgerparticipatie	-254	0	-254
		Totaal	-6.176	612	-5.564
		Totaal van de PROGRAMMA'S	-83.219	36.236	-46.983
		ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	Lasten	Baten	Saldo
6.1		<i>Lokale heffingen</i>			
	061	OZB woningen	-457	4.138	3.680
	062	OZB niet-woningen	0	4.182	4.182
	064	Belastingen overig	0	0	0
	340	Economische promotie	0	33	33
	630	Inkomensregelingen	0	0	0
6.2		<i>Algemene uitkering</i>			
	007	Algemene uitkering en ov. Uitk. Gem.fonds	0	54.048	54.048
6.3		<i>Aandelen en dividend</i>			
	005	Treasury, aandelen en dividend	-2.094	2.821	727
6.4		<i>Overige dekkingsmiddelen en onvoorzien</i>			
	008	Overige baten en lasten	-2.550	0	-2.550

6.5		Overhead			
	004	Overhead	-10.264	0	-10.264
6.6		Vennootschapsbelasting			
	009	Vennootschapsbelasting (VpB)	-15	0	-15
		TOTAAL ALG. DEKKINGSM/ONVOORZIEN	-15.380	65.223	49.843
		Totaal saldo van baten en lasten	-98.599	101.459	2.860
		MUTATIES IN RESERVES			
1	10	Mutatie reserves - Juiste zorg voor iedereen	0	1	1
2	10	Mutatie reserves - Ruimte voor iedereen	-1.925	1.213	-712
3	10	Mutatie reserves - Groeiende gemeente	-4.636	4.126	-510
4	10	Mutatie reserves - Aantrekkelijke gemeente	-1.650	1.945	295
		TOTAAL MUTATIES IN RESERVES	-8.211	7.285	-926
		SALDO NA RESULTAATBESTEMMING	-106.810	108.744	1.934

Bedragen x € 1.000

Bijlage 6: Subsidies

Programma	Subsidieregeling	Subsidieplafond 2023	In procenten
Juiste zorg voor iedereen	Preventie	€ 1.736.330	48,42%
Juiste zorg voor iedereen	Maatschappelijke ondersteuning	€ 744.130	20,75%
Ruimte voor iedereen	Cultuur	€ 792.859	22,11%
Ruimte voor iedereen	Jubilea	€ 1.500	0,04%
Overige subsidies die niet onder een subsidieregeling vallen			
Juiste zorg voor iedereen	Vluchtelingenwerk	€ 110.000	3,07%
Juiste zorg voor iedereen	Arbeidsparticipatie	€ 24.000	0,67%
Juiste zorg voor iedereen	Jeugdfonds (onderdeel van Stichting Wij)	€ 2.500	0,07%
Ruimte voor iedereen	Voorschoolse educatie	€ 56.931	1,59%
Ruimte voor iedereen	Wijk- en speeltuinverenigingen	€ 39.500	1,10%
Ruimte voor iedereen	Innovatiefonds cultuur	€ 12.500	0,35%
Ruimte voor iedereen	Scouting	€ 9.700	0,27%
Ruimte voor iedereen	Incidentele subsidies	€ 7.000	0,20%
Groeiende gemeente	Duurzaamheid	€ 2.100	0,06%
Slagvaardige gemeente	Stichting Wijkwallet	€ 30.000	0,84%
Slagvaardige gemeente	Veiligheid	€ 13.199	0,37%
	Overig	€ 3.900	0,11%
		€ 3.586.149	100,00%

De subsidieplafonds zijn niet geïndexeerd voor loon en loongerelateerde kosten en energielasten.

In januari 2023 wordt een subsidieregister geplaatst op www.waddinxveen.nl met daarin een overzicht van de beschikte subsidies.